

ΕΤΟΣ Δ΄.

ΙΟΥΝΙΟΣ—ΙΟΥΛΙΟΣ

ΑΡΙΘ. 55=56

ΤΗ: ΣΕΠΤΗ:

ΚΑΙ ΧΑΡΙΤΟΒΡΥΤΩ: ΤΗΣ ΡΟΥΜΟΥΝΙΑΣ ΑΝΑΣΣΗ:

ΕΛΙΣΑΒΕΤ

ΔΙΑΣΗΜΩ: ΕΝ ΤΩ: ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩ: ΚΟΣΜΩ:

ΥΠΟ ΤΟ ΟΝΟΜΑ

CARMEN SYLVA.

ΤΗΝ ὥρα πού 'γεννήθηκες
Μιά Μοῖρα ἦλθε σμά Σου,
Καί πιάνωντας τὸ διάδημα,
Ἦ' ἀστραφετ' ἐς τὴν κουνιά Σου,

Τὸ εὐλόγησε, τὸ εὐχίσθηκε,
Καί τὸ λευκὸ τῆς χέρι:
Ἄστρο καινούργιο ἐπρόσθεσε!
Εἰς τὸ χρυσὸ του ἀστέρι,

Ἵσά' νάθελε τὴ λάμπι του!
Μ' ἐκείνου ν' ἀδελφώση,
Κ' εἰς ἓνα μόνο μέτωπο
Αἶδυμο φῶς ν' ἀπλώση.

Κι' ἀδελφωμένα σήμερα
Τὴν κόμη Σου φωτίζουν,
Καί λὲς πῶς συνερίζονται,
Θαρρεῖς ὅπως πασχίζουν

Ἐς τὴ χάρι, ἔς τὴ λαμπρότητα,
Περὶ τ' ἄλλο νὰ νικήσῃ,
Περὶ δόξα φωτεινότερη
Ἐς Ἑσένα νὰ χαρίσῃ.

Ἐπιτε βασίλισσας
κεφάλι,
ἄνα
τὰ κάλλη.—

πος,
ση,
πὶ τῆς
φορίσῃ,

Διωγμένη ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο
Ἦ μούσα μου ἡ θλιμμένη,
Δειλὴ παρθένα, ἀνήξερη,
Ἐξέξον κόσμον ξένη,

Ἐν Ζακύνθῳ, Μάιος 1887.

Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν, τοῦ περιημένου ποιητοῦ καὶ τακτικοῦ ἡμῶν συνεργάτου κ. Ἀνδρέου Μαρτζώκη, τὸ ἀνωτέρω ἔραϊον ποιημάτιον, ἐμπνευσθὲν ἐκ τῆς φήμης ἐξόχου γυναικὸς, ἣς τὰς κλέϊς πράξεις ἢ ποιήσεις καὶ ἡ ἱστορία ἐπαξίως θ' ἀπαθανάτισται. [Τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Κυψέλης τὸ ὄνομα αὐτῆς δὲν εἶναι ἄγνωστον, οὐδ' εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἐν τῷ ἡμετέρῳ περιοδικῷ τοῦτο ἀναφέρεται. Ἐν τῷ 9ῳ φύλλῳ τοῦ πρώτου ἔτους ἐδημοσιεύσαμεν μικρὰς βιογραφικὰς σημειώσεις, ἀς προτάξαμεν τῆς μετακράσεως τοῦ βουρκανικοῦ μύθου «Τὸ βουνὸ τῆς Ὀδύνης», ἔργου ἀξιολόγου τῆς μουσουργοῦ Ἀνάσσης.

Μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα τῆς,
Ἐάν ἔρμη χελιδόνα,
Ποῦ ἀπ' ἔξαφνο, τὴν ἀνοιξί,
Πλακώνεται χεϊμῶνα,

Εἰς τὸ διπλὸ τὸ στέμμα Σου
Θ' ἀπλονε τὰ φτερά τῆς,
Καὶ κάτου ἀπὸ τὸ θρόνον Σου
Θά ἔχτιζε τὴ φωνηά τῆς,

Γιὰ ναῦρη ἐκεῖ τὴν ἀνοιξί,
Τὴν πρώτη διαμονή τῆς,
Κι' ὅπου σκορπᾷς τὴ δόξα Σου
Νὰ ὀνομασθῇ πολίτις.

Κ' ἔτσι, πιστὴ Σου ὑπὲρ ἡ κ ο ο ς,
Καὶ πάντοτε δ' ἰκὴ Σου,
Νὰ ὑμνῇ, νὰ ζῆ στέφῃ μ' ἄσματα
Τὴν κάθε μιὰ ἀρετὴ Σου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ,

ΠΕΤΡΟΣ ΑΡΕΤΙΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Τῷ φιλιτάτῳ καὶ φιλομούσῳ φίλῳ

ΚΥΡΙῶ ΓΡΗΓΟΡΙῶ ΞΕΝΟΠΟΥΛῶ

Εἰς Ἀθήνας

Φίλε

Εὐχαρίστως ἀνέγνων τὴν πρὸς με σταλείσαν ἐπιστολήν σας καὶ ἤδη ἀπαντῶ πρὸς ἡμᾶς διὰ τοῦ τύπου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Ἐχετε δίκαιον νὰ μεψιμοιρῆτε κατὰ τῶν κριτικῶν τῆς φιλολογίας ἰδίως δὲ τῆς ποιήσεως, οἵτινες ἐξ ἡμιμαθείας εἴτε ἐξ ἀγρυπτίας ἢ φθόνου ὀρμώμενοι χειροτονοῦσι τὸν λαγῶν ἐξοχὸν πυροβολητὴν καὶ τὸν κόρακα μελίρρυτον ἀηδόνα!

Λησμονεῖτε, φίλιτάτέ μοι, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων ὀλίγοι ὑπάρχουσιν οἱ ἔχοντες τὰ ἀληθῆ καὶ γνήσια προσόντα τῆς Ἀρετῆς, τὴν ὑγιᾶ διανοητικὴν ἰσχύν, τὴν ὀρθὴν κρίσιν, τὸ ἀπαιτούμενον θάρρος, τὴν τιμιότητά, τὴν καλαισθησίαν, ἐνὶ λόγῳ, τὰ προτερήματα ἐκεῖνα, ἅτινα ἀποκαθιστῶσι τὸν εὐπαιδευτὸν ἄνδρα διδάσκαλον ἐν τῆ κοινῳνίᾳ; Λησμονεῖτε ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων τυφλῶς ἄγονται καὶ φέρονται ὠθούμενοι ἐκ μόνης τῆς ἰδιοτελείας, ἐξυψηροῦντες ὡς νυρόσπαστα τὰς βορβορώδεις ὀρέξεις ἐτέρων κακεντρεχῶν ὄντων, ἅτινα ζῶσιν, αἰσθάνονται, σκέπτονται καὶ κρίνουσι τοὺς ἰκανοτέρους αὐτῶν ὅπως οὗτοι βούλονται; Οἱ μεταγενέστεροι θέλουσι κρίνει ἐνὸς ἐκάστου φιλολόγου ἢ ποιητοῦ τὰ ἔργα σταθμίζοντες ταῦτα διὰ τῆς πλάστιγγος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας. Ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία αἰετοῦ διεσπείρειν εἰς τὰς δημοσίας ἔξεις μέγαν ὄγκον ἀμαθείας, μεροληψίας καὶ χαμερπείας. Ἡ ἀξία τῶν ἐρμησιῶν αἰς χρᾶται ἐκαστος κριτικὸς, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ἐκ τῶν ἐθίμων καὶ σχέσεών του καὶ ἐκ τῆς κυβερνήσεως ὑφ' ἣν οὗτος ζῆ. Ὅταν ἡ ἀληθὴς Ἐλευθερία καταπέσῃ ἐκ τοῦ Ἑψίστου ἐκείνου σημείου, εἰς ὃ αὐτὴ μένει ἀκτινοβόλος; τότε

τε γίνεται ποταπὸν ὄργανον τῶν τυχόντων, διασύρεται αἰχμάλωτος καὶ ρακενδύτος εἰς τὰς ἀγυῖας συμπαρὰσύρουσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀκριβῆ δικαιοσύνην, τὴν αὐστηράν καὶ καθαρὰν ἐκτίμησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τότε ἐκλείπει ἀφ' ἡμῶν διὰ παντός ἡ τιμιότης. Ἀνάγκη ἰστορίαν τοῦ κόσμου καὶ ἐξοχοὶ νόες καὶ πόσει αἰ ἐλησμονήθησαν ἀπὸ τῆς ταλειφθέντες εἰς τὴν ἐπαρ' οὐδενὸς ἀσπλάγγνθέντες καὶ παρ' οὐδενὸς μίου ἐγκωμιασθέντες, ἀμυριων στερησέων καὶ τῶν στοι ἐν τινὶ ἐρήμῳ γωνίᾳ ζακύνθιος ποιητῆς Οὐγὸς λέγει διὰ τὸν ὑψηπέτη ἀετὸν τῆς ποίσεως, τὸν πολὺν Μίλτωνα. «Come mai il poema del Paradiso perduto doveva lusingare Milton di tanta immortalità, come consolarlo delle sue tante aventure nella vecchiezza, se poichè l'ebbe scritto e stampato, niuno emolumento trasse dallo stampatore, niuno applauso dal pubblico, niuna fama, niuno suono insomma di lode? Rimasesi quel divino poeta nel lungo esilio, cieco, povero, allontanato da una moglie a cui egli non potè perdurare la infedeltà, abbandonato da suoi concittadini per l'indipendenza de' quali egli aveva con arditissimo cuore affrontati danni e pericoli, dimenticato dall'universo; e trent'anni dopo che egli consunto dall'afflizione e dalle infermità ebbe pace sotterra, ov'ei scese con l'amara certezza di seppellire nella medesima fossa il suo nome, trent'anni dopo sfolgorò la gloria del poema di Milton..... ma Milton giacevasi cenere fredda, insensibile, i sacri occhi chiusi in notte eterna non potevano più essere compensati delle lacrime che avevano sì lungamente versato su le persecuzioni e la ingratitude dei mortali.» Ταῦτα λέγει ὁ Φώσκολος περὶ τοῦ μεγάλου ἐκείνου ποιητοῦ. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Μίλτωνος μήπως καὶ ὁ περιφανὴς ἰσπανὸς ποιητῆς Κάμοενς (Camoens) δὲν ἔζητε πενίστατος καὶ πλάνης ἐν μέσῳ μυριῶν δυστυχημάτων ἐγκαταλελειμένος; Ναί, ἡ καρ-

διά εκείνην τοῦ Κάμοσος, ἥτις τοσοῦτον σφοδρῶς ἐπάλλε καὶ ἠσθάνετο στιχουργοῦσα χειμαρρῶς εὐχαριστήσεων καὶ ἐρώτων διαχύνουσα εἰς τὰς τῶν ἄλλων ψυχάς, ἡ καρδία, λέγω, ἐκείνη ἀφῆσε τὸν ὑστατον παλιννοσοκομείω! Ὁ μέγας ἄλλ' ἄριστος Ἰάσος ἀπεβίωσε ἄριστος ἐντὸς Νοσοκομείου. Ἡ ποιητῶν ὑπέκυψαν εἰς οὐρανὸν καὶ μικρῶν ἀνώως ἄγιοι μάρτυρες τῆς περιφρονήσεως, ἐνῶ ταυτὴ οἰκία ἡ κάλλιον εἰ τοῦ Πέτρου Ἀρετίνου μικρῶν δώρων καὶ τιμῶν, εὐφύας καὶ μοχθηρᾶς

ψυχῆς.

Εἰς τοιοῦτον σημεῖον, φίλε μου, φθάνει ἡ τύφλωσις καὶ ὁ φθόνος τῶν χαμερπῶν ἐκείνων ὄντων ἅτινα τολμᾷ νὰ κρίνωσι τὰς Μούσας ὀρίζοντες διὰ τῆς ἐτυμολογίας τῶν τῆν φήμην τῶν ποιητῶν. Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ὄσων σὰς γράφω μεταφέρω ἡδὴ ἐκ τῆς ἰταλίδος εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν περικοπήν τινα ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφορᾷ τὸν Πέτρον Ἀρετίνον, καὶ ἦν ἀνέγνων ἐν τῇ γενικῇ ἱστορίᾳ τοῦ Καίσαρος Καντοῦ καὶ ἐκ ταύτης διδάχθητε, ὦ φίλε, ὅπως ἐχῆτε ὑπομονὴν καὶ ψυχρότητα βαδίζοντες εἰς τὸν ἀκανθώδη δρόμον τῆς φιλολογίας, θάρρος δὲ ἵνα ἀντιμετωπίζητε τὰ σκάνδαλα τὰ ἀναφυόμενα ἐκ τῶν συμφορῶν τοῦ ματαίου τούτου κόσμου ἀνά πᾶν βῆμα μας.

Ἰδοὺ τὰ περὶ Ἀρετίνου.

«Ἐγράφε κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὁ Ἰερώνυμος » Νέγρης Οἰλόγοι ἀλληλομάχονται. Ὁ Πέτρος » Κούροισι μάχεται μὲ τὸν Ἐρασμον διὰ τὴν » λέγειν] e l l a x, ἐὰν ἦε verbum merum καὶ » καθ' ἑκάστην δημοσιεύονται προσβλητικοὶ » λιβελλοὶ ἐπὶ τοιούτου ἀντικειμένου. Ὑπάρ- » χουσι τινὲς φιλονεικούντες ἐν ὀνόματι τοῦ » Ἐράσμου ἕτεροι δὲ ἀπαντῶντες ἐν ὀνόμα- » τι τοῦ Κουροῦ.»

«Διὰ τὸν Φραγκίσκον Πετράρχην θηριωδε- » στάτη διηγερῆ συζήτησις μεταξύ Τασόνη » τοῦ Ἰωσήφ τῶν Ἀροματῶν (Giuseppe » degli Aromatari) καὶ τοῦ Βρουσαντίνου (Giuseppe » della Salsaparilla) τέλος εἰς δίκας καὶ φυλακίσεις. » Οἱ Μῆδικοι διεσκέδαζον ἀκρωμένον τὰ ἀ-

σματα ὅπου ὑπνίττοντο τὸν Λουδοβίκον Πούλτην, Ματθαῖον Φράγγον καὶ Ἰερώνυμον Ρουσέλην, τούτου δὲ ἕνεκα συνεπλάκησαν μὲ τὸν Λουδοβίκον Dolce. Ὁ Σιγόνιος ἤριζε μὲ τὸν Ροβορτέλλον περὶ σοφῶν ἀντικειμένων. Ὁ Κίντιος Γυράλδης μὲ τὸν Πίγη (Pigna) ὁ Παῦλος Μανούτσης μὲ τὸν Δαμπίνον διότι ἠθέλησε νὰ δημοσιεύσῃ ἐν τινὶ κειμένῳ τὴν λέξιν Consumtus, ἀνευ τοῦ p, ὁ δὲ Μανούτσης κρατῶν πλάκα τινα μαρμαρινήν ἔχουσαν ἐγκεκαραγμένην τὴν λέξιν Consumptus ἐσφενδόνησε ταύτην κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δαμπίνου. Ὁ Βάρκης ἐφιλονεικῆσε μὲ τὸν Λασκιάν (Laschia), καὶ μὲ τὸν τὸν Πάττην περὶ τινῶν χειρογράτων. Ὁ Πέτρος Ἀγγελῆς ἐπιλεγόμενος Βαργαῖος ὑπεχρεώθη ἕνεκα σατυρικῶν τινῶν στίχων παρ' αὐτοῦ δημοσιευθέντων, νὰ φύγῃ ἐκ τῆς Βονωνίας, κατόπιν ἐν ἀλλοδαπῇ εὐρισκόμενος ἐμονομάχησε μετὰ τινος γάλλου, ὃν ἐφόνευσεν. Ὁ Ἀντώνιος Φραγκίσκος Ρενιέρης ποιητῆς, ἐκ Μεδιολάνων, ἐφρονεῖτο ὑπεχρεώθη ἕνεκα φιλολογικῶν φιλονεικιῶν νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ Σιέννης καὶ νὰ περιπλανᾶται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Διονύσιος Ἀτανάγης ἐσπερσίθη μετὰ φρασίν τινα τοῦ Ἐριμῦ Κοκκορεζίου (Mercurio Concorezio) φρονεῦσας αὐτόν. Ὁ Κιαβρέρας ἐφόνευσεν ἕνα εὐγενῆ Ρωμαῖον. Ὁ Δαβίλης ἕτερον εὐγενῆ καὶ κατόπιν ἠτοχοειρίσθη. Ὁ Μποκαλίνης ἐπληγώθη θανατηφόρος προσβληθεὶς εἰς τὸν στόμαχον παρ' ἄλλου, διὰ σακκιδίων γεμάτων ἄμμου. Ὁ Μουρτόλας ἐμάχητο μετὰ τοῦ Μαρίνη, τουφεκίτην αὐτὸν φθάσας εἰς τὸ σημεῖον νὰ μετέλθῃ τὸν κατάσκοπον, ὡς ἠθέλεε πράξει ὁ Κάρος ἐναντίον τοῦ Καστελβέτρου. Ἀχαρὶ παράδειγμα (sguajato esempio) κατ' ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα τοῦ ἐρωτῆν, τοῦ ἐπαινεῖν καὶ τοῦ ἐλέγχειν εἶν' ὁ Πέτρος Ἀρετίνος, οὗ τινος τὸ ὄνομα ἀποφεύγομεν νὰ θέσωμεν ἐν ἴση μοίρᾳ μὲ τοὺς πεπαιδευμένους. Φύσει ἀγγίλους καὶ ἀπαιδεύτους συνείθιζε νὰ λέγῃ.

«Δὲν ἤσέρω οὐτὲ νὰ χορεύω, οὐτὲ νὰ τραγωδῶσω, ἀλλὰ μόνον νὰ κάμνω τὸν ἔρωτα ὡς ὄνος.» Ὁ ἄθλιος οὗτος ἐγίνωσκε τὸν αἰῶνα εἰς ὃν ἔζη, καὶ ὡς ἐκ τούτου

ἡ ἀναίδεια μετὰ τῆς φαυλότητος συνηωμένη ἐπόρησαν αὐτῶ τὴν δόξαν ἐν ταῖς ἀθουρῶσις ἀρεταῖς (la gloria interclusa alle placide vintu). Ἐγίνωσκον εὖτος τὴν ἰσχὺν τοῦ τύπου καὶ ἀντὶ περιπαθῶν ἁμαρτῶν, καὶ πετρονευμένων περιόδων ἐξετόξευσε περιφρονήσεις διὰ μικτοῦ ὕφους. Ἐὰν πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια μόλις ἐφάνησαν εἰς τὸ φῶς ἐφυγάδευσαν αὐτὸν ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ Ἀρέστου, πόλεως εἰς ἣν ἐγεννήθη ἐκ πόρνης τινὸς ἐν τῷ ἐκείσε νοσοκομείῳ, καὶ φθάσαντα εἰς τὴν Ρώμην πεζῇ ὑπεδέχθη ὁ Μαϊκίνας τοῦ Ραφαήλ καὶ τὸν ἐκράτησε παρ' αὐτῷ ὡς ἀκόλουθον, κατόπιν δὲ ἐδίωξεν αὐτὸν ἐκεῖθεν ὡς ληστὴν. Ὁ Ἀρετίνος ἐφημιζέτο ἐπὶ ἀγενεῖα, ἐγένετο Μοναχὸς καὶ μετ' ὀλίγον παραιτηθεὶς τοῦ σχήματος τούτου μετήρχετο τὸν ἐπαινετὴν καὶ τὸν ἀθουρόστομον, κλέψας διὰ δόλου ἐν φόρεμα καινουργῆς τὸ ὅποιον ἐνδύθεις παρυσιάσθη εἰς τὸν Πάπαν Λέοντα τὸν δέκατον καὶ προσέφερεν εἰς αὐτὸν ἐν στιχουργικῇ ἐπαινετικῶν, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἔλαθε παρ' ἐκείνου ἕνα ἵππον, κερδίσας καὶ οὐχὶ μικρὰν φήμην γράφων καὶ δημοσιεύων στίχους πλήρεις καθαρῶν περιφρονήσεων. Ἡ φανερά ἁμαρτία ἦτο εἰς αὐτὸν ἡ μόνη εὐφύα, ἀρίστα γινώσκοντα νὰ περιφρονηθῇ τὰ γράμματα, ὅτε οἱ ἄλλοι ἐλάτρευον αὐτὰ καὶ νὰ ἐσφενδονίζη μεταφοράς ἐν μέσῳ τῆς εὐνοῦχου λεπτότητος τῶν πεπαιδευμένων (scaraventare metafore tra la forbitezza eunuca ecc.) χλευάζων πᾶσαν μελέτην καθὼς καὶ πάντα αὐτῆς μιμητῆν. Διὰ τοιούτου τρόπου ἐγένιν οὗτος τρομερὸς ἐκ μέρους τῶν μιμητῶν του καὶ καταδιωκόμενος ὑπὸ παντὸς βδελυττέμενου αὐτόν. Διὰ τὸν Μαρκήσιον ἐκ Μαντουῆς ἔλεγε ταῦτα.

« Πλησίον τοῦ Κυρίου Μαρκίανος, ὅστις » εὐχαριστεῖται καὶ συντρῶγῃ καὶ συγχοι- » μάται μετ' ἐμοῦ, τοσαύτην ἀγάπην κερ- » δίω, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ εἰς τὸν » Καρδινάλιον πλείστους περὶ ἐμοῦ ἐπαινους » διὰ τοὺς ὁποίους μοὶ ἐδώρησε τριακόσια » χρυσᾶ σκοῦδα καὶ ἕτερα τημαφῆ δῶρα. » Ἐν Βονωνίᾳ ἤρχισαν νὰ με φιλοδοξοῦν. » Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Πίζας ἐδωρησατόμοι » λαμπρότατον ἐπανωφόριον ἐκ μέλανος » ἀτλαζίου, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἐβρί-

» τκετο εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη καὶ ἐνδύθεις » μὲ αὐτὸ ὑπῆγον ὡς πρίγκιψ εἰς τὴν Μαν- » τοῦην. »

Ὁ ζωγράφος Ἰούλιος Ρωμᾶνος ἐζωγράφησεν αὐτὸν εἰς δεκαεξὶ ἡδυπαθεῖς σωματικὰς στάσεις, πρᾶττοντος τὴν ὁμοίαν διὰ τῆς σμιλῆς τοῦ Μαρκιανίου Ραῦμονδου. Ὅστε δυνάμει τῶν ἔργων τοῦτε ζῆ καὶ γλῶπτου ἐπέτυχεν ὁ Ἀρχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν Πάπαν Κλήμεντα ἐβδομον ἐξ ὠραίων τεχνῶν γεν ὁ κόσμος νὰ ἴδῃ θλίαν φήμην τοῦ Πέτρου διωγμένου ἐκ τῆς Ρώμης, εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ῶν συμμοριῶν. (Al ca delle bande nere. Ἐκεῖ ἐ-

ρος ἐν μέσῳ ἐσκεμμένων συμμοριῶν, ἐν οἷς ἐχαλκεύοντο ἐριδὲς καὶ κλοπαί, ἐνθα ὁ Ἀρετίνος μετήρχετο τὸν Ἐρωτοκάπηλον. Ὁ Ἰωάννης τῶν μαύρων συμμοριῶν, ἠγχαριστήθη διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ φαυλοβιωτέρου τῶν φαυλοβίων του, καὶ ἠθέλεε τούτον ὁμοτράπεζον αὐτῷ καθὼς καὶ ὁμοκοίτην, σκεπτόμενος δὲ νὰ κάμῃ αὐτὸν Πρίγκηπα, τὸν ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν βασιλεῖα Φραγκίσκον τὸν Α'. ὅστις ἐδωρήσατο αὐτῷ μίαν χρυσῆν ἀλλοσιδα λέγων αὐτῷ ὅτι πολὺ εὐχαριστεῖται ἔχων πλησίον τοῦ ἕνα γελωτοποιὸν νέου εἶδους. Ἐπίσης Ἐρρίκος ὁ ὄγδοος ἐδωρήσατο αὐτῷ τριακοσίας χρυσᾶς κορώνας. Κάρολος ὁ πέμπτος τῷ ἐχορήγησεν σύνταξιν ἔχων αὐτὸν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ὁσάνκις ἐξήρχετο εἰς περίπατον. Ἰούλιος ὁ τρίτος ἐδωρήσατο αὐτῷ χιλίας χρυσᾶς κορώνας καὶ τὸ διάταγμα (bolla) τοῦ ἱππότη τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὡστε βυ- νάμει τούτων ἀπάντων ὑψώθῃ ὁ Ἀρετίνος μέφρι τοῦ σημείου τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ γίνῃ Καρδινάλιος, λαβὼν καὶ τὸν τίτλον τοῦ Θείου καὶ Μάστιγος τῶν Πριγκιπίων. Οἱ διασημότεροι ζωγράφοι ἐξήχουν αὐτὸν ὁπως ζωγραφίσωσι τὴν εἰκόνα του. Ἐκόπησαν νομισματοδόχημα ἐν ὀνόματι αὐτοῦ διὰ αὐτὸν καὶ διὰ τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν θυγατέρα του, ὅπισθεν δὲ τῆς προτομῆς αὐτῶν ἀνεγινώσκετο ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή. — i principi tributati dai popoli il servo loro tributano. — Κάρολος ὁ πέμ-

πτος ὅστις ἐπόθει τὴν παγκόσμιον Μοναρχίαν παρείχε τιμὰς εἰς τὸν θεῖον Ἀρετίνον ὑψῶν αὐτὸν μέχρι τρίτου οὐρανοῦ. Ἰδοὺ τί ἔγραψεν ὁ Ἀρετίνος εἰς τὸν Δόγην τῆς Ἑνετίας Γρίττην.

« Εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ κράτους σας ἔμαθα νὰ ἴμαι ἐλεύθερος. Ἐνταῦθα ἐννοῶμαι κατὰ τὰ τελευταῖα ἐναπομείνουσα καθὼς ἐνταῦθα δὲν δύνασαι ἢ προδοσίᾳ. Ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ κλέψῃ τὰ ἄλλα, ἐνταῦθα δὲν βαρύνεται τῶν πορνῶν καὶ τῆς προπέσεια τῶν θηλυοῦτε κλέπτουσι, οὔτε βιολογνεύουσι. Τούτων ἕνεκα ἐνόςχους χαρίζομαι εἰς σφαιλεῖς καλοῦς, οἵτινες εἶ-

« ται κατεργασίας τῶν λαῶν σας, οἱ ἀδελφοὶ τῶν δούλων σας, τὰ τέκνα τῆς ἀληθείας, οἱ φίλοι τῆς Ἀρετῆς, οἱ σύντροφοὶ τῶν ξένων οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς ὀρθοσείας, οἱ παρατηρηταὶ τῆς πίστεως, οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς Δικαιοσύνης, οἱ ἠρώες τῆς εὐσπλαγγνίας καὶ ἀντικείμενα τῆς ἐπιεικειᾶς. Τούτου ἕνεκα, διακεκρυμμένε Πρίγκηψ, δέχθητε τὴν φιλίαν μου πλησίον τῆς εὐσπλαγγνίας σας ἵνα δυνηθῶ νὰ ἐπαινώσω τὴν τροφὴν τῶν ἄλλων πόλεων καὶ τὴν ἐλεκτὴν τοῦ Θεοῦ μητέρα, ὅπως πότιση ἐνδοξώτερον τὸν κόσμον διὰ νὰ γλυκάνῃ τὰς ἐξέεις, διὰ νὰ ἐξευγενίσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰ νὰ ταπεινώσῃ τὸν ὑπερηγάνου καὶ διὰ νὰ ταπεινώσῃ τοὺς περιπλανωμένους..... Ὡ! παγκοσμία πατρίς! Ὡ κοινὴ Ἐλευθερία! Ὡ! καταργητὸν τῶν περιπλανωμένων λαῶν!.....»

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος τυχοδιώκτης ἠρθόνηι χρημάτων πολυτίμων λίθων καὶ ἐνδραμάτων. Πλέον τῶν 25,000 σκούδων ἐκέρδισεν ἢ πανουργία τοῦ καλάμου του ἐκ τῶν σπλάγγων τῶν Πριγκήπων. Δύο χιλιάδας σκούδων ἀπεκτησεν ἐτήσιον σύνταξιν καὶ πλέον τῶν ὀγδοήκοντα χιλιάδων σκούδων ὑπέκλεψεν ἐν τῷ διαστήματι τοῦ οἰκτροῦ βίου του. Φραγκίσκος ὁ Α' ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν ἐν περιλαίμιον κατασκευασμένον διὰ χρυσῶν γλωσσῶν περιπεπλεγμένων καὶ ἐχουσῶν τὰ ἄκρα αὐτῶν ἐρυθρὰ, ἐπὶ δὲ τῆς πλακῶς

κατὰ τὴν ἄκρα τὸν περιλαίμιον ἐγκραχόμενον τὸ ἐξῆς ρητὸν—Lingua ejus loqueter mendacium. — Κάρλος ὁ πέμπτος ἐδωρήσατο αὐτῷ ἕτερον περιλαίμιον ἰσάζίας πλέον τῶν ἑκατὸν τσικίνων διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐπιστρέφων οὗτος ἐκ Βαρβαρίας ἠττημένος δὲν ἐγλευσθήν παρά τοῦ Ἀρετίνου, ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Καρόλου αὐτὸν τίνας ἕνεκα δὲν ἐπραξε τοῦτο ἀπήνησεν ὁ Ἀρετίνος πρὸς αὐτὸν τὰς—«Διότι ἦτο πρᾶγμα πολὺ μικρὸν διὰ μίαν ἀνοησίαν τοσοῦτον μὲν γάλην.»—Εἰς τὸν θησαυροφύλακα τῆς Γαλιίας πληρώσαντα εἰς αὐτὸν ἐν ποσὸν χρημάτων, εἶπε—«Μὴ θαυμάζητε ἐὰν ἡσυχάζω» διότι ἐδαπάνησα τὴν φωνήν μου εἰς τὸ «ζητεῖν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν μοῦ ἐμείνε ὑπόλοιπον διὰ νὰ σας εὐχαριστήσω.» Ἐὰν τις ὀλιγόρει νὰ τὸν φιλοδωρήσῃ ἠπεῖλει νὰ θέσῃ τὸν χριστὸν ἐν χερσὶ τῶν Τούρκων. Ἡμέραν τινα ἔγραψεν εἰς τὴν ἐμπιστευμένον πρόσωπον τοῦ Πάπα τὰ ἐξῆς—«ἐν τούτοις ἀρχίζω νὰ θέω τὴν σφραγίδα ἐν ταῖς συναξαρίοις τῶν ἁγίων καὶ μόλις συνθέσω τι σοὶ ὀρκίζομαι ὅτι θέλω ἀφιερῶσαι αὐτὸ εἰς τὸν Σουλτάνον Σολεϊμάνην, συντάττων δι' ὅλους νέου τρόπου τὴν ἐπιστολήν μου ἢν θέλω πέμψει πρὸς αὐτὸν καὶ ἦτις θέλει θαμβώσῃ καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας ὅταν κόσμον, διότι θέλει εἶσθαι εἰς τοιοῦτον βαθμὸν χριστιανικωτάτη ὥστε θὰ συγκινήσῃ τὸν Σουλτάνον καὶ θὰ ὑποχρεωθῇ οὗτος ν' ἀρνήσῃ τὸν Ἠροφήτην καὶ ἐνηγκαλισθῇ τὸν Χριστὸν.» Παρὰ τοῦ πέμπτοντος πρὸς αὐτὸν μικρὰ δῶρα ἀπεποιεῖτο νὰ δεχθῇ αὐτά. Ἡμέραν τινα ἔγραψεν εἰς ἕνα τῶν φίλων του.

« Ἀπέπεμψα τὰ δέκα δοκῆτά παρακαλέσας αὐτὸν ἐπιστρέφω τὸ δῶρον τοῦ νὰ μοὶ ἐπιστρέψῃ τοὺς χειρογράφους ἐπιταγῶν μου, τοὺς ὁποίους πρὸς αὐτὸν ἔδωκα, ἐπειδὴ μοὶ φαίνεται ἀξιωματικὸν εἶς νὰ τιμῶν τὸν ὀνειδίζοντά με διὰ δῶρον ὑπερ ἰσοδυναμοῦτε μὲ ἐλεημοσύνην ἀποδοδομένην εἰς ἐπαίτην κλπ.» Ὁ Ἀρετίνος διὰ τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἀναίδειαν καὶ θρασύτητα ἔλαβε τὴν τίτλον θείας χάριτος ἄνθρωπος ἐλεύθερος ἐπαίνων καὶ ὀνειδίζων τοὺς Πρίγκηπας κατὰ τὸ δοκῶν αὐτῶν. Εἰς τὸν αἰσχρὸν τοῦ-

τον ἄνθρωπον προσέφερεν τὸν σεβασμὸν τῶν οὐχὶ μόνον Πρίγκηπες ἐστεμμένοι ἀλλὰ καὶ ἀριστοὶ τεχνίται καὶ διάσημοι φιλόλογοι. Ὁ Λουδοβίκος Ἀριόστος θέτει αὐτὸν ἐκεῖ ἐνθα ἡ Ἰταλία τιμᾶται. Ὁ Τιτιανὸς ὁ περιφανὴς ἐκείνος ζωγράφος ἐλάμβανε ἀπ' αὐτοῦ συμβουλὰς καὶ ἐζωγράφισεν αὐτὸν πολλὰκις πρὸς τὸν [Μιχαὴλ Ἀγγελον διὰ τῶν ἐξῆς λόγων—Σύγκρουσις θαυμάτων ἢ ἡ ἀμίλλα ἢ ὁ ἀγὼν τῆς προτάσιος ἐσαγήνευσεν ἐκ τῶν ἀστέρων ὅλα τὰ βέλη τῶν χαρίτων.—Ὁ δὲ Ἀρετίνος ἀφοῦ ἐσυχευίσθη μὲ τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελον ἕνεκα τοῦ Τιτιανοῦ ἐκολάκευεν αὐτὸν καὶ τὸν ἐπαινοῦσε λέγων ὁ κόσμος « ἔχει πολλοὺς βασιλεῖς ἀλλ' ἕνα μόνον » Μιχαὴλ Ἀγγελον.» [Ὁ δὲ Μιχαὴλ Ἀγγελος τῷ ἀπεκρίθη— Πέτρε Κύριέ μου καὶ ἀδελφέ μου δὲν ἔχω σὲ μόνον ἀκριβὸν ἀλλὰ προσπαθῶ τοιοῦτον νὰ σὲ κάμω ἄφοῦ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ Αὐτοκράτορες θεωροῦσιν ἀνωτάτην αὐτῶν τιμὴν τὸν ἐπαινον τῆς γραφίδος σου. Ὁ Φερδινάνδος τῆς Ἀδδας πρῦτανος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδοῦς ἔγραψεν ἐν ἐπίγραμμα καὶ ἔθεσεν αὐτὸ ἀνωθεν τῆς εἰκότος Καρόλου τοῦ πέμπτου καὶ Φραγκίσκου τοῦ πρώτου. Οὐδεμία ἐκ τῶν Ἀκαδημιῶν ἠθέλησεν νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τοῦ ὀνόματος τοῦ Πέτρου Ἀρετίνου ὡς ἐπίσης καὶ οὐδεμία πινακοθήκη ἄνευ τῆς εἰκότος τοῦ ἦτις ἐθεάτο παντοῦ καὶ εἰς τὰ σπουδαστήρια τῶν Πριγκήπων, εἰς τὰ καπηλεῖα, εἰς τὰ νομισματοσημὰ καὶ εἰς τὰ πορνοστάσια. Οἱ διασημότεροι γλύπται οὐχὶ μόνον ἐγλυφον τὸ ἔκμαγετον αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τοὺς καρπούς τῶν ἐρωτῶν του. Ἡ πόλις τοῦ Ἀρέττου ἰδῆλωσεν αὐτὸν εὐγενῆ καὶ τιμητικὸν σηματοφόρον δημοσιεύσασα καὶ ἕνα τόμον ἐταινετικῶν ὑπὲρ αὐτοῦ Ἐπιστολῶν, τί πλέον; Ἀλλ' οὔτε ταῦτα δὲν ἔβρισαν διότι ἠνόμασαν αὐτὸν καὶ πέμπτον Εὐαγγελιστὴν! Ἰλεῖστοι ὅσοι ἕνεκα τῆς ἀθυροστομίας οὐ ἠπέιλησαν ὀργίλους αὐτὸν, μεταξύ τῶν ποίων καὶ οἱ Ἀλβιχάντης, Βέρνης καὶ Βεράρδος Τάσος ἕτεροι δὲ κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν τὸν ἐξυλοφόρτωσαν τούτου δὲ ἕνεκα ὁ Βοκκαλίνης ὠνόμασεν αὐτὸν Μαγνήτην ἐγχειριδίων τε καὶ βάδων. Εἰς ἰνόματι Βόλτας ἀνταγωνιζόμενος μετ' αὐ-

τοῦ εἰς τὸν ἔρωτα κομῆσης τινὸς ἐπλήγωσε τὸν Ἀρετίνον πεντάκις δι' ἐγχειριδίου. Ὁ Πέτρος Στρότζης τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶχεν ἀναφέρει ὁ Ἀρετίνος εἰς ἐν ἀσματίον του εἰδοποίησεν αὐτὸν ὅτι ἐν περιπτώσει καθ' ἦν καὶ πάλιν ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὰ ἀσματία του θέλει τὸν ἐκδάρη ζῶντα. Ὁ Τινορέτος (διάσημος ζωγράφος) δηχθεὶς παρά τοῦ Ἀρετίνου τοσεκάλεσε τοῦτον ἐν τῷ αὐτοῦ ἰστογραφισθεὶς ὅτι θὰ τὸν ζωγράψῃς οὗτος ὑπήγε πρὸς τεχνίτιον ἐδείξεν αὐτῷ ἐγχειρίδιον μετρῶν αὐτὸ καὶ ἦτος καὶ μήκος εἶτα δὲ λρετίνου.—Σεῖς εἴσθε μακρὸς ὡς εἶναι τοῦτο καὶ ἡμιστὸν καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέπεμψε ἐντρομον ἐκ τοῦ γραφείου του. Ὁ Πέτρος ἠρκεσε νὰ γείνη ὁ Ἀρετίνος κατόπιν ἐπαινήτης τοῦ Τινορέτου. Ἐτεροὶ ἐφόρτωσαν αὐτοῦ τὴν ράχιν διὰ τῶν ἰδίων του ὀπλων, ὡς ἐν παραδείγματι! Ὁ ἱερώνομος Μούτζης, ὁ Φραγκίσκος Βέρνης καὶ ὁ Δόνης. Ὁ τελευταῖος τούτων ἐδημοσίευσεν κατὰ τοῦ Ἀρετίνου ἐν φυλλάδιον μὲ τὸν ἐξῆς τίτλον—«Σεισμὸς τοῦ Δόνη ἐκ Φλωρεντίας μετὰ τῆς πτώσεως ἐνὸς μεγάλου Κολοσσοῦ κτηνώδους ἀντιχρίστου τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, ἔργον γραφῆν πρὸς τιμὴν τῆς Ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν καλῶν χριστιανῶν» ὁ δὲ πρόλογος αὐτοῦ εὐθύτατος—«Πρὸς τὸν αἰσχρότατον καὶ μοχθηρότατον κακοῦργον, πηγὴν καὶ καταγωγὴν πάσης ἀτιμίας, τὸν Πέτρον Ἀρετίνον, δυσωδέστατον μέλος τῆς δημοσίας νοθεύσεως καὶ ἀληθῆ ἀντιχρίστου τοῦ αἰῶνος τούτου.»

Ἐν τούτοις ὁ Ἀρετίνος ἐξηκολούθει γράφω σατύρας, κωμωδίας, ἐπιστολάς καὶ λιβέλλους ἐναντίων ἐναρέτων καὶ ἱερῶν προσώπων, συνενῶν ἐν τοῖς ἔργοις του διὰ χάς ὑπερβολικοῦ ἰσακητισμοῦ καὶ βίους ἀγίων εἰς οὓς ἐδείκνυεν τοσαύτην ζέσιν ὀσσην αἰσχρότητα. Ὁ Φραγκίσκος Βέρνης ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀρετίνον τὰ ἐξῶς. Ἄλωσα διεφθαρμένη πρὸς τί λαλεῖς τὰ μύρια ὅσα θὰ πράξῃς; Ἰλωσσα μεμολισμένη ἀγευ ἄλατος θέλεις εὐρη ταχέως ἐν ἔγ-

χειρίδιον μακρύτερον ἐκείνου ὅπερ ἔφερον ὁ Ἀχιλλεύς καὶ τεχνικώτερον κατασκευασμένον. Ἄθλιον καὶ μοχθηρὸν κάθαρμα, θρημμένον διὰ τοῦ ἄρτου τῶν ἄλλων ὅπως κακολογῆς τὸν κόσμον. Αὐθαδὲς καὶ κακὸν τρεπῆς, ὁ ἔχων τὸν ἕνα τῶν ποδῶν σου ἐν τῇ χαμαιτυπείῳ καὶ τὸν ἕτερον ἐν τῷ νοσοκομείῳ. Σὺ ὅστις μιμῆσαι τοὺς

ἄλλους ἀνιστοῦμαι καὶ ἀνιστοῦμαι σὲ ἐκ κόπου ὅπως ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν δύο ἀδελφῶν σου, πορευομένου τοῦ Ἀρέτσου ἐπὶ τὴν γῆν σου καὶ αἰτίνας σὲ ἐπὶ τὸν τόπον ἐμόλυνας, πάντα τὰ ἐν τῷ ζῶον καὶ οὐδέποτε ἐπινοήσῃς οὐτε Διάβολον. Οἱ νόμοι σου ποιοῦνται σοὺ ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἐγγλυφᾶς τὰ πινάκια ἐν τοῖς

οἰνοπώλεισι, ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι ὅτινες σήμερον σὲ ἀγῶσι καὶ φέρωσι θά σοὺ ψάλλωσιν τὸ requiem eterna ὅταν ἐν ἔγγει-
ρίδιον, εἰς ἀπόπατος καὶ ἐν σχοινίον δώσωσιν εἰς σὲ ἀνάπαυσιν καὶ ἡτυλίαν. Ἐπὶ τέλους ἔμεινε εἰς Ἐνετιάν ὡς ἀγγεῖον πάσης βδελυγμίας. Ἐκεῖ δὲ μαθὼν ἀπὸ τὰς ἀδελφάς του ὅτι κρατοῦσι χαμαιτυπείον καὶ διηγουμένοις τὰς ἀσελγείας αὐτῶν πράξεις ἐπὶ τοσοῦτον ἐκάγχασεν ὥστε ὀλισθήσας ἐκ τινος ὑψηλῆς ἑδρας εἰς ἣν ἐκάθητο καὶ πεσὼν ἐτραυματίσθη θανατοφόρως, λαθῶν δὲ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ βίου του τὸ ἅγιον μῦρον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πνευματικοῦ ἱερέως, ἐφώνησε — «Προφυλάξατέ μοι ἐκ τῶν ποντικῶν, τώρα ὅπου εἶμαι ἐλατοχρισμένος» — καὶ τοιούτῳ τρόπῳ ἀπέβησε καθὼς ἔζησε.»

Σ. Μ. "Ora Storia universale di Cesare Cantù. Epoche xv—xvi. pag: 250—255.

Λοιπὸν, φίλε φίλτατε, ἡ ἡχὴ τῆς φήμης ἐξερχομένη ἐκ χειλέων ἀδίκων ἢ χυδαίων καὶ αἱ φιλοφρονετικαὶ τιμαὶ μεταβάλλονται εἰς ἀκολασίαν καὶ ἡ ἀκολασία ἔχει φυσικὴν καταγωγὴν τὸν φθόνον καὶ τὴν συκοφαντίαν. Πᾶς ἡμιμαθὴς ἀγύρτης ἢ αὐτοχειροτόνητος ποιητῆς ἐπιζητῶν ἐν μέσῳ τῶν ἀγίων τὸν στέφανον τῆς Δόξης καὶ τὴν ἐκ χρημάτων πλήρωσιν τοῦ Ἰσχοῦ βαλαντίου του εἶναι διδάσκαλος τῆς

Ἐποικρίας, τῆς κυβδηλίας καὶ τῆς Ἀπάτης. Εἰς μάτην ἐκμεταλλεύεται τὸν ἔπαινον τοῦ λαοῦ φανταζόμενος ὅτι διὰ τοιοῦτου μέσου θὰ ἀποκτήσῃ τὸν αἰωνιότητα, διότι ὁ λαὸς καθὼς εὐκολοπιστεύει εὐκόλως ἀρνείται καὶ λησμονεῖ τοὺς ἔπαινους ἢ καὶ τὰς βλασφημίας, ἀς εὐτοὺς τὴν προτεραιάν ἀνευ εὐλιχρινουῶς συνειδησεως καὶ ἀνευ ὀρθῆς κρίσεως ἐξεφφράσῃ.

Ταῦτα πάντα πρὸς γνώσιν σας.

Ὁ φίλος σας

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΦΟΚΕΦΑΛΟΣ

Ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπιστολικῇ διατριβῇ, ὁ φίλος ποιητῆς προσπαθεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἰδιορρυθμοῦ Ἀρετίνου οὐχὶ εὐχάριστον. Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ Ἀρετίνου δὲν ἦτο βεβαίως ἄξιος μιμήσεως καὶ τὰ ἀμικροτήματα αὐτοῦ δὲν ἦσαν ὄλιγα· ἀλλ' ὅμως δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν μίαν ἀλήθειαν, ἐκεῖνην δὲ ἴσα δὲ ἦτο ἀνὴρ εὐφυῆς καὶ οὐχὶ τυχαῖος. Τὰ χρήματα, ἅπερ ἐλάμβανε εἰδὼν καὶ εἰς ἐλεημοσύνην, καὶ οὐδέποτε φροντίζων νὰ ἀποθησαυρίσῃ χρήματα, πολλὰκις εὗρισκετο ἀνευ λεπτοῦ. Συνέγραψεν ἔργα ἀσελγῆ, ἀλλὰ καὶ θεοσκευτικὰ καὶ εὐσεβῆ, ἀξιολόγους ἐπιστολάς, κομωδίας καὶ τραγωδίαν, Orazia περὶ τῆς ὀδύνης Ginguend λέγει ὅτι est largement conçue et quoique soumise à la règle des unités, elle paraît offrir le premier exemple des tragédies historiques à grand spectacle et à grands mouvements, dont Shakespeare, qui ne parut que cinquante ans plus tard passe pour l' inventeur, et qu' il mêla de grossieretés et de licenses de tous genre qu' on ne trouve point dans cette tragédie d' Horace. Ὁ πολὺς τεχνικότητος Καμερίνης ἐπλούτισε τὴν γραμματολογίαν μετὰ καλῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐπιστολῶν, τῷ 1864, καὶ τῶν κομωδιῶν καὶ τραγωδιῶν τῷ 1876. Τινὲς τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, εἶνε ἀληθῆς, ὑπερ τὸ δέον ἐπήνεσαν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον ἐν τῇ τῶν γραμμάτων πολιτείᾳ κατέχει θέσιν τινα, ὅπερ δηλοῖ ὅτι τινὰ τῶν ἔργων του ἔχουσιν ἄξιαν.

Η ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΗΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ EUGÈNE PONTIÉ)

(συνέχεια καὶ τέλος ὅρα προηγ φ' ἄλλ.)

Ὁ Faudouas ἐκάθησεν ἐπὶ τινος θρακίου, ἐκρυψε τὴν κεφαλὴν του μεταξὺ τῶν χειρῶν, καὶ ἔμεινε ἐπὶ τινος στιγμῆς ἀκίνητος. Ἐν τούτοις ἡ Μαρία de Catelan ἐγονοπέτησε, τὴν κεφαλὴν τῆς ἔχουσα ἐστρηγμένην ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν θρακίων τοῦ Γεωργίου.

—Τὶ κάμνετε, Μαρία; ἐφώνησεν ἐκεῖνος; διακτελῶν ἐν σπαραξικαρδίῳ ἄγωνι.

—Γεώργιε, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ σὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν τῆς θρακείας σου ἀνησίαν.

—Μαρία de Catelan, ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, ἐγένεθες καὶ παρατηρήσατέ με καλῶς... Ἰκέτευσα τὰς ψυχὰς τῶν ἐν τοῖς δεσμοτηρίοις ἢ τῇ ἐξορίᾳ θανάτων πατέρων μας... Τοῖς ἐξήγησα συγγνώμην ἐπὶ τῇ ἀδυναμίᾳ μου καὶ μὲ ἐσυγχώρησαν. Σὲ εἶδον τόσον ὀρεκτικόν, τόσον γενναῖον, τόσον ἀραιομένην....

—Λοιπὸν! Γεώργιε....

—Θὰ γείνω καθολικός, ἀρῶ ὑπ' αὐτὸν μόνον τὸν ὄρον συγκατατίθεσθε νὰ ὀνομασθῆτε Κυρία Faudouas.

—ὦ! εὐχαριστῶ, Γεώργιε, εὐχαριστῶ! ἐφώνησεν ἡ Μαρία, ἥτις ἀνακτιήσασα ὄλην αὐτῆς τὴν εὐκηνότητάν, ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ἑδραμένης, ὅπως ἀναγγεῖλῃ τὴν εὐτυχὴ εἰδησιν πρὸς τὴν μητέρα τῆς.

Ἡ μεταβολὴ τοῦ Γεωργίου ἐγένετο ἐπὶ τινος ἡμέρας τὸ ἀντικείμενον τῆς Τολώσης. Μετὰ τρεῖς, δὲ μῆνας ἡ τελετὴ τῆς ἀρνησιβητικίας, ἔλαβε χώραν ἐν τῇ Μητροπόλει τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἐν μέσῳ ἀναριθμήτου πλήθους· ταύτην δὲ ἠκολούθησαν καὶ οἱ γάμοι, καὶ τὸ νεαρὸν ζεύγος μετέβη ὅπως διέβη τὸν κατ' ὄλουσ τοὺς τόπους γνωστὸν καιρὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα σεληνῆν τοῦ μέλιτος, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Faudouas.

Ἐν τούτοις ἡ οἰκογένεια de Catelan ἔσχυρὰ ὅσον καὶ πλουσία, ἐνησχολήθη νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὴν ἐκκνότητά τοῦ Γεωργίου de Faudouas, ὅστις εἶχεν ὑποτιτῆ τὰς ἐξετάσεις του ἐν μέσῳ τῶν ἀνευφημιῶν τῶν κληρηγῶν καὶ τῶν συμμαθητῶν του.

Ὁ γαμβρὸς μας ὁ ἀκολούθησεν τὸ σταδίον αὐτό, εἶπεν ὁ Κύριος de Catelan· θὰ γράψω πρὸς τὸν θρακίτζη, ἵνα τῷ δώσῃ θέσιν ἐν τῇ διπλωματίᾳ.

—Ὁ ἀναχωρήσας μετ' αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἡ Μαρία, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐγκαταλείψω

τὸν Γεωργίον μου, αἰσθάνομαι τι λέγον μοι ὅτι, ἐὰν ἐχωρίζομαι ἡμέραν τινὰ τοῦ συζύγου μου, δὲν θὰ τὸν ἐπανεβλεπον,

—Ὁ κύριος de Faudouas θὰ γείνη πρέσβυς· καὶ σὺ θὰ εἶσαι γυνὴ πρεσβευτοῦ. Εἰσθε πλοῦστοι, τῶν μόνον στερεῖσθε, ὁ Γεώργιος κατὰ χεῖρ ἔσθ' ὅτι ἀπαιτεῖται ἵνα φθάσῃ τις εἰς τὰ ὑψηλότερα τῶν ἀξιωματίων.

Τρεῖς μῆνες παρελήθη, ὅτε ἡ Πεκρυσίαν τὴν εἰδησιν τοῦ διορισμοῦ τοῦ ὡς γραμματεῦς τῆς αυτοκρατορίας τῆς Αὐστρίας. Ὁ πῆρξεν σπαραξικαρδίῳ, καὶ παρακλήσασεν ἐπανειλημμένως τὸν τῆς οἰκογενείας ἡδυνῆσας ν' ἀποσπασθῇ τῆς νεαρῆς ῥήσασα δ' αὐτὴ τὸν χωριστῶν χρεῖαν ἐπεσύρθη εἰς Faudouas ἔσθ' ἔζησεν ἐν τῷ σὰ δὲ τὸ τελευταῖον φιλμὰς τῶν τῆς Γεωργίου, τῷ εἶπε:

—Φίλε μου, ἐὰν ποτε ἀκούσης κοιμώμενος φωνὴν λέγουσάν σοι: «Γεώργιε, ἔλθε εἰς βοήθειάν μου!» σπεύσον νὰ ὑπακούσῃς εἰς τὴν μυστηριώδη αὐτὴν διαταγήν, ἄλλως τε θὰ μὲ εὐρεῖς ἀποθανόντα.

Ὅθεν, τέσσαρες μῆνας μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ὁ Γεώργιος ἐκοιμήτο εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ ἀνακτορῶν του, ἀρῶ δὲ ἤλθεν ὄλην τὴν ἡμέραν ἐργαζόμενος εἰς ἀνακρίσεις μετὰ τῆς αὐλῆς τῆς Γαλλίας, τῆς διπλωματίας ἐνησχολημένης οὖσης· τότε εἰς τὴν νύκτα τοῦ γάμου τῆς ἀρχιδουκίσσης Μαρίας Ἀντωνιέττας μετὰ τοῦ Διαδόχου. Ἐκοιμήτο βαθύως ὅταν ἐνόμισεν ὅτι ἀκούει φωνὴν ἥτις τῷ ἐφώνησε:

—Βοήθησόν με! βοήθησόν με! Γεώργιε, ἀποθνήσκω.

Ἀφουρνίσθη πᾶραυτα.

—Ἡ Μαρία μὲ κοῦζει, ἀνέκραξεν..... Εὐθύς, εὐθύς, ἀμαζὴν καὶ ἵππου.

Οἱ ὑπὸ τῆς ἐπιμέλειας, ἐυπνήσαντες ἐκ τῶν φωνῶν του, ἔστρεξαν, καὶ μὴ τολμῶντες νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ὁ κύριος τῶν ἡτῶ φρονήσας, ἐσπεύσαν νὰ ἀπελθίσωσι τὰς διαταγὰς του.

Ἐν τούτοις ὁ Γεώργιος de Faudouas μετέβη πᾶρὰ τῷ πρεσβευτῇ, ἐξήγησεν, ὅλους τοὺς ἐν τῷ ἀνακτορῷ καὶ τοσοῦτον συνεκίνησεν ἅπαντας διὰ τῶν παρακλήσεων του, ὥστε τῷ ἐδόθη ἡ ἄδεια ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Γαλλίαν. Διήλθε τοὺς Πεκρυσίους, χωρὶς νὰ σταματήσῃ καὶ περκελῆσῃ τινὰ τῶν φίλων του νὰ τηλεγραφήσῃ εἰς Βεροσλίαν.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα τέσσαρες γενναῖοι ἄτακτοι ἵπποι ἐστραμῶν εἰς Τολώσαν ἐμπροσθεν

τῆς οἰκίας Gatelan. Ὁ Γεώργιος ἀνέβη τάχιστα πρὸς βαθμίδας τῆς κλίμακος. ἤτις ὠδήγει εἰς τὴν αἰθούσαν, ἐνθα εὗρε δύο ὑπηρετάς κλαίοντάς.

—Ποῦ εἶναι ἡ κυρία de Gatelan; ἤρωτησε φρικιῶν ἐξ ἀνυπομονησίας.

—Ἐκεῖ, ἀπήντησεν εἰς τῶν ὑπηρετῶν δεινῶν μίαν τῶν πλαγίων θυρῶν.

Ἐρωτῶν τὴν ἡνοιξὶ καὶ εἰληθῆ.

Ἐδῶ! Γεώργιε, ἐφώνησεν ἡ Κυρία de

μου! χθὲς τὴν ἐνεταφίασαν.

ἤσατέ μοι λοιπόν....

Gatelan ἀνελύθη εἰς δάκρυα

Ἰκρίξ;

εἶπεν ἡ κυρία de Gatelan,

μεμφύτως ὑψώθησεν πρὸς

...! ἀδύνατον...Μὲ ἀπατάτε...

—Κύριε, εἶπεν εἰς ὑπηρετῆς, τὴν ἐνεταφίασαν χθὲς...εἰς Faudouas πλησίον τῆς πηγῆς.

Ὁ Γεώργιος χωρὶς ποσῶς νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ παρηγορήσῃ τὴν πενθερὰν του, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, ἀνέβη ἐκ νέου τὴν ἀμαξίαν του καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀμαξιστὴν:

—Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ ἁγίου Στεφάνου 8.

Ἦτο ἡ οἰκία τοῦ K. Brun. Ὁ δόκτωρ ἐξῆρχετο διὰ τὰς ἐσπερινὰς ἐπισκέψεις του ὅταν ἡ ἀμαξία ἐστάθη εἰς τὴν θύραν.

—Δόκτωρ, τῷ ἐφώνησεν ὁ Γεώργιος, σὺς συναντῶ ἐν καιρῷ. Ἀναβῆτε, πηγαίνουμι εἰς Faudouas.

—Μήπως εἶναι ὄνειρον;

—Δυστυχῶς ὄχι, δόκτωρ...ἀλλ' ἀναβῆτε λοιπόν...Ἐκαστον δευτερόλεπτον εἶναι αἰὼν δι' ἐμέ.

Ὁ δόκτωρ ἀνέβη, καὶ οἱ τέσσαρες ἴπποι ἱπανέλαβον τὴν ταχεῖαν ὁδοποιρίαν των.

—Ἡ Μαρία λοιπόν ἀπέθανεν! εἶπεν ὁ Γεώργιος....

—Φεῦ! ναί....

—Δὲν ἠδυνήθητε νὰ τὴν σώσητε;

—Ὀχι! ὅλαι αἱ πρὸς τοῦτο προσπαθεῖσαι μοι ὑπῆρξαν ἀνωφελεῖς, διότι δὲν εἶθε παρῶν.

—Δόκτωρ μὲ ἀπατάτε....Ἡ Μαρία ζῆ εἰς ἐτί!.....

—Ἄ! εἶθε!

—Σὺς λέγω ὅτι δὲν ἀπέθανεν.

—Ὡ! ἐάν ἦτο ἀληθές, ὅτι λέγετε!

—Θέλω νὰ τὴν ἴδω ἵνα βεβαιωθῶ ἐάν τῷ ὄντι ἐπαυσε τοῦ ζῆν.

Ἐφθασαν εἰς Faudouas. Ὁ Γεώργιος στήμιζόμενος εἰς τὸν θραχινὸν τοῦ Δόκτορος διη-

θύνθησαν πρὸς τὴν πηγὴν. Ὁ νεκροθάπτης ἀφῆσεν τὸ χῶμα καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ τάφου τὸ φέρετρον.

—Ἄνοιξτε, τῷ ἐφώνησεν ὁ Γεώργιος.

—Φίλε μου, εἶπεν ὁ δόκτωρ, θὰ λάβητε τὸ θάρος....

—Ναί, ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ νεκροθάπτης ἀνήγειρε τὴν κάλυμμα τοῦ φερέτρου, ὁ Γεώργιος ἐβρίκασε καὶ ἐξέβαλε κραυγὴν τρόμου, ἰδὼν τὴν προσφιλῆ του Μαρίαν ὑπὸ τὸν λευκὸν πέπλον, ὃ δὲ δόκτωρ προσεπάθησε νὰ τὸν υποστηρίξῃ καθότι ἡ ζωηρότης του ἐξησθένει ἐνώπιον τῆς θλιβεραῖς ἐκείνης εἰκόνας.

—Δόκτωρ, ἐφώνησεν αἰφνης, σὺς εἶπον ὅτι δὲν ἀπέθανεν....

—Δυστυχῆ φίλε! σεῖς τοὐλάχιστον ἠθελήσατε νὰ ἐλθῆτε...

—Ὅθεν θάρος, ἄς ἀφαιρέσωμι τοὺς πέλους τῆς ἀποθανούσης,...

Διὰ χεῖρὸς δὲ τρεμούσης καὶ πρὶν οὐδεὶς τῶν μαρτύρων τῆς ἀλλοκότου ἐκείνης σκηναῖς ἀναλογισθῆναι νὰ τὸν κρατήσῃ, ἀνήγειρε τὸν πέπλον καὶ αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἐπέσον ἐπὶ τοῦ ἠλωμένου μετώπου τῆς μακαριτίδος.

Ὁ Γεώργιος τὴν ἐθεώρησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς διὰ κατανυκτικῆς θλίψεως, κατόπιν ἐγονυπέτησεν, ἵνα προσευχηθῆ, καὶ ἔκυψεν, ὅπως ἀπασθῆ τὸ μέτωπον τῆς προσφιλοῦς του Μαρίας.

—Βοήθειαν! βοήθειαν! βοήθειαν, Γεώργιε! ἐπιθύρουνε ἡ τελευτήσασα....

—Κύψας ὁ Γεώργιος, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουεν ἐλαφρὰν τινα κίνησιν.

—Δόκτωρ, δόκτωρ, πλησιάζετε λοιπόν, ἐφώνησεν...Ἡ Μαρία δὲν ἀπέθανεν...Ἐγὼ σὺς τὸ ἔλεγον....

Ὅτε δὲ ὁ ζωηρὸς ἀὴρ καὶ ἡ γλυκεῖα θερμότης ἐξωογόνησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς αἰσθησεις αὐτῆς, τῇ ἀνεφύθησεν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἀνεκτικότητα τὴν ἤρξην τοῦ λόγου.

—Γεώργιε, εἶπε, πολὺ ὑπέφερον.....πλὴν ἤλθε, πιστός εἰς τὴν ὑπόσχεσίν σου....Ἰπὸ τὸν πέπλον μοι βεβουλισμένη εἰς λήθαρον, ὅστις δὲν μοι εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν εὐκολίαν τοῦ σκέπτεσθαι, σὲ περιέμενον....Προσφιλῆ μοι Γεώργιε, πολὺ ὑπέφερον. Ὡ! ὅποια χάσματος νὰ ταφῆ τις ζῶν!

—Γλυκεῖα Μαρία, ἤκουσα τὴν φωνὴν σου.

—Ἐλεγον κατ' ἐμαυτὴν ἐν τῷ τάφῳ: Θὰ ἐλθῶ ὁ Γεώργιος, θὰ μ' ἐλευθερώσῃ...δὲν εἶμαι ἀρετὰ νέα εἰσέτι ἵνα χρησιμεύσω ὡς λεία τοῦ θανάτου; καὶ σὲ ἐσκεπτόμην...καὶ αὐτὴ μόνη ἡ ἰδία διετῆρει τὸ θάρος μου, διότι, ἀγαπητέ μου Γεώργιε, ἡ πνοὴ μόνον μοι ἔλειπεν,

ὅταν ἤκουσα τὴν ἀξίνην τοῦ νεκροθάπτη. καὶ ἐπανεῦρον ὄλιν τὴν ζωηρότητά μου.

—Κυρία, ἐφώνησεν ὁ δόκτωρ, θεωρήσατε ὡς ὄνειρον τὸ παραλθόν!

Αἱ φροντίδες τοῦ Κυρίου Brun καὶ πρὸ πνευμάτων ἄλλου ἡ παρουσία τοῦ Γεωργίου, ἐξηφάνισαν ἐντελῶς καὶ τὰ ἐλάχιστα ἴχνη τοῦ φρικαλέου ἐκείνου ἐπισκεδίου καὶ ἡ οἰκογένεια de Gatelan εἰδοποιηθεῖσα ἐκ τῶν προτέρων πρὸς ὑποδοχὴν τοιαύτης χαροποιᾶς ἀγγελίας, ἐκ τῆς ὑπερβυλικῆς χαρᾶς, αὐτῆς ἐπίσης κινδυνώδους ὅσον τῆς θλίψεως, ἐπανεῖδε τὴν προσφιλῆ Μαρίαν τῆς τοιαύτου οἴα ἦτο πρὸς τῆς ἀουθενίας τῆς.

Ἡ ταραχὴ ὅμως τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ συμβάντος ὑπῆρξε σφιδροτάτη διὰ τὴν δυστυχῆ Μαρίαν καὶ δύο μῆνας βραδύτερον ὁ Γεώργιος τὴν ὠδήγει καὶ πάλιν εἰς τὸν τάφον ὅθεν τὴν ἔσωσεν, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐξέλθῃ πλέον ἐκεῖθεν, καθότι τὴν φορὰν ταύτην παρέδωκε τὸ πνευμά της εἰς τὸν Πλάστον.

Ἡ ἀνάμνησις τῆς πρώτης κηδείας τῆς καὶ τῆς ἐν τῇ ζωῇ ἐπιστροφῆς τῆς διωκισθῆσεν παρα τοῖς χωρικοῖς τοῦ Faudouas καὶ ἡ πηγὴ πλησίον τῆς ὁποίας ἐτάφη, ὠνομάσθη ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ τόπου:

«La houn de la Morte»

τοῦτ' ὅπερ ἐξηγείται

(Ἡ πηγὴ τῆς ἀποθανούσης)

Αἱ νεκρὶδες μεταβιβάζουσιν ἐν αὐτῇ ὅπως ἀντλήσονται ὕδωρ, τὰ δὲ ἄρρανα πηγαίνουσι κατὰ τὴν νύκτα ὅπως ἀνακελεύσων εἰς τὴν μνήμην των τὴν λευκὴν Κυρίαν τὴν ἐμπνεύσασάν τοσοῦτον ἀγνὸν ἔρωτα εἰς τὸν νεκρὸν σύζυγόν τῆς.

Ὅτω εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὰ ἀπλόγηρα τῶν συμβάντων καταγράφονται καὶ μεταδιδόνται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ὠραϊζόμενα ἢ μεγαλοποιούμενα ὑπὸ τῆς ἀπακτῆς τοῦ θαυμασμοῦ.

M. H. H.

Ἡ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Οὐδέποτε σχεδὸν ἐγένετο τόσῳ ἐπαισθητῇ ἡ ἀνάγκη τοῦ κηρύγματος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν, ὅσῳ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. Εἶνε λίαν λυπηρὸν νὰ πραγματεύεται τις περὶ τοιοῦτου ἀντικειμένου ἐν χώρῳ, ἐν ᾧ ἀνεφάνησαν οἱ σπουδαιότεροι ῥήτορες, οἵτινες ἐμόρρωσκον καὶ ἐδίδασκον τὸν χριστι-

ανισμόν ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ μέχρις αὐτῶν ἀκόμη τῶν χρόνων τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Ἀλλὰ δὲν ποτε νὰ λυπημεθα μόνον καὶ νὰ μὴ ὑψώμεν φωνὴν περιγράφοντες τὴν ἀληθῆ ἡμῶν κακίστασαν, μήπως οἱ ἄρχοντες τῆς πολιτείας ἀκνήψωσι ἐκ τοῦ βοῦθου καὶ ἐπέλθῃ ἡ διόρθωσις εἰς τὴν παρ' ἡμῶν κοινωνίαν βρῖνουσαν γοργῶ τῷ βίωσι τι ἐπὶ τὰ χεῖρα. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σήμερον κηρύγματος καὶ δὲν ὑπάρχει ὁ δόκτωρ.

Τοῦτου ἕνεκεν ἄνθρωποι ὡς αἱ ἡμετέρες, περιέρχονται τὰς διαφόρους τῆς, ὅπως δοκῆ αὐτοῖς, τὸν ἴσον. Ὁ δὲ ὀρθόδοξος λαὸς δὲν προσέρχεται, ἵνα διδαχθῆ, ἀπὸ αὐτῶν κενοδοξίας. Διὸ παραγίους Σ. Δε-Βιάζης ὅπως γίνωσκον ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ περιγραφῶν πραγματείας, εὐλογον ἐνομίσαμεν νὰ καταχωρίσωμι ὀλίγα περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τοῦ κηρύγματος, καὶ εὐχόμεθα ὅπως εἰσκαυσθῶμεν ὅπου δεῖ.

Εἶνε γνωστὸν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸ καλλίμορον τοῦτο πλάσμα τοῦ δημιουργοῦ συνίσταται οὐσιωδῶς ἐκ δύο ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, εἴτε ἐξ ὕλης καὶ πνεύματος. Ὡς δὲ πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος εἶνε ἀναγκαιὴ ἡ τροφή καὶ ἡ σωματικὴ γύμνασις, οὕτως πρὸς μόρφωσιν τῆς ψυχῆς εἶστιν ἀναγκαιὴ ἡ πνευματικὴ τροφή, τὸ κήρυγμα, τοῦτ' ἐστὶ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ αἱ ἐρημνείαι τῶν ὑψίστων ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ὡς ὅταν ἐκλιπῇ ἡ τροφή, τὸ σῶμα μακραινέται καὶ φθίνει, οὕτως ὅταν δὲν παρέχεται τῇ ψυχῇ πνευματικὴ τροφή, ἀρχεται ἐπίσης καὶ αὕτη πνευματικῶς νὰ ἀτονῇ, νὰ ὑποπέρῃ δεινῶς τὸ φοβερὸν τοῦ πνευματικοῦ λιμοῦ μαρτύριον, μεχριστοῦ καταλαβάνῃ αὐτὴν ἀόρατος καὶ πνευματικὸς θάνατος, οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος τοῦ Θεοῦ (Ματθ. Δ'. 415.) Καὶ ἡ ἀλήθεια αὕτη βεβαιούται ἐκ τῆς ἐκτυλίξεως τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου. Τότε τὰ ἔθνη εὐμεροῦσι καὶ ἀμακάροισι καὶ ἀνοῦσι καὶ πολιτικῶς καὶ θρησκευτικῶς, ὅποταν ὑπάρχουσι ἐν αὐτοῖς ἄνδρες κηρύττοντες τὰ καλῆκοντα πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατριδα. Ἀνεγνώστε τὴν ἱερὰν Γραφὴν καὶ θέλετε πεισθῆ, ὅτι τότε τὸ ἱεραδικὸν ἔθνος ἦτο εὐσεβές, τότε δὲν ἀπεμακρύνετο τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὅποτε ὑπῆρχον ἐν αὐτῷ προσήται κηρύττοντες τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν Πατριδα. Τοῦναντίον δὲ τότε ἀπέσχε τῆς λατρείας τοῦ Ἰσραὴλ, τότε περιέπιπτε τῇ εἰδωλολατρείᾳ καὶ ὑπεδουλοῦ-

χάς. Πόσον θά ἦτο ὁ ἑλληνικός λαός θρησκευτικώτερος, χρηστότερος, ἠθικώτερος, σεβόμενος τούς νόμους τῆς πολιτείας, ἐν ἐμορφωτῷ θρησκευτικῷ. Βεβαίως; τὸ ἐγκλημα καὶ ἡ ὑπερπλευροῦσα κκακία κατὰ πολὺ ἤθελον περιορισθῆ. Ὅσον θέλετε ἐπινοεῖτε αὐστηροῦς νόμους πρὸς περιορισμὸν τοῦ κακοῦ, παρεμειλεῖτε τοῦ μίνου θρησκευτικοῦ δόλου τοῦ κερύματος τοῦ θεοῦ λόγου, δὲν μορφώνετε τὸν λαὸν θρησκευτικῶς, εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἐπιπροτέρωθεν κατὰστασιν θὰ διατελώμεν. Τίς θὰ κατὰ τὸ ἐγκλημα καὶ θὰ τὸ παραστή ἰδεῖσθαι αὐτοῦ μορφή, εἰμὴ ὁ ἐκ τῆς θὰ διδάξῃ τὴν θρησκείαν; Δὲν λέγω, ὅτι πρέπει νὰ ἱεροῦ ἄμβωτος αἱ ὑψηλαὶ θρησκευτικαὶ διότι τοῦ τίς ἀέρα, ἀλλ' αἱ πρακτικαὶ ἀποφάσεις, αἰτίνες κηρυττόμεναι ἐχόντων, ὡς λέγει ὁ θεὸς Ἄ-

νοῦς τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνείδησει, μαλίσσουσι καὶ τὴν σκληροτέρων καρδιῶν. Ἄλλὰ τίς ἀρνείται ὅτι τὰ σήμερον ἀκαμάζοντα καὶ εὐδαιμονοῦντα μεγάλα τε καὶ μικρὰ εὐρωπαϊκά εἶθον ὀρεῖλοισι τὴν δύναμιν καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἥς τὸ πνεῦμα ἐμπνέει καὶ νομοθεσίας, καὶ ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ ἐπιστήμας καὶ τέχνας ἐν γένει πᾶν στοιχεῖον τοῦ βίου αὐτῶν. Παραίνοντες τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀναγράφωμεν τοὺς ἐξῆς ὀρακτολόγους τῆς Ἀνασχῆς τῆς μεγάλῃς Βρετανίας. Ὅτι αἰθίψῃ τις ἡγεμὼν ἐζήτησε νὰ μάθῃ τὸ μυστήριον τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας, ἡ βασίλισσα Βικτωρία, δὲν ἐπέδειξεν αὐτῷ οὔτε τὰ ὑπερήφανα αὐτῆς πολεμικὰ πλοῖα, οὔτε τοὺς πλουσίους τοῦ στέμματος θησαυροῦς οὔτε τοὺς ἀτρομήτους αὐτῆς στρατιώτας, οὔτε τοὺς πλήρεις λιμένας τοῦ κράτους τῆς, ἀλλ' ἐπέμψε πρὸς αὐτὸν ἐν ἀντίτυπον τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐπειπούσα αὐτὸν λόγος τοῦ Θεοῦ ὅτι τὸ μυστήριον τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας. »

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΡΑΣΧΗΣ.

Εἰς ποιήτης

Φίλιππος Βασιλεὺς

Οὐδὲνα μετ' ἐπιστασίας παρεκλογισάσαντα τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἰταλικῆς παλιγγενεσίας ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ ἀγόνων αὐτῆς ἀποπαύων μέχρι τοῦ ὀριστικοῦ αὐτῆς θριάμβου, διέλαθε βασιλῆος ἡ

παράδοξος ἄμα δὲ καὶ καταπληκτικὴ σύμπτωσης τοῦ συγχρόνου σχεδὸν θανάτου τοῦ βασιλέως Βίκτορος Ἐμμανουὴλ καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες μετ' αὐτοῦ ἀποτελεσματικώτερον συνειργάσθησαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς κοινῆς πατρίδος. Οἱ μὲν ἀπῆλθον μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, καθ' ὃν τρόπον μετέβαινον ἄλλοτε ὡς ἐπίτροποι ἢ διοικηταὶ εἰς τὰς πρὸ ὀλίγου λυτρωθείσας ἐπαρχίας ὅπως δεξιωθῶσιν αὐτὸν εἰς τὰς νέας αὐτοῦ κτήσεις· οἱ δὲ τὸν ἠκολούθησαν μόλις θανόντα, ὡς ζῶντες τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὴν πανωλεθρίαν τῆς Νοβάρρας ἢ εἰς τὰς δάφνας τοῦ Σολφερίνου. Ὁ στρατηγὸς ἐπρεπε νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν τάφον προπορευομένης τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς· του καὶ ἐπομένης τῆς οὐραγίας του· ὁ ἐκδημῶν βασιλεὺς ἐπρεπε νὰ συμπαραλάβῃ μεθ' ἐκείνου τὴν αὐλήν του, οὐχὶ τὴν αὐλήν τῶν ἀνακτόρων του, ἀλλ' ἐκείνην τῶν φίλων του, τῶν ἀγώνων του, τῶν θριάμβων του.

Ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἐπιφανῶν τούτων ἀνδρῶν, ὧν τὰ ὀνόματα ἀνεξίτηλοι· γράμμασιν ἐχαράχθησαν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς τῶν ἀγωνιζομένων λαῶν ἱστορίας, συγκατελέγετο ἄνθρωπος, μὴ διακρίψας οὔτε ἀπὸ τοῦ θήματος τοῦ βουλευτηρίου, οὔτε περὶ τὸν τάπητα τῶν συμβουλίων, οὔτε ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὀνόματι Ἰωάννης Πράττη, ἠσολοῦτο περὶ τὴν ποίησιν, πῆξ δὲ ὁ γινώσκων τὴν περὶ τὰς ὠραίας τέχνας λίαν ἀτελῶς ἀνεπτυγμένην καλλιτεχνίαν τοῦ πρώτου τῆς νέας Ἰταλίας μονάρχου, δικαίως ἀπορεῖ ἐπὶ τῇ φιλίᾳ αὐτοῦ πρὸς ποιητὴν, αὐτοῦ τὸ καλ' εἶλον τὸν εἶον του ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ ἀρμονίᾳ ἐντυφίσαντος ἢ ἐν τῷ κρότῳ τῶν σφαιρῶν εἴτε ἀσυμβυνομένων κατὰ τοῦ Τρανσυλβανοῦ καὶ τοῦ Κοράτου εἴτε κατὰ τοῦ αἰγᾶγγρου τῶν Ἀλπεων. Πλὴν ὁ ποιητὴς οὗτος δὲν διεκρίνετο μόνον ἐπὶ ἐντέχνῳ κηρασκευῇ στίχων· οὗτος ἀπεικονίζεν ἐν τῇ ἀκμήτῳ ἐνότητι τοῦ φρονήματός του καὶ παρὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους κινήσεις των ἐλπίδων του, τῶν φίλων του, τῶν προσδοκίων του, τὴν ἀγωνιζομένην Ἰταλίαν, τὴν ἐπιδιώκουσαν ὑπὸ διαφόρους μορφαὶ καὶ τύπους τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς ἀποκατάστασιν. Ἡ ψυχὴ του ὀμοία πρὸς αἰολόχορον ἀνέδωκε πάντοτε πιστῶς πᾶσαν ἐπ' αὐτοῦ διελοῦσαν πάτριον πνοήν, τὸν ψῆυρον τοῦ ζεφύρου ὡς καὶ τὴν βροχὴν τῆς καταγίδος· ἰσχύμενος δὲ μεταξὺ τοῦ ἄρχοντος καὶ τῶν ἀρχομένων ἐρησιμεινεν, οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἀρμονικὴν τηλεφώνον, δι' οὗ βασιλεὺς καὶ λαὸς ἀνεκόνουν πρὸς ἀλλήλους τὰς σκέψεις αὐτῶν καὶ τὰ αισθημάτων, ἀπληλαγμένα τῆς ἐπιστήμου γραμμοκρατικῆς νοθείας.

Οὐχὶ ἐξῆς πετροπραξίδου ἢ ἀλόγιστος ὀρμηὴ ἐνθουσιασμοῦ ἐνερίστησεν αὐτῷ τοιαύτην πρὸς τὴν ὀρόν τῆς Σαβόνας ἀρσιώτην. Καθ' ἦν στιγμὴν ἀποπερατώσας τὰς σπουδὰς του περικεῖν τὸ βλῆμα ἐπὶ τῆς ἀτόμου καὶ ληθαργώσας χερσὸν σήσου, δὲν ἀπέκρυψε τὴν ἀσθένειαν, ἦν τῷ ἐνεπείθει ἢ θεὰ ὄχλου παροδικῶς ἐξεγειρομένου, πλὴν εὐκόλως κακτατέλλομένου, ὕλακτοῦντος ὡς ὁ κύων, ὁ ὑπὸ τῆς ἀπλῆς ὕψώσεως τοῦ ὀρχαγίου φυγαθευόμενος, καὶ μὴ μαθόντος ἐτι νὰ βρυχᾶται ὡς ὁ λέων, ὁ διαρρηγνύων τὴν εἰρκὴν του καὶ σπαράσσων τοὺς φύλακας του. Ἀπέναντι τῆς του αὐτῆς ναυτικῆς οὐδεμιᾶν παρεμύθιαν τῷ παρεῖχεν ἡ ἀριστοκρατία, ἥτις ἢ ἀπέστρεψε περιρρονητικῶς τὸ πρόσωπον ἀπὸ πάσης φιλοπάτριδος ἐκδηλώσεως παρατείνουσα τὸν μεσάκιον ἐν τοῖς συνωρρωμένοις αὐτῆς φρουροῖς, ἢ ἐτέρπετο χατμαμένη ἐν τῇ ἀεργῳ εἰζώῃ τῆς ἐπὶ ταῖς κατ' αὐτῆς ἀγοραῖς τῶν Ματσεινιστῶν λουδοβίαις, ὡς, κατὰ τὴν εἰκονικὴν ἔκφρασιν συγγραφῆς τινὸς, ὁ ἀσφακτικὸν ἐν τῇ πνιγρᾷ ἀτμοσφαιρᾷ πεπληρωμένης αἰθούσης εὐγνωμονεῖ σχεδὸν πρὸς τὸν τολμητικῶν, ὅστις θρακίει τὰς ὕλους τῶν παραθύρων. Πλὴν μετὰ τοσαύτην σιοσίαν ἐμελλε ν' ἀνατελεῖ ἡ ἡὸς· δύο ἡγεμόνες, ὁ μὲν ἐστεμμέμενος διὰ τοῦ κοσμικοῦ δικαδήματος, ὁ δὲ διὰ τῆς ὑπερκοσμίου τίτρου, ἀνήγγελλον εἰς τὸν ζῆνον ὅτι ἐπρεπε νὰ ὑπερβῇ τὰς Ἀλπεῖς. Ὁ νεαρὸς ποιητὴς ἐνέστησε τότε μέχρι θλάσεως τὰς χορδὰς τῆς λύρας του ἐξῆμνησε τὸν θεοπνευστον τοῦ Κυριναλίου ἱεροφάντην, μὴ προδύλεπων ὅτι ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ κατακραθῆ ἐν αὐτῷ τὸν ριψάστιν φυγάδα τῆς Γατίας, καὶ δρμῶν εἰς Πεδεμόντιον, ἠθίλησε ν' ἀποσπῆ τὴν χεῖρα ἐκείνην, εἰς ἣν ἡ Νέμεσις τῆς ἱστορίας δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἐξλεώσῃ κατὰ τὸ γῆρας τὴν λειποτικῆσαν τῆς νεότητος.

Δὲν ἠγάπησε μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐκουσίως αὐτοῦ καὶ μεγάλωροντος ὑπεροχῆς, ὤκτειρεν ἐκ βάρους ψυχῆς τὸν μέγρυρα βασιλεῖα. Καθ' ἦν στιγμὴν οὗτος παρεσκευάζετο ν' ἀναπετάσῃ τὸ λῆθρον τῆς ἰταλικῆς ἐθνεγεσίας καὶ οὔτω νὰ πληρώσῃ τοσοῦτον αἶψαν τὸν οὐρανὸν, ὁ ποιητὴς παρεκλογίσει μετ' ἀπορίας καὶ ἀγανακτικῆς τῆς ἐν τοῖς παρεκκηνίσις τῆς αἰλῆς ἐξυρνηνομένης σεσωφείας, τοὺς ἐνδοιασμοὺς, τὰς ἀντιδράσεις, τὰς προσδοσίας, καθ' ὧν, πρὶν ἢ πολεμῆσαι ἐπὶ τῶν πεδίων τῆς Λομβαρδίας, ἐπέλας διηγενοῦς καὶ ἀπερνομέων ὁ ταλαίπωρος μονάρχης. Ἀνεκλύπτε τότε ἐν αὐτῷ τὸ διπλῶν ἐλατήριον, ὅπερ τὸν πικρῶτρυνεν

εἰς ὅσον ἐνεστί τευχυτέρων δρᾶσιν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα ἀρ' ἐνός, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἀρ' ἐτέρου τοῦ ν' ἀπλλαγῇ ἄπαξ διὰ πάντος τῶν σκοτίων ἐκείνων δολοπλακίων, αἰτίνες τὸν περιέβαλλον διὰ τοῦ ἀόρατου αὐτῶν δικαίου, παρακαλῶνται τὰ βήματα του, καταπνίγουσαι καὶ αὐτὴν τὴν πνοήν του. Ἐπὸθεῖ, ἀπελευθερώμενος, τῆς μακσματικῆς αἰσῆς τῶν ἀνακτόρων του, ν' ἀναπνεύσῃ ἀκαλύτως τὸν ἐλεύθερον ἀέρα τοῦ πεδίου ἐπὸθεῖ, ἀντὶ τῶν ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ του ἐνεδρυνόντων ἐγὼ θρῶν, νὰ κατακρατηρῆ πρὸς τοὺς εὐνοοῦσιν ἐκείνους πολεμίου, οἵτινες ἐμελλοῦ αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ἐπὸθεῖ ἰσχυροῦν τὸν ἀποκαλύπτων ἐκείνων δολίου καὶ ὑπόλου συρμιγῶν τὸν προμῶνον ὅτ' αὐτὰ τὰ βήματα

Ἡ εἰς Λομβαρδίαν τοῦ 1848 τὰ μετ' αὐτὴν ἐν Ἰταλίᾳ σὺν ἐν πολλοῖς τὸν Πράττην, ἀποκαμίσαντον κατόπιν πολλῶν ἀπογοητεύσεων τὸ ὄνηρὸν τῆς περὶ πλεονέκτημα. Αὐτὸς ὁ τοσοῦτον ἐνθουσιασῶς ἐξῆμνησε τὰς ἐν διαφόροις χώραις τῆς χερσονήσου ἐκρηγείσας ἐπαναστάσεις, δὲν ἐβράδυνε νὰ κατανοήσῃ τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ τινῶν ἐκ τῶν διενεργησάντων αὐτὰς λαθάνουσαν ἐγληγματικὴν κουρότητα ἢ φιλαργίαν. Ἠρξέτο νὰ ὑποπέσῃ ὅτι, παρὰ τὸν μάτην κατακλωθέντα ἠρωσμὸν τῶν μαχομένων, τὰ πολιτικὰ ἐξυμβλώματα καὶ νεκροτόκια τῆς Τσακῆνης καὶ τῆς Βενετίας παρεμπόδιζον, ἀντὶ τὰ ὑποδοθηήσονται, τὸ ἔργον, τὸ ὅσοτον ἀνέλαθεν ὁ φιλοπάτρις ἀναξ' τέλος δ' ἐπέσθη ὅτι οὐχὶ οἱ πρὸ ὀλίγου ἠττηθέντες Ἀστριακοὶ ἀπῆλκυνον τὸν βασιλεῖα ἐκ τῆς Λομβαρδίας, ἀλλὰ πλείστοι ἀνάξιοι ὀπαδοὶ τοῦ Ματσεινίου, ἀποπληθύνοντες μὲν ἐνίστες, πλὴν μεγαλοφυοῦς, καὶ ἀποκρήσαντες ἀείποτε ἀλώθητον τὴν πρὸς τὴν πατρίδα πίστιν. Ὀργίζετο κατὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων ὁ ποιητὴς, μὴ τολμῶν ἐτι νὰ ἐκδηλώσῃ ὄλην αὐτοῦ τὴν ἀγανακτικὴν ὄψη· μὴ διασπᾶσῃ τὴν ὑπὲρ ποτε ἀπαραιτησὸν ἐν τῇ κοινῇ ἐνεργείᾳ ἐνότητα· πλὴν ἢ ἀγνακτικῆς αὐτῆς ἐκουροῦθη μεταβληθεῖσα εἰς ἀπέχθειαν, καθ' ἣν ἀπτανε τὸν βίον του αὐτὸν παρεκλογισάσαντος, ὅταν τινεὶ τῶν Ματσεινιστῶν ἐκείνων περιδληθέντες κατὰ τὴν διέκρινσιν τοῦ πολέμου τὴν ἀλωπεκῆν τῶν βασιλορρόνων καὶ ἀσπασθέντες πολέμας ἐν δουλοπρεπεῖ κολικαίᾳ τὸ πῆμα τῶν ὑποδημάτων τοῦ ἡγεμόνος, ἐσπρονδύζον ἱεροσύλας ἐν τῇ ὄρχ τῆς ἐξορίας του τὸν βόρβορον τῶν διαβολῶν των κατὰ τῆς ὑπὸ μόνου τοῦ αἵματος τῶν ἐχθρῶν ἐσπλωμένης ἀλουργίδος του!

Μετά τὴν πικρῶν τῶν βασιλείων καὶ τὴν ἀποκλήρου τοῦ ἔθνους, ἡ θέσις, ἣν ὄφειλε νὰ καταλάβῃ ὁ ποιητὴς, ὑπεδακνύετο ἀπ' ἐκείνης εἰς τὴν γενναίωρον αὐτοῦ καὶ φιλοπατρῖαν. Εὐλαβῆς καὶ περιδῆς· σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ πεπόντος μεγαλείου, ἐξήλωσε τὴν ιδιότητα τοῦ αὐλικοῦ, ἀλλὰ τὸ αὐλικὸν τῆς δυστυχίας. Προσηνέθη μετ' ἀπαρχαμίλλου ἀρλοκορδεῖας νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν νεαρὸν βασιλέα ὡς ἄμισθος· τῶν ἀκατόρων ποιητῆς· δὲν ἐπεθύμει ὄπω; ἡ ποσοῦτον

ἡθεὶ μοναρχία ὑποστή, ἔνεκα τῶν χλασιδῶν οὐκ ἀποδοτέων στήριγμα ἐπισκοποπαράδοτον αὐτῆς ἀγλίαν. Πλὴν ἡθεὶς προτείνων τὴν ὑπηρεσίαν νὰ προσφέρῃ μόνον τὴν λύσαν τὴν περισσότερον ταύτης· τὴν ἡ τὴν καρδίαν του. 'Ο

ὁ ὑπὸ τοσοῦτον ἐγκαταλειφθεὶς καταπροδιδόμενος, εὐκλίως διείδεν ὁ πρῶτος, ὑπεδακνύετο; ἀφοσιώσεως περιέλειπεν ἡ προσφορά ἐκείνη, ὁ δὲ ποιητὴς ὄραμενφύτως· κατενόησεν ὅτι ὁ νεανίας ἐκεῖνος, ὁ ὑπὸ τοσοῦτον ἀπαισίους οἰωνοῦς ἀναβάς ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν πατέρων του, ἔμελλε ν' ἀνεγείρῃ τὴν πατρίδα ἐκ τοῦ θύθρου, εἰς ὃν περιέπεσε, καὶ νὰ συμπήξῃ διὰ τῆς σιβαρῆς αὐτοῦ χειρὸς· τὰ ἐσπαρμένα αὐτῆς μέλη. Οὕτω ἐτέθησαν αἱ πρῶται βέβαιαι τῆς ἀδιάρρηκτου ἐκείνης; φιλίας, ἣν ὁ θάνατος μόνον δέκοθεν καὶ ἦν ἡ ὑστεροφημία ἀπληθύναισιον.

Ἄς φαντασθῇ τις τὴν κατανακτικὴν εἰκόνα, ἣν πολλὰκις ἀδελφικῶς βουλευόμενοι παρέσχον οἱ δύο οὔτοι ἄνδρες, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ γένος καὶ ἡ πολιτεία παρενέθησαν τοιαύτην ἀπόστασιν, ἀλλὰ τοὺς ὁποίους προσήγγιζε καὶ ἐξομοίουν πρὸς ἀλλήλους; ἡ ταυτότης τῶν αἰσθημάτων. Ποσάκις ὁ ἀναξ' ἀποχωρητίσας μετὰ τυπικῶν συμβούλιον τοῦς ὑπουργοῦς τῆς βουλευτικῆς πλειοψηφίας κατέφευγεν εἰς τὸν ὑπουργὸν τοῦτον τῆς καρδίας του, ὄπω; ἀπειδυμένος τὸ στέμμα καὶ τὴν χλαμύδα, ἀνακουρισθῆν ἐν ἀδίσταφ οἰκειότητι ἐκ τοῦ ἄχθους τῆς βασιλείας, δημιουργῶν νοερῶς μετὰ τοῦ φίλου του τὴν Ἰταλίαν, οἷαν ἀμφοτέρω τὴν ὠνευρούνατο! Ποσάκις, θραυνοθεῖς τὴν ἐν ταῖς ὑπουργικαῖς διακατέψεις ἀνάγνωσιν τῶν μακροσκελῶν διπλωματικῶν δικαιοσύσεων, ἐξήτετο ὡς ἀντιστάθμιμα παρὰ τοῦ φίλου του τὴν ἀπαγγελίαν θουρίου τινὸς ὕμνου ἀναπερσόντος τὰς ἐλπίδας του! Ποσάκις τέλος κατὰ τὴν δοκιμαστήριον ἐκείνην δεκκετηρίδα, τὴν ἀχομένην ἀπὸ τῆς Νοβέρκας καὶ τὴν λήγουσιν εἰς τὸ Σολφερίνον, ὁ σιδηρῶς ἐκείνας

ἄνθρωπος, ἀπαξίων νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀπόγνωσιν του ἐνώπιον βεδίλων ὁμμάτων, ἐκλαυσεν, ὡς ἐκεῖνος; ἡδύνατο νὰ κλαύσῃ, μετὰ τοῦ ἀφροσιωμένου ἀκούου, παρ' ὃ ἴκονεν ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἐνώπιον τῆς ψεύδονται, ἀλλ' οἱ ποιηταί, οἱ ἐν προφητικῇ ἐκείνησι πρὸ αἰώνων ἀγγελίαντες; τὴν ἀπελευθερώσιν τῆς Ἰταλίας; ὑπὸ τὴν δυναστείαν του, δὲν ἠδύνατο νὰ ψευθῶσιν!

(Ἐπεται τὸ τέλος).

M. MARIZOKHS,

ΘΗΚΟΣ ΚΩΔΗΣ.

Ἐγκράτεια—Μὴ τρώγῃς μέχρι κόρου, μὴ πίνῃς μέχρι ζάλης.

Φειδῶ—Μὴ δαπανᾷς εἰς περιττά.

Ἐργασία—'Ασχολοῦ εἰς τι χρήσιμον' ἀπόφυγε τὴν ἀργίαν καὶ τὴν ματαίαν ἀσχολίαν.

Τάξις—Πᾶν πρᾶγμα εἰς τὴν θέσιν του, καὶ πᾶν ἔργον ἐν χρόνῳ.

Καθαρὸς—Μὴ εἶται ἀκάθαρτος οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὸν ἡματισμὸν, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὴν κατοικίαν.

Ἄταραξία—Μὴ ταράττῃται διὰ μικράκινα νὰ ἦ διὰ συμφορὰς κοινὰς καὶ ἀναπορεύτους.

Ἀπόφασις—Λείπον θελήτην σταθερὰν καὶ ἀπόφασιν ἀκλόνητον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀγαθῶν ἔργων.

Ἐίλικρινεῖς—Μηδέποτε ψεύδεσθε ἢ ἀπατάτε. Οἱ λογιῆμοί σας ἔστωσαν ἀθῶοι καὶ δίκαιοι.

Δικαιοσύνη—Μὴ ἀδικήσῃς οὐδὲ ζημιώσῃς τινά. Μὴ παραλείψῃς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ.

Μετριοφροσύνης—Φεῦγε τὰς ὑπερβολὰς. Πᾶν μέτρον ἄριστον.

Ταπεινοφροσύνη.—Μιμοῦ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Σιωπή—Λέγε ὅσα ὄφελουσι τοῦς ἄλλους; σευτόν.

BENIAMIN ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ.

ΕΘΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐγκυμονοῦνται σήμερα δύο μεγάλαις ἠθικοπολιτικαῖς ἀνατροπῆς, ἡ πτώσις τῶν Ἐθνισμῶν καὶ ἡ πτώσις τῶν Θρησκείων.

Σημειοῦμεν δὲ ὅτι δὲν γίνεται τοῦτο ὡς ἀπόροια ἀρχῶν, ἀλλὰ ὡς φυσικὸν τέλος ἀνθρωπίνων ἰδρυμάτων, τὰ ὁποῖα ἐκάμυνεν τὴν περιουσίαν, καὶ ἐφθάσαν εἰς τὸ τέλοςτους. Ἄδῃλον ὅθεν ἂν ἡ ἐκδῶσις τοῦ συμβάντος τούτου θᾶν ἦναι διὰ τὸ καλῆτερον, ἢ διὰ τὸ χειρότερον τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ δὴν τοῦτες πτώσεις εἶναι ἠθικαὶ καὶ τετελεσμέναις, ἀλλὰ στές ψυχῆς, εἰς τὰς ἀνατολικὰς κοινωνίας· καὶ μόνον μένουσιν ἐκεῖ κρυπνῆς ὡς ἀθέμητα γεγονότα, πλακωμένα ἀπὸ τὴν εἰστέ τὴν ἀνοήσια πρόληψιν καὶ ἀτολίαι. Δὲν θ' ἀργήσῃν ὅμως νὰ παρουσιασθῶν εἰς τὴν κοινωνίαν ζήσετες καὶ θαυράλλες ὡς ἀργῆς.

Πέφτουν δὲ ἡ θρησκείαι, ἐπειδὴ βασισμέναις ἀπάνου σὲ ἀκαταλόγιστες θεολογίας, προσβλητικῆς διὰ τὸν Θεόν, καὶ ἀνάξιστες διὰ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ πέφτουν οἱ ἔθνη, ἐπειδὴ βασισμένοι ἀπάνου στὸν ἀποκλειστικὸν ἐγωϊσμὸν, φύση τοῦ ὁποίου εἶναι ν' ἀδιαφορῇ διὰ κάθε γενικὸν παγκόσμιον ὄφελος.

Ὁ ἔθνικος ἐγωϊσμὸς ὅπου πρωτοπαρουσιάσεται εἰς τὸν νέον ὡς ἀρετὴ ἐξοχη καὶ λαμπρῆ, δὲν παύει ὅμως νὰ ἦναι ἐγωϊσμὸς, ὅστις συσταλόμενος καὶ τραβούμενος ἔπειτα εἰς τὰ ἀποροῦντα τὸ ἄτομον του, ἐκεῖ ἀνδράσεται, καὶ πνίγῃ τὸν γεννητόρα του ἔθνη, ὡς ἂν ὄρεγόμενος τὰ καλῶτα.

Φυσικὸν εἶναι νὰ πρωτογεννηταί εἰς τὸν νέον ὁ ἔθνικος ἐγωϊσμὸς, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ φιλεθνισμοῦ, ὅταν ὅπου ὁ νέος κλίνει πάντοτε εἰς εὐγενέσρα αἰσθητά, καὶ νὰ ἀκολουθεῖται ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἀτομικόντου ἐγωϊσμὸν, γέννημα τοῦτος νοῦς σκεπτικώτερον.

Φαίνεται δὲ ὅτι, ὅ, τὸ φυσικὰ συμβαίνει εἰς ἄτομο, νὰ ἐσυνέθηκε, παρομοίως φυσικῶς, καὶ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὅταν ἡ ἀγωγή τῶν κοινωνιῶν ἦτον ἀγλίως εἰς ἀρχῆς τας, εἰς νεότητάτης, ὁ φιλεθνισμὸς ἦτον δυνατώτερος εἰς τὰς κοινωνίας ἐκείνας, θεωρούμενος ὡς ὑπέρτατη ἀρετή! Ἡ Σπαρτιάτις ἐπρωδοῦνανε τὰ παιδιά τους εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τὸν ἄν, ἢ ἐπὶ τὰν, καὶ οἱ Ῥώγγοι, καὶ ἐκεῖνοι ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος τους, ἐπιστρέφανε εἰς τὴν ἐγκλημὴν Καρθαγίνην, νὰ ὑποστοῦν, ἐν γνώσει τους, τὰ ρικωδέστερα μαρτύρια!

Σήμερα ὅμως ἡ κοινωνίας, γενόμενες γερωντότερες, καὶ κρινόμενες ἀκολουθῶς μετὰ περσσότερη κρυπτήτα, ἰκοῦνε τὴ λογικότητος περσσότερον παρὰ τὴν καρδιότητος εἰς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος· καὶ τὴν ἴδια λογικὴ μεταεμρίζονται πάλαι καὶ εἰς τὰ πράγματα τῆς θρησκείας. Πραγματικῶς εἰς τὴν Ἀ-

νατολή δὲν γέγονται πλέον Ἄγιοι καὶ ἡ Παναγίαις (ἔχ' ὅς τῆς Τηνιότησας) χρεωκοποῦνε πάντα περσσότερον, ἢ μία ἔοπισω τῆς ἄλλης. Ἡ δὲ μητέρες, ἀντι-τοῦ τὰν ἢ ἐπὶ τὰν, ζέλουνε ὅ ὅλους τοὺς διαδούλους τὴν πατρίδα, παῦ μετὰ τὴν βία τοὺς πέρει τὰ παιδιά τους γιὰ τὸν πόλεμον.

Ἄκουε, βέβαια, τὴν Ἀνατολή, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, μεγάλης φανατικίας γιὰ θρησκεία καὶ γιὰ πατρίδα. Ἀλλὰ ὁ ἐξέταζων τὰς κοινωνίας εἰς ἔγκρατῶτα, δὲν ψηρᾶ τὰς φαινομενικότητας νες, ἀπουκάτου στές ὁποῖες κρῶσ ματικότητα.

Συνηθισμένοι ἐμεῖς νὰ θαυμάσῃμε ὑπέρτατες παλαιὰς ἀρετὰς λοθησκείας, καὶ νὰ κῦπτῃμε εἰς τὴν τρομοκρατία τους, λασιμὸν κόσμον τὴν ἐξάλειψαν καταβηθασμῶν τῶν δύο ταῦτα χλασιμῶς εἶναι τοῦτος τοῦ παλαίου κόσμου, ὁ καλῆται ὁ κόσμος ἐκεῖνος, διότι δὲν βαστά πλέον, καὶ χρεῖα νὰ φητασθῇ ἀντιτάτου νέος κόσμος ἀξιολογώτερος. Ἄντι τῶν θρησκείων τῶν στηριζόμενων ἀπάνου σὲ ψευθεολογίας, χρεῖα νὰ γένῃ μονοθρησκεία παγκόσμια, στηριζομένη στές βάσεις τῆς ἠθικῆς ἀντι τῶν φιλοπατρισμῶν τῶν στηριζόμενων ἀπάνου σ' ἐγωϊστικὰς πλανοζείας, χρεῖα νὰ βάλῃ τὴν στάσθης ἡ φιλανθρωπία.

Βέβαια, ἔως ὅτου βαστά, καὶ θὰ βαστάτῃ πολὺ ἀκόμη, ἡ μεταβατικὴ τοῦτη κατάσταση, ἡ ἀνθρωπότης θὰ ὑποφέρει τὰ δεινὰ ὅλα τῆς μεταβατικότητος· ἀλλὰ καίτοι δικαιοῦμενοι νὰ γογγύζουμε ὅτι μᾶς ἔτυχ' ἐμᾶς νὰ ὑποφέρουμε τὴν μεταβατικὴν τοῦτην κατάστασιν, δὲν δικαιοῦμεθα ὅμως νὰ θεωροῦμε τὸ πρᾶγμα ὡς δυστύχημα, καὶ νὰν τὸ ἐλεονολογοῦμε.

Ἡ κατάσταση τῆς μεταβατικότητος, γρίγορα ἢ ἀργά, θὰ λάβῃ τὸ τέλοςτης, καὶ ἡ ἀνθρωπότης θὰ βρεθῆσῃ ἐν ἐλπίσῳ, στηριζομένη ἀπάνου σὲ βάσεις ἀληθινὰς καὶ στέρες, καὶ θὰ χαίρεται ὑπερσὺν ἀξιοπερσσότερον καὶ εὐτυχιστέρον.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΣΚΕΨΙΣ

— Οἱ συγγραφεῖς ἄνευ πείρας τοῦ κόσμου οὐδέποτε εἶναι ὄφελιμοι.

— Ὁ δουλῶρον οὐδέποτε δύναται νὰ εἶνε γενναῖος.

— Εἰς διεφθαρμένον λαὸν καὶ οἱ καλοὶ νόμοι εἶνε ἀνωφελεῖς.

ΦΩΣΚΟΛΟΣ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀξιότιμε Κύριε

ὡς τὸ ἡμέτερον νεκροταφεῖον ἐ-
χμᾶσω τὸ ἑμέτερον καλλι-
τεχνίου τῆς πολυκλαύστου δεσπο-
συπάθη.

ἡ καρδία, εἶναι ἔργον, ὅπερ
εἶ τὸ ἡμέτερον κοινοτάφιον,
τῆς ἑλληνικῆν καλλιτεχνίαν.

ὁ πόντος ποιημάτων μου δὲν εἶναι ἄλλο
εἰ μὴ ἐλαχίστην εὐκρίτων ἐντυπώσεων, ἃς μοι
ἐνέπνευσεν ἡ θέα τοῦ Αἰγυπτίου Σαῦ ἐνώπιον
τοῦ κάλλους ἐκείνου δὲν ἠδυνήθη νὰ μείνω ἀν-

αίσθητος καὶ προσεπάθησα νὰ τὸ ὑποτυπώσω
ἔστω καὶ ἀτελῶς ἐν τοῖς ὀλίγοις μου στίχοις.

Δὲν ἠξέυρω κατὰ πόσον ἡ γραφὴ αὐτῆ διηρ-
μήνευσε τὸ ἔργον τῆς σμῆλης ἀλλὰ τοῦλάχιστον
ὁ θαυμασμός ὅστις διακνέει τὸ ποίημα εἶνε μύ-
χιος καὶ εἰλικρινής. Ἐλπίζω νὰ τὸ δεχθῆτε εὖ-
μενῶς.

Ὅλωσ ὑμέτερος

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 26 Αὐγούστου 1887.

Πρὸς τὸν Ἀξιότιμον

Κυρ. Ἰω. Βιτσάρην

γλύπτῃν

Εἰς Ἀθήνας.

ΕἰΣ ΑἴΓΥΠΤΟΝ

ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΤΗΣ

Δ.δο. ΕΛΕΝΗΣ Π. ΣΤΟΥΠΑΘΗ

(ἔργον τοῦ Ἑλλήνου γλύπτου Ι. Βιτσάρη).

Ἀπὸ τί κόσμου ἔργεσαι, τί μακρινὸ ταξίδι,
Κ' ἤλθες μὲ τόση κούρασι ἐδῶ ν' ἀναπαυθῆς;
Μὴ σοῦπαν εἰς τὰ οὐράνια πῶς κρύβει ἓνα τολιδί,
Τὸ μνῆμ' αὐτοῦ ποῦ ἐκάθησες κ' ἤλθες νὰ τὸ δεχθῆς;

Τί πόθος, πέσμου, σ' ἐσπρωξε τὸν οὐρανὸν ν' ἀφήσῃς
Ἐσὺ ὁ οὐρανοκάτοικος σ' τῆ γῆ νὰ καταβῆς;
Αὐτὰ τὰ ρόδα ποῦ ἔφερες μὴν ἤλθες νὰ σκορπίσῃς
Στὸν τάφον αὐτὸν ὅπου ἔκλινες καὶ πάλι ν' ἀναβῆς;

Σὺ μὲ τὸν κόσμον τῆς φθορᾶς, γιὰ νὰ συγκοινωνήσῃς
Ἀγάπη ἀκατανίκητη θὰ σ' ἔκαμε νὰ ἐλθῆς;
Καὶ ἀπὸ τὸν πόθο ἐξέχασες τὴ γῆ μας ἀνπατίσῃς;
Ὅτι θὰ γίνῃς μάρμαρον καὶ θ' ἀπολιθοθῆς;

Πλάσμα δὲν εἶσαι ἀνθρώπινο, ἡ ἀγγελικὴ μορφή σου,
Τὰ μέλη σου, ἡ ὄψι σου εἶν ἔργα τ' οὐρανοῦ.
Ὅχι δὲν εἶσαι μάρμαρον ἔσ' εἴθνη αὐτὰ ἡ ψυχὴ σου
Κινεῖται, ζῆ, αἰσθάνεται καὶ κυβερνᾷ τὸ νοῦ!

Ἀγνὸς οὐράνιος ἔρωτας ἔρριψε στὴν καρδίᾳ σου
Τὸν πόθο μ' ἓναν ἄγγελο ἵσθ' ἡ γῆ μας νὰ ἐνωθῆς;
Ἄν περιστέρι ἄπλωσες τὰ ὀλόλευκα φτερά σου
Πλὴν τὴν Ἑλένην σου ἐμαλλε νεκρὴ νὰ τὴν εὐρῆς;

Σύμβολο θεῖας ἀγνότητος, κάλλους καὶ ἀθανασίας
ἱστοῦ ἀγάπης σύντροφος μείνε στὸν τάφον ἐσὺ
Κεμίλιο οὐράνιος ἀμοιβῆς, Θεὸς παρηγορίας
Σ' αὐτὰ τὰ ἐντάφια χρώματα—Ἀγγελοὶ δύο μαζί.

Ἐντιμὴ Κύριε Ἡλιακοπούλε

Μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως καὶ μετ' ἐνθουσια-
σμοῦ ἀνέγνωσα τὸ ποιημάτιόν σας εἰς τὸν ἄγγε-
λον ὅν ἐγλυψα διὰ τὸν τάφον τῆς μακαρίτι-
δος Ἑλένης Στουπάθη.

Ἐὴν τὸ ἔργον μου ἐνέπνευσεν εἰς ἑμεῖς τὸ
τόσον ἐπιτυχὲς ποιημάτων, τοῦτο μὲ κολακεύει τὰ
μέγιστα καὶ μὲ ἐνθαρρύνει. Εἶναι ὁ μεγαλειότε-
ρος τῶν ἐπαινῶν καὶ ἡ ἀσφαλεστέρη κριτικὴ δι'
ἓνα τεχνίτην.

Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲν ἔχω ἢ νὰ ἐκφράσω πρὸς
ἑμεῖς τὰς εὐχαριστίας μου σὺν ταῦταις δὲ τὰ
συγχαρητήριά μου ἐπὶ τῷ καλλίστῳ ποιηματίῳ
εἰς τὸ ὅποιον ἐπαυθῆ καὶ ἐμπνευσίς καὶ χάρις,
διὸ θὰ σᾶς παρακκλήσω νὰ μοῦ δώσητε τὴν ἄ-

δειαν νὰ τὸ δημοσιεύσω, εἰς τινὰ τῶν ἐνταυθα
ἐφημερίδων ἢ Περιοδικῶν.

Μεθ' ὑπολήψεως
ΙΩ. ΒΙΤΣΑΡΗΣ.

Ἀθήναι τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1887

Δημοσιεύοντες τὴν ἀνωτέρω μικρὴν ἀλληλογραφίαν
μεταξὺ τοῦ συνεργάτου ἡμῶν καὶ φιλιτάτου ποιητοῦ κ.
Διονυσίου Ἡλιακοπούλου καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις γνωστοῦ
γλύπτου κ. Ἰω. Βιτσάρη, πεποιθήμεν ὅτι ἀπονέμεται
δικαίον ἐπαινοῦ εἰς αὐτὸν καὶ οὐχὶ μικρὸν ἐνθάρρυν-
σιν εἰς τὴν ἀνεργονομένην τέχνην ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῆς
γῆ. Αἱ στροφαὶ τοῦ περιληψμένου κ. Ἡλιακοπού-
λου, αἱ πληρεῖς δυνάμειος καὶ ὕψους, εἶνε ἀντί-
ξιστοι τοῦ καλλιτεχνήματος τοῦ Ἑλλήνου γλύπτου,
ὅπερ στολιζέει τὸ Κοιμητήριον Ζακύνθου.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΑΗΣΤΟΙ

Ο δὸν Πέδρος ἐφκίμετο ὡς ἄνθρωπος εὐτυχῆς. Βαθμὸν ἔχων συνταγματάρχου εἰς σύνταγμα τι τοῦ μεξικανικοῦ ἱππικοῦ, εἶχε σὺζυγον λίαν ἀξιάγαστον καὶ κόρην ἦτις, μόλις δεκαπενταετῆς ἔθεωρεῖτο καὶ τῶν ὤρειοτήτων τῆς πρωτεύουσας.

Ἡμέραν τινὰ τῶ ἀνηγγέλην ἡ Οὐλερὰ εἰδῆσαι ὅτι ὁ πενθέρου του, πλούσιος ἔμπορος τῆς Βερακρούξης πρὸ τινος ἀθεσπῶν ἐπικινδύνους, κατεῖχετο ἐπιθυμίας νὰ ἴδῃ διὰ τελευταίαν ἡμέραν του καὶ ἐναγκαλιοθῆ τὴν

κόρην καὶ νύκτας ὄφειλε νὰ ἀπὸ τοῦ Μεξικῆ εἰς Βερακρούξην ἀτάρχει δὲν ἤδύνετο νὰ εἰν του καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἴδῃ τὴν κόρην του, τὴν ἡλικίαν ἔχουσαν νὰ ἐπιχειρήσῃ, συνοδευόμενα ὑπὸ τινος γραικῆς θείας, ταξιδίον τὸ ὅποιον συνεστῆσε ἰατρικαὶ προσβολαὶ καθίστων κινδυνωδέστατον.

Διαρκούντος τοῦ ταξιδίου, ὁμίλον μόνον περιήγησαν καὶ ἐπιτόρσεον ἐπὶ τοῦ μεγάλου δρόμου. Ἡ γραικὴ θεία παρετήρει ἱπέα τινὰ, καὶ ἰσπευδὲ νὰ εἴπῃ καὶ βεβαιώσῃ ὅτι ἦτον ληστής. Ἡ κυρία συνταγματάρχου ἔλεγεν ὅτι οἱ κύριοι ἰατροὶ δὲν θὰ ἐπιλούζιον ποσὰς ληστεύοντες αὐτήν, μὴ φέρουσαν μετ' ἐνυτῆς σημαντικὴν ποσότητα χρυμάτων. Ὅσον διὰ τὴν ὥραιαν Λολὰ, μία προσβολὴ τῆ ἐφκίμετο πᾶγμα τόσο μυθώδες, ὥστε πᾶστε σχεδὸν νὰ ἴδῃ ληστὰς ἐξερχομένους ἐκ τῶν πυκνῶν θάμων καὶ κλιόντας τὴν διάβασιν εἰς τὸν ὁδὸν τῆς δημοσίας ἀμαξῆς, ἀπειλούντας δὲ αὐτὸν διὰ τῶν τρομερῶν τῶν πιστολίων.

Ληστής! Ὅποῖσι ἰδέει γεννῶνται ἐκ τῆς λέξεως ταύτης; Ἐνῶ, παρ' ὑμῖν, ἐξεγείρει τὴν ἰδέαν πρῶτου ἔθροισμένου εἰς τὴν ἀβυσσον τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἐτοιμοῦ νὰ διατρέξῃ τὰ μέγιστα τῶν ἐγκλημάτων, εἰς τὰ κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τούναντιον, ἄλλοι δὲν θεωροῦσι μεγάλην τὴν διαφορὰν μεταξὺ ἐνὸς ληστοῦ καὶ ἐνὸς ἥρωος μυθιστορημάτος. Ἡ φήμη καὶ τὰ κατορθώματα ἐνὸς ληστοῦ ἐβάλλησαν πανταχοῦ καὶ γίνονται τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀγαπητῶν ποιημάτων τοῦ λαοῦ· πολλὰ συχνὰ ἐπίσης οἱ λησταὶ ἀπεικονίζονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡς ἥρωες. Εἰς τὴν μεσομερικὴν Ἰταλίαν τὴν Ἰσπανίαν καὶ πρὸ πάντων εἰς Μεξικόν, ἔχουσι περὶ τοῦ ληστοῦ ἄλλαν ἰδέαν τῆς ἰδικῆς μας.

Ἦτο λοιπὸν φυσικὸν ὅτι ἡ Λολὰ συνέλαβεν ἰδέαν ποιητικωτάτην περὶ τοῦ ληστοῦ. Καθήμενὴ εἰς μίαν γωνίαν τῆς βρεφίης ταχυπόρου ἀμαξῆς, ἐσκέπτετο τὰ μυθώδη ταῦτα ὄντα. Ἡ μήτηρ τῆς τούναντιον ἐφκίμετο βεβαιωμένη εἰς

βαθὸν ὕπνον. Ἡ θεία, πλησίον αὐτῆς ἦτο περιετυλιγμένη ἐντὸς ἐπανωρορίου ἑμοῖα πρὸς μύμιαν· Ἡ νύξ ἦτο σκοτεινοτάτη. Ὁ ὁδηγός, κατακυριευμένος ὑπὸ τοῦ φόβου μήπως ἀνατραπῆ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὠδήγει τόνον θραδέως ὥστε τὸ βάδισμα τοῦ ὄχηματός του ὁμοιάζε πρὸς βάδισμα νεκροπορείου.

Ἄφνης εἶδε διευθυνομένη πρὸς τοὺς ἵππους του μορφὴν ἀβεβαίαν, ὡς φάσματος ἐξεληθόντος τῆς γῆς· πάραυτα ἀνεγνώρισεν ἀνθρώπων τινὰ, ὅστις ἐλάμβανε τὰς ἡγίας τῶν ἵππων του καὶ ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος του.

Συγχρονῶς ὁ ἄγνωστος ἐφώναξεν εἰς τὸν ἀμαξηνλάτην διὰ φωνῆς ἐπιτακτικῆς: «Καταβῆτε ἀμέσως κάτω!..»

Μόλις ἡ ἄλαξ ἐσταμάτησε, ἡμίσεια δωδεκάς ἀρχιληστῶν ἐξεληθόντων τοῦ δάπου, τὸ ὅποιον περιεβάλλον ἐκατέρωθεν τὴν ὁδόν, τὸν περιεκύκλωσαν ἀστραπηδῶν, μὴ κρύπτουσα κατ' οὐδέναν τρόπον εἰς τὰς ἐκφράσεις αὐτῆς τοῦ: κακντρεχεῖς σκοποὺς τῆς.

Δὴν ὑπάρχει μέτρον νὰ δραστηροῦσθε, Κυρία! εἶπεν εἰς τῶν ληστῶν, ὅστις ἐφόρει μεξικανικὸν ἐκπενδύτην καὶ τοῦ ὁποῖου τὸ πρόσωπον ἦτον ἡμαυρωμένον. Καταβῆτε, τὰ χεῖματα καὶ τὰ κοσμηματά σας μᾶς ἀνήκουσιν, ἄλλως ἀποθνήσκετε,

Ὁ ὁδηγός τεταραγμένος ἐκ τῆς ἀπελπισίας, ὕψωσε τὴν μαστίγάν του καὶ κατέρφεν ἐν κτύπημα εἰς τὸν κλέπτην, ὅστις εὐρίσκειτο εἰς τὴν κερὰ τὴν τῶν ἵππων, μὴ σκεπτόμενος οὐδαμῶς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἄματος τὸ ὅποιον ἐκάρται.

Ὁ ληστής ἐξέβαλε φωνὴν καὶ μετεγειρήθη τὰ πιστόλια του· ὁ δὲ ὁδηγός ἐπεσε βρεθείς ἐκ τῆς ἔδρας του, κτυπηθείς θανατικῶς. Δύο ἄλλοι ἐπυροβόλησαν ἐπίσης καὶ οἱ δύο ἵπποι ἔπεσον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ.

Οἱ ἀρχιλησταὶ ἐπίδησαν ἐπὶ τῆς ἀμαξῆς καὶ ἠνάγκασαν τὰς κυρίας νὰ καταβῶσιν· ἡ γραικὴ θεία ἐκυλίετο λειπόθυμος ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Ἡ Λολὰ ἦτις ἐκρυπτε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν τῆς ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀπομακρύνῃ τὰ βλέμματά τῆς ἐκ τῆς θέας τῶν φασμάτων, εἶδεν ἕνα ἀρχιληστὴν ἀφαιρόντα ἀπ' αὐτῆς τὴν χρυσὴν ἄλυσον τὴν ὀλιζούσαν τὸν λαιμὸν τῆς, καὶ ὀλίγον ἔλειπεν ἀναπᾶσαν στιγμὴν νὰ λειποθυμήσῃ. Ἡ γυνὴ τοῦ συνταγματάρχου μόνη διετήρει τὴν ἐτοιμότητά του πνευματός τας. Οἱ ἀρχιλησταὶ τῆ ἀφῆσαν μετὰ δεξιότητος δεικνυούσης μεγάλην συνήθειαν, τὰ ἄκαθύλια, καὶ ὅποια αὐτὴ ἔφερον εἰς τοὺς δακτύλους, τὸ θυλάκιον περὶ τὰ χεῖματά τῆς καὶ ἕν μικρὸν τοῦ ταξιδίου κιβώτιον.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτος συρίκτρως ἀντήχησεν ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτός, εἰς ληστής ἀπερίηθ δι' ἄλλου ἤχου καὶ νέον τι πρόσωπον ἐφάνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ὁ νεοεθλὼν ἦτο νέος ἰσχνός καὶ ὑψηλὸς τὸ ἀνάστηται, κομφᾶς ἔχων τὰς περικνημίδας καὶ φέρων ἐκπενδύτην τοῦ μεξικανικοῦ συμμοῦ. Τὰ χαρακτηριστικά του ἦτον λεκαλυμμένα ὑπὸ τοῦ γύρου τοῦ πύλου του. Τὸ μοναδικὸν ὄπλον του ἦτον ξίφος περιεκλεισμένον ἐντὸς θήκης λεῖου χάλυβος.

Οἱ ἀρχιλησταὶ συναθροισθέντες τὸν ἐχαίρετσαν μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ καὶ ἔπασσαν ἀπὸ τὸ τῆς ἀρπαγῆς ἔργον των, ὡς νὰ ἐπερίμενον τὰς διαταγὰς του. Οὗτος ἐρίψε βλέμμα ταχὺ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ ἐφάνη τεταραγμένος ἰδὼν τὴν ὥραιαν Λολὰ, προφανῶς τῶ ἐπρόκειτο εὐνοικὴν ἐντύπωσιν. Δι' ὕρους προθύμου ἀνθρώπου συνεισθημένου εἰς τὸν μέγαν κόσμον, ἐπλησίασε ζωηρῶς τὴν κυρίαν καὶ κόρην τῆς (τῆς θείας οὗσης λειποθυμημένης κατὰ μέρος) ἰκετεύων αὐτὰς νὰ συγχωρήσωσι τὴν θηριώδιαν τῶν ἀνθρώπων του.

Ἐπειδὴ ὁ ἀμαξηνλάτης ἦτο νεκρός καὶ οἱ δύο πληγωμένοι ἵπποι του δὲν ἤδύναντο νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ὑπηρεσίαν των, παρεκάλεσε τὰς κυρίας ταύτας νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν.

Ὅποιαν ἀντίστασιν ἤδύναντο νὰ φέρωσιν αἱ δυστυχεῖς ἐκείναι γυναῖκες; ἤρχισαν ὅθεν νὰ ἐνδίδωσιν εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς αἱ ὅποιαι ταῖς ἐπεβάλλοντο. Ὁ νέλυος οὗτος, ὅστις ἦτον ὁ ἀρχηγός τῶν λησποδῶν ἐκείνων τῆς μεγάλης ὁδοῦ, προσέφερε τὸν βραχιόνά του εἰς τὴν Λολὰ! Ἐκείνη τὸν ἐδέχθη τρέμουσα, καὶ ὅλοι μετὰ πολλὰς ἐκτροπὰς καὶ ἀρού ἀνεύθυνον ἕνα ληστήριον, ἔχοντα ταχεῖαν τὴν κατοφέρειαν, εἶδον ἐνώπιόν των εἶδος φρουρίου ἰσχυροῦ, τοῦ ὁποῖου τὰ τεῖχη ἐφαινότο ἡμικαταρρέουσαντα.

—Κυρίαί, θέλω, καθ' ὅσον δύναμαι, νὰ ἐπανορθώσω σήμερον τὸ κακὸν τὸ ὅποιον σὰς ἐπροξενήθη, καὶ αὐριον νὰ φροντίσω ὥστε νὰ δυνήθητε νὰ ἐξακολουθήσητε τὸ ταξιδίον σας. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ αἱ περιστάσεις τὸ ἀπαίτουσι, εὐαρεστήθητε νὰ φιλοξενηθῆτε παρ' ἐμοῦ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην.

Λέγων τὰς λέξεις ταύτας, ὁ ὁδηγός των εἰσήγαγε τὴν Λολὰ καὶ τὴν μητέρα τῆς ἐντὸς εὐρυχωροῦ ὁματίου ἐνῶ δύο ἀρχιλησταὶ ἔφερον τὴν θειαν καὶ τὴν ἀπέθεσαν ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου.

Ἐπὶ τὴν λάμπην ἀρχαίας τινὸς λυχνίας τῆς ὁποίας τὰ τρία ράμφη ἐφρίπτον φῶς ὥχρον εἰς τὴν εὐρυχωρον ἐκείνην αἴθουσαν, ἡ Λολὰ ἐρίψε βλῆμα περιεργον εἰς τὸν μυστηριώδη ἐκείνον ξενόδοχον.

Ἦτο νέος, μόλις τριακονταετής. Τὸ πρόσωπόν του πλήρως γλυκύτητος, εἶχε τι τὸ συμπαθητικόν. Οἱ μεγάλοι φανοὶ ὀφθαλμοὶ του προσηλοῦντο ἐπὶ τῆς Λολὰ!

—Τίς εἶσθε, Κύριε; διατι μᾶς ὠδηγήσατε ἐνταῦ-

θα; Εἶσθε ἄρα ὁ ἀρχηγός τῶν ἀθλίων τούτων, ἡ ὁ προστάτης μας; Τοῦτο ἀκριβῶς δὲν δύναμαι νὰ μαυτεῶσα, εἶπεν ἡ γυνὴ τοῦ συνταγματάρχου ῥίπτουσα ἐκείμην πλήρως ὀδυνηρὰς ἀδμονίας ἐπὶ τῆς κόρης τῆς.

—Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχηγός, ὀνομάζομαι Juan Pollo· ἐνώπιόν σας φαίνομαι ληστής, ἐντούτοις τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ἀντήχησε παντελῶς ἐν τῇ κοιτίδι μου. Οἱ γονεῖς μου πρὸ καιροῦ ἀπέθανον. Ἐξῆσα παρὰ τινι θεῷ μου ἑλάθουσαν μέρος εἰς τὴν πανάστασιν κατὰ τῆς Ἀγίας Ἀννης καὶ ἐκκατεδῶθημεν· αἱ οἰκίαι μου κατὰ τῆς δημοκρατίας· μᾶς ἐζώσιν. Οἱ ὑπῆρται μᾶς καὶ τὸ πᾶντο ἐξ ἡμῶν συνεμερσθησαν δημοκρατία μᾶς προέγραψε μᾶς πρὸ πολλοῦ πόλεμον τρομαθὰ εὐροσιν ἕως τώρα ὅλους ἀπδιακνήττομεν τὸν πᾶλεμον εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν.

Ἡ Λολὰ κατεδέχθη, τὰ πάντα τῆ ἐξηγούντο φυσικωτάτα, πρὸ πάντων τὰ πλήρη θαυμασμοῦ βλέμματα τὰ ῥιπτόμενα πρὸς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Juan Pollo. Ὅσον διὰ τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν γραικὴν θείαν τῆς, ἦτις εἶχεν ἤδη συνέλθῃ, περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν ἤκουον παντελῶς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ληστοῦ. Ἀμφότεραι εἶχον ἀρετὴν πείραν διὰ νὰ μὴ πιστεύωσι τοιαύτην δικαιολογίαν, τοιαύτας ἀπολογίας, τῆ βοήθειαν τῶν ὁποίων, διῆχυρίζοντο νὰ ἀθῶνται ἐκ τῶν φόνων τῶν κλοπῶν καὶ ἄλλων ληστρικών ἔργων. Ὅπως δῆπου·ε ἐκείναι ἐννόουον ὡςτύτως ὅτι εἰς τὴν θέσιν των, θὰ ἦτο ἀνοσιὰ νὰ συζητήσωσι ταῦτα.

Διαρκούσης τῆς συνδιαλέξεως ταύτης, γραιὰ τις γυνὴ ἠτοίμασε τὴν τράπεζαν εἰς τινα πλησίον αἴθουσαν μεγαλοπρεπῆ ἐκ πορσελάνης καὶ ἀργυροῦ σκεῦη τὰ ὅποια εὐρίσκοντο ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔλαμπον. Ὁ Juan Pollo ἐδικαιολογήθη πρὸς τὰς κυρίας, ἐπιθυμῶν αὐτὰς νὰ ἐπιτηρῆ εἰς τὰς προτομασίας, καὶ προσεπάθει νὰ τακτοποιήσῃ τὰ μέγιστα τὰ ὅποια ἤδύναντο νὰ διαθέσῃ. Ἐποθετίτησε δ' εἰς τὴν αἴθουσαν μεγάλην ποσότητα λαμπάδων, τῶν ὁποίων ἡ λάμπη ἐδίδο εἰς τὴν κατοικίαν μαγικὴν θέαν.

Ὁ Juan Pollo ὠφελήθη τῆς περιστάσεως νὰ ἐνδουθῆ διὰ κομψοτάτης ἐνδυμασίας ἀμυγούσης πρὸς τοὺς ἀριστοκρατικούς τρόπους του. Ἐπανήλθεν, ὅπως προσέφη τὸν βραχιόνά του εἰς τὴν Λολὰ καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἡ γυνὴ τοῦ συνταγματάρχου καὶ ἡ γραικὴ θεία μὴ δυνήθησαι νὰ δεῖξωσι πόσον δυσχεροῦντο, ἐπεφυλάχθησαν πολύ. Τίς, εἰς τοιαύτας περιστάσεις, διεννοεῖτο νὰ ἐναντιωθῆ πρὸς ἕνα τόσο ἐγενήλησθῃ;

Ο άρχηγός της εταιρίας, χειρομάκτρον λευκατόν έχων υπό τόν πάγων, παρκώνει τούς συνδαιτυμόνας του να φάγωσι, και προσέφερε δέ τὰ λεπτότερα τεμάχια και μόνον διέκοπτε τήν περιχαρή φλυαρίαν του διά τών από μνήμης στίχων, δι' ών ο Βάκχος, ή Χλωρίς, ή Ίρις, ή Άφροδίτη, ο Έβως και αί θεαί του Όλύμπου εξομολογούντο. Η Λολά ούδέν τών άνδραγαθημάτων των μυθολογικών θεοτήτων ήρωάζετο, ούχ ή τήν δέ δέν έκρυπτε τήν ευχαρίστησιν, ήν ή φαιτού ζενοδόχου της τή έπροξένει.

Η γραία υπηρέτρια άπευρέθη άλειψανα της πολυτελους έκεινης Juan Pollo βεβουλισμένους εις βαλάντιο παραδομένους εις έσω-

θύμωσαν επί τέλους, δέν δύναμαι πλέον τó κενόν τουτό εις τήν καρδίαν μου. Δισθάνομαι βαθύ αισθηματ τó όποιον μ' έλκυει προς τήν νεκράν ταύτην κόκυν.

Και στραφείς προς τήν σύζυγον του συνταγματάρχου:

— Κυρία, ή νύξ αύτη είναι ή εύτυχιστέρα της ζωής μου. άφού ήξιώθην να δεχθώ υπό τήν στέγην μου ξένας τσοσούτον άξιοσεβότατους. Έπιθυμώ να άπειύνω ύμιν μίαν παράκλησιν, Κυρία, είμαι τριακοντούτης, κατέγω τεσσαράκοντα χιλιάδας ταλλήρων, χωρίς να υπολογίσω τά άντικείμενα της άξίας, άτινα έχω εις τας χείρας μου. Άποσώρομαι εις σημαντικήν τινα πόλιν εις τó έξωτερικόν διά να ώφελιω έκ του πλουσιού τουτου θησαυρού. Θα είμαι έμπορος ή στρατιώτης... Δότε μοι τήν Λολά διά σύζυγον.

Ηχος κεραυνού άντηχών αϊφνηδίως έν μίσφω ούρανου άνερέλου, δέν θα παρήγαγε πλείοτερον φόβον όσον ήσθάνθησαν ή μήτηρ και ή θεία εις ταύτην τήν τόσον άπροσδόκητον διακήρυξιν. Άλλ' εκείνο όπερ έν τέλει ετάραξε τας δύο γυναίκας, ύπήρξεν ή μόλις δυνηθείσα να κρυθί χαρά ή σπινθηροβόλουσα εις τά χαρακτηριστικά της νεαρής κόρης.

Ηδη ή κυρία του συνταγματάρχου έμελλε διά κεραυνόβολον λόγων ν' άποκριθί εις τήν παράδοζον εκείναν ερώτησιν, όταν ή φυσική περίοδος της γυναίκας κατέστειλε τó πρώτον εκείνο κίνημα της όργης και τή έκπυς να έννοήσθ ότι τó μέσον του να εξέλθ τή; καλώςως εκείνης ήτο άπάντησις ύπεκφυγής.

— Κύριε, είπεν, ούδέν δύναμαι να άπορασίσω άνω του σύζυγού μου... εντούτοις ένν θέλητε να αύξήσγη τήν περιουσίαν σας και να διχγήτε ζωήν έντικον, δέν θα είπω όχι, άρκεί όμως ή Λολά να συνανέστ εις τήν ένωσιν ταύτην.

Ο ληστής έρψυε βλέμμα έρωτηματικόν επί του

θύματό; του. Ένόμιζεν ότι άνεγνώσκειν εις τούς όφθαλμούς εκείνης, ότι έδιδε πίστιν εις τούς λόγους του· ούτω ώδηγήσας τας κυρίας έντός οικήματος ένθα εφύσκοντο τρεις κλίνας διεν έδίστασε να θέσθ τά χείλη του επί της χειρός της νεαρής κόρης, κατόπιν δέ άπεσύρθη.

Οι λησται έπινον έως τó πρώτ και τινες φωναι:

«Ζήτω ή μνηστή!» είσεχώρησαν μέχρι τών κυριών, αϊτινες, έκτός της Λολά, δέν ήδυνήθησαν να κοιμηθώσι καθ' όλον τήν νύκτα.

Τήν πρωταν, ή άμαξα ήτων έξευγμένη υπό δύο νέων ίππων: χωρικός τις κρατών άνά χείρας τήν μάστιγα περιέμενε τήν διαταγήν της αναχωρήσεως. Τó κειώτιον έτέθη εις τήν άμαξαν, ο Juan Pollo είσήγγασεν έν αύτῃ δύο κυρίας και είπε μειδιών:

— Είναι καθήκόν μου να άντικαταστήρω τήν άλυσσον, ήτις άφρήθη από της μνηστής μου.

Και, προσφέρων τας λέξεις ταύτας, ενεχείρισε τῃ Λολά μίαν θήκην, είς τῃ χειριστιόμης, και ή άμαξα έτρεγεν επί της μεγάλης όδου. Όταν ή νέα δεσποινίς ήνοιξε τήν θήκην, εξέβλεκε άλλωσιν άποτελουμένην υπό πλουσιωτάτων άδαμάντων.

Σιωπώσα και τήν καρδίαν έχουσαι πλήρ άντιθέτων αισθημάτων, αί κυρία εξέκολλούσαν τó ταξείδιόν των και άνίχθησαν εις Βερακρούζην.

Η σύζυγος του δόν Πέδρου έμεινε μόνον όσον καιρόν άπήτη ή άσθενεια του πατρός της και έπανέλαθε τόν διά τó Μεξικόν δρόμον της.

Όταν ο συνταγματάρχης έμαθε πάν ότι συνέβη, χωρίς να είπη λέξιν προς τήν γυναίκά του άπέστειλε δύο ίλας ίππικού προς τó φρούριον τó ύπ' αύτῃ; ύποδειχθέν, πλην τó κλωβίον ήσφοκόν, διότι τά πτηνά άπέπτησαν· τότε συνενοήθη μετά τó διευθυντού της άστυνομίας και ίδού τó άτοτέλεσμα τών έρευνών του.

Ο Juan Pollo ύπολογαγός ών εις σύνταγματάρχων έκαλεσε τó ταμείον τών συντάγματας και έδραπέτευσε μετά είκοσιν άνθρώπων, οίτινες συμθέτησαν τῃς επιχειρήσεως εκείνης. Έκτότε ήνκουσε του; όδοιπόρους, έσταμάτα τας άμαξάς.

Έδιδετο χηματική άμοιβή άντι της κεφαλῃς του. Είκοσιν ούγγρια χρυσού έμελλε να είναι ή άναμοιβή εκείνου, όστις θα τόν συνελάμβανε. Άπαξ δέ συλλαμβανόμενου, ή εις θάνατον καταδίκη του ήδύνατο να θεωρηθί ως ύπογραφείτα. Προσέθετον δέ και ότι ο Juan Pollo ήτιν άνθρωπος έκδικητικός και φιλοπαίγμων.

Η γυνή του συνταγματάρχου και ή θεία ήκροάθησαν μετά τρόμου τήν άπόφασιν ταύτην· ή Λολά έχυσε τινα δάκρυα· δέν έπιστευεν ούδέ μίαν λέξιν έκ τούτων. Δι' αύτην ο Juan Pollo ή:ον ήρωας: καταδεδωγμένους. Αί περιαι της

ώρησαν και εκυλώθησαν: Κατηναλίσκετο άνημιμνησκομένη άνθρώπου, του όποιου δέν ήδύνατο να προσφέρη τó όνομα ένόπιον της οικογενείας της. Μπαταίως οι γοναί της εξήλθον να ίτην δικαιοδίασσει, ούδέν συνετέλεσαν εις τούτο. Η Λολά ήτο μελαγχολική, θύμα άφρονος; ένθουσιασμού.

Ηδη ο ήλιος έκλινε προς τόν ορίζοντα, όταν άπόπαρεκα στρατιωτών καλώς ένδεδυμένων έπροχώρησε διά μέσου τών άμυμωθών πεδιάδων της Οαίασα. Άντι να ώφελιθί τῃ; όδου, ο άρχηγός των εξελεξε δρόμον συντομώτερον ο όποιος; διουθύνετο προς τó θρος και όστις ήτο γνωστός εις μόνους τούς Ίνδιους κατοικοῦντας τόν τόπον.

Μετá όδοιπορίαν μίξ ώρας περίπου, όδοιπορίαν κουραστικωτάτην, τó μικρόν άπόσπασμα του ίππικού είσεχώρησεν έντός εύλους δευδροστοιχίας ένθα οι κλάδοι τών φοινίκων συνεπλέκοντο ώ; να έσχηματίζον στεγήν έι χλόης.

Άναίσθητον εις τά θελγήτρα τῃ; φύσεως, τó σύνταγμα σιωπηλώς έπροχώρει. Έλαστος ίππεί; είχε τήν καρδίαν επ' ώλου, και επί του έφιππίου έν ξίτρος. Ο άρχηγός; των διεκρίνετο έκ τίνος; καλύμματος κομφοτέρου των άλλων. Πλητίνος του έρέματο πλούσιον ξίτρος. Οι άκίνητοι γαροτῃρες του άνθρώπου ίκείνου, τά σκοτεινά βλέμματά του δέν είχόν τι τó χείρον. Έκαλάρευεν επί κερφαλῃς του στρατημάτος του, πεπλανωμένως έχων τας σκέψεις του. Αύτός; ο άνθρωπος ήτον ο Juan Pollo.

Είχεν ήδη επέλθην έντελής ή νύξ όταν τó στρατευμα άρίθθη εις τή χωρίον καταστραφέν πρό πολλών έτών, και του όποιου τά ύψηλά τείχη δεσθήρου είστί τά ίχνη της πυρκαϊξς. Έκει ο άρχηγός επήδησε μέσθ τήν ευκρινήσιν ύποκασιτού άπό του ίππου του, και δεικνύων τήν γυνάιν μίξ; αλλη; περικαλειμένη; μεταξú δύο τειχών.

— Έκει δύνασθε να άνάψητε τó πυρ της στρατοπεδούσεώς σας είπε.

Πάραυτα ύψηλά χόρητ και άπεξηρκαίνει κλίδοι προσπνήθωσαν έν μεγάλη ποσότητι και μετά τινα λεπτά πυρ λάμπον εφώτιζε τά έρείπια. Οι ίππεί; εξηπλώθησαν περί. Εί; τών ίππέων έφρην ήμίονον, εις τά νώτα του ό. ποίου εύδοκόντο προσκακολημένα δύο κένιστρα. Οι λησται εξέβαλον έκ τών κενίστρων φιάλας και ποτήρια, και παρτακα «ούερα» άντήγουν τά περί; τῃ; μικράς κοιλάδος.

Ο Juan Pollo έπιε δις και ταχέως επί τών χαρακτηριστων του άνακαλύφθη τó άποτέλεσμα του ένλου. Αύτός; ο άνθρωπος, έως τότε γαλήνιος, έψαλλεν ήδη θορυβώδως; κάκμων τώσον κρότον όσεν και οι συντρόφοι του.

Κύριοι, άνερωήσαν αυτός; ο Πρόεδρος του

Μεξικου δύναται να διχγή ζωήν εύτυχιστέραν;... Δέν σκέπτεσθς ότι τουτό δύναται ήμέραν τινα να ίχη κακόν άποτέλεσμα; διέκυψε φωνή τις όμιλούσα όπισθεν τών τειχών.

Αί περιχαρεί; φωναι έπκυσαν, και όλοι οι άνθρωποι άμέσως ήγήθησαν, έτοιμάζοντες; τά όπλα των.

Συγγρόνως εις Μεξικόνως; εξήλθε τῃ; κρύπτως του και μόλις; ο Juan Pollo άπεινάσας αυτών; μειδίασε και διέταξεν να άποθώσων τά όπλα.

— Όποιος; είδήσε; μίξ; φίστε γέρον

— Τας εύπεραστώτερας, Κύριε. Ο συνδόν Πέδρος; όδοιπορεί ήδη διασώ

Puella. Η Λολά, ή μήτηρ σου, σκονται δύο λέγας έντελει Monte Colorado, ένθα σου πληθύ; άργυρος; άρθουσι; φυλακεί; δια; τού; άνθρώπου; και; ωραία μνηστή! Έμέτρησα δύο μόνον υπηρέτας εις τó μέρος; εκείνο, έσπευσα να έκτελέσω τήν άποστολήν μου, ήξιώθην της άνταμοιβῃς μου και τώρα καλήν νύκτα, Κύριοι!

Ζήτω ο διαγγελεύς! άνεράξθς τó στρατευμα. Ο άρχηγός; έλαβεν έν βροσίνον θυλάκιον και έμέτρησεν εις τόν διαγγελέα είκοσι χρυσά νομίσματα, ο τελευταίος ότος; λαθών τά χρήματα και άπειύθηκε; λέξίως τινας ευχαριστίας, έγένετο ταχίστα άρπας; εις τήν σκιάν.

— Στρατιώται, είπεν ο Pollo, αύτη ή νύξ θα σά; πλουτίσθ. θα άποκαταστήσθ; δε και έμει εύτυχῃ.

— Ένωσήσθε πόσον όλίγο; κόπος; μίξ; χροιάξεται; δια; να έκτελέσωμεν τó σχεδίον; μας; Δι' έμει τó πνύ ύπελόγισα.

Ζήτω ο άρχηγός; μας! Εύτυχία δια; ταύτην τήν νύκτα! ίφωναξεν οι άχιλήσταται

Όλίγων; κατ' όλίγων ήσύχασαν, και δέν ήκουον πλέον ή τούς λόγους; του Juan Pollo, εξηγούντος; εις τού; συντρόφους του τó σχεδίον τó όποιον συνέλαβε, σχεδίον; μεγάλης έκασότητος, τουτό έννοείται; είχε τόσον; πειραν! καταδιδώκετο; πινταχόθεν και ούτε ισχυρότης, ούτε όλο; δέν ήδυνήθησαν να τόν ρίψωσιν εις τήν παγίδα. Η συμμορία; διελύθη επί ολοκλήρους; μήνας, και οι λησται; κρύπτοντο διαφοροτρόπως; μετημφισμένοι; οι μὲν; έγένοντο ήμιονηλάται, εργαται; εις; τά χωριά, έμποροι; και; έτι; Ισραε; και; άξίωματικοί; διχ;χοντο; δε; ούτω; τόν; τόπον. Όταν; οι; στρατιώται; και; οι; πολιται; ότινες; ήταν; όπλασμένοι; άρκοντο; εις; τόν; τόπον; ένθα; είχαν; άποκαταστήσθ; τó; στρατόπεδόν; του; ο; Juan Pollo, ήτον; ήδη; μακράν; άφου; έφρόντισε; να; μη; άρήσθ; ούδέν; έχνος; της; διαμονῃς; του. Συνεχώς; συνίβαινε; ώσπε; καταδιώ-

κων περιηγητήν τινα, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου δὲν ἰπίθετε ληστήν, ἔρχετο νὰ παραπνευθῆ πρὸς αὐτοὺς βεβαίωνν ὅτι ἐληστεύθη εἰς τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον μέρος, καὶ, φθάσαντες ἐκεῖ, ἔγαναν τὰ ἔγνη καὶ ὁ νομιζόμενος περιηγητὴς ἐξηφανίζετο.

Τοιοῦτος ἦτον ὁ ἄνθρωπος ὅστις ὤρκεισθαι νὰ ἀνεύρῃ τὴν Αὐλὰ, ὁ ἀλθρῶπος δν, αὐτὸς ὁ πατήρ τῆς νέας κέρης ὤμισε νὰ συλλάβῃ δι' ὄλων τῶν δυάμενων τῶν ὄπλων ἀς διέθετε.

(ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

κι τὸ τέλος)

ΙΚΗ Ν. ΜΠΑΓΑΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

Νὰ ζῶμεν ἀνευ ἐργασίας, εἶνε ἡ χειρίστη κατὰ τῆς ζωῆς.

Νὰ ἐργαζώμεθα ἐναντίον τῆς θελήσεως μας, εἶνε ἡ μεγαλύτερα λύπη· νὰ ἐργαζώμεθα ὁμῶς μετὰ ἐνθουσιασμοῦ ἢ μεγαλύτερα χαρὰ.

Νὰ ἐκλέγωμεν μετὰ συνήσεως τὴν ἐργασίαν, ἢ ὅποια περισσότερον ἀρμόζει εἰς ἡμᾶς εἶνε ἡ πρώτη ἐντολὴ τοῦ νὰ ζῶμεν εὐτυχεῖς.

Ἡ συνεχὴς ἐργασία μᾶς ἐκπληττει, ἀλλ' ἢ ἐκ διαλειμαμάτων μᾶς τελειοποιεῖ.

Μῖνον εἰς τὴν ἐργασίαν ἢ ἐπίτασις ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἔκτασιν.

Δὲν ὑπάρχει ἀριστοκρατία εἰς τὰ διάφορα εἶδη τῆς ἐργασίας ἢ ἡ ἐξῆς: Δουλεύω καλὰ ἢ δουλεύω κακὰ.

Δύναται νὰ ὑπάρχῃ πολλὴ ποίησις εἰς τὴν πλέον βίαν ἐργασίαν ὡς καὶ πεζότης εἰς τὴν μάλλον διανοητικὴν.

Ἡ ὀλίγη ἀνάπαυσις μᾶς ἐνδυναμώνει, ἀλλ' ἢ πολλὴ ἀνάπαυσις μᾶς καθιστᾷ νεθροῦς.

Νὰ ἀλλάζωμεν τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας εἶνε ὁ καλλίτερος τρόπος τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀναπαύσεως.

Ἡ ἰδανικώτερά τῶν ἐργασιῶν εἶνε ἡ ἐμπνευμένη ἐκ τοῦ μεγαλειότερου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἡ χρῆσιμος εἰς τοὺς πλείστους ἀνθρώπους.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΝΤΕΓΑΤΣΑΣ.

Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ ΕΠΙ ΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΗ: ΒΑΣΕΙ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

(1483—1797)

Συνείχεια ὄρα προηγ. φύλλ.

Ἡ ἐκπαίδευσις λαμβάνουσα εὖτω στερεωτέρας βάσεις χάριν τῆς πρωτοβουλίας τῶν εὐγενῶν, ὤρκεισθαι σπουδαίως τὸν τόπον. Εἰ, διδάσκαλος διωρίζετο, ὅστις εἶχε καὶ βοηθοὺς, ἀναλόγως τῶν μαθητῶν. Ἐδιδάσκετο ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νεωτέρα Ἑλληνικὴ, ἡ λατινικὴ καὶ ἡ ἰταλικὴ καὶ ὅλα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Τῆς νέας ταύτης σχολῆς διδάσκαλος συνέτρεξεν (2 Ἰουλίου 1623) ὁ Ροβέρτος, δυτικὸς ἱερεὺς (predicatore et guardiano del convento di S. Francesco), ὅστις μετῴχετο τὸν διδάσκαλον, ἀλλ' εἶλεν ὑπὲρ μόνον 36 ψήφους ἐνὸς κατὰ 117. Ἀκλουθῶς δι' ἡγωνίασσο ὡς ὑποψήφιος (4 Δεκεμβρίου 1625) ὁ γνωστὸς λόγιος καὶ θεολόγος Νικόλαος Κούτζο-λας καὶ ἐπίσης ἀπέτυχε, λαθῶν ὑπὲρ 37 καὶ κατὰ 56. Τῇ 9 Νοεμβρίου τοῦ 1626 τὸ Συμβούλιον τῆς ἐξέλεξε διὰ διδάσκαλον τὸν Νικόλαον Μαρτελάον, ἀνδρα τὰ μάλα εὐπαιδευτον, σπουδασαντα ἐν Ρώμῃ.

Ὁ ἀναγνώστης διὰ νὰ λάβῃ καὶ ἰδίαν τινὰ περὶ τῆς πράξεως, ἦτις παρὰ τοῦ Συμβουλίου ἐγένετο πρὸς ἐκλογὴν τοῦ διδασκάλου δημοσιεύομεν τὴν γενομένην πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ρηθέντος Μαρτελάου.

Adi 9 Novembrio 1626

Nell' elletione fatta sotto li 5 Marzo 1623 dell' abbate nel monasterio della Madonna intitolata Anafonitria per l' ill.mo Sig. Agustin Sagredo fu degnissimo Pr. di questa Citta per la morte successa al Venerandissimo Monsignor Vescovo Sicuro fu Abate di detto Monasterio ha imposto obbligo al detto novo Abate di dover ogni anno pagar Ducati cento e ciquanta delle intrade di detto Monasterio per condurre un maestro per insegnare lettere alli figlioli delli abitanti cittadini di questa città ilcheano fu confermato dal Ecc.mo Sena to sotto li 9 Zugnio suseguente et essendo necessario che in conformità della mente pubblica sia fatta la applicatione di detto danaro a persona atta idoneo e sufficiente per dovere esercitare questo ministerio et attrovandosi al presente in questa

città il Signor Nicolò Martelao d.v. in Teologia e Filosofia venuto novamente da Roma sogieto di stima, qualità et conditione et offerendosi pronto di dovere insegnare cossi lettere Latine come Greche cossi volgarmente come latinamente li detti figlioli conforme la detta concessione et star a marina senza altro obbligo di detti figlioli però.

Le andará parte posta per noi Zuane Negro, Nicolò Moeenigo, Sindici attuali di questa magnifica Comunità che detto Signor Martelao sia condotto per precettore per anni dui continui con il salario sud-detto delli Ducati cento cinquanta all'anno con obbligo che assiduamente habbi insegnar alli figlioli habitanti cittadini di questa città siccome si offerisse cossi lettere Latine come Greche cossi Latinamente come volgarmente et star effettivamente a marina il tenere scola nella medema per detto effetto ne possi conseguir da dette figlioli altro pagamento o vero premio che solamente li detti Ducati cento cinquanta all'anno quali doverá scodere dall' Abate di detto Monasterio de Anafonitria dalle intrade di detto Monasterio.

Pro. 105—Contra 40.

**

Δημοτελής ὑπῆρξεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάξεως, καθ' ἣν παρευρέθησαν αἱ ἐκκλησιαστικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαί, ὄλον τὸ Συμβούλιον, αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν σωματείων καὶ πάντες οἱ ἐπιθυμοῦντες, ὡς ἔλεγε τὸ ἐπὶ τούτῳ δημοσιευθὲν Cerimoniale. Γενομένου τοῦ Ἁγιασμοῦ ἐξεφωνήθησαν λόγοι. Εἰς τὴν ἐναρξιν τῶν μαθημάτων ἦσαν αἱ μαθητὰ 284 δὴλ δὴ—εὐγενεῖς 40, ἀστοὶ 100, τῆς τελευταίας κοινωνικῆς τάξεως 72, χωρικοὶ 50, πελοποννήσιοι 20 καὶ ἔβραιοι 2.

Ὁ Μαρτελάος ἐνεκα τῶν πολλῶν υποθέσεων (per molti suoi affari) παρητήθη τῆς δημοσίας ταύτης θέσεως, καὶ τὸ Συμβούλιον τότε ἐξελέξατο τῇ 8 Νοεμβρίου τοῦ 1628, τὸν Παίξιον Μεταξᾶν ἰστέα, δν οἱ Σύντοχοι ἀποκαλοῦσι dottor in filosofia et theologia religiosa di ottima qualità et eruditione della cui virtù et honorati costumi si spera ottima conseguenza et fruttuoli effetti. Ἀξέσασθαι τῆς προθεσμίας ὁ Μεταξᾶς ἰπεθύμην νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του, καὶ οὕτως ἐκ νέου συνεγωνίασσο τῷ 1631, μετὰ ἄλλων δύο ἱερέων, τοῦ Σπυριδῶνος Καλογεροπούλου λεγομέ-

νου Ααμβούδη καὶ Γαβριὴλ Τζούκοιλος Βενετού, ἀλλὰ ὁ Καλογεροπούλος ὑπερεψηφίσθη. Ἐπὶ ἐπὶ τὸ πολὺ, δύο τρεῖς συνεγωνίζοντο καὶ πολλοὶ αἰεὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἐξελέγετο· οὕτω δὲ ὁ Καλογεροπούλος ἐκ νέου ἐψηφίσθη. Τῷ 1633 ὁ Ἀλέξανδρος Βασιλόπουλος, ἐξελέγη διδάσκαλος ἀλλὰ τὸ 1634 ἐκ νέου ὁ Καλογεροπούλος καὶ τὸ 1635 ἐκ νέου ὁ Βασιλόπουλος. Νῦν δὲ δημοσιεύομεν τὰ ὄνόματα τῶν ἄλλων διδασκάλων, θέτοντες τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐψηφίσθησαν. Ὅτε δὲ μεταξὺ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ὑπάρχει διάστημα πλεόν τοῦ ἐνὸς ἐτους ἢ διετίας, ἔπεται ὅτι ἐκ νέου διδάσκαλος ἐψηφίσθη, καὶ οὕτως ἐπὶ τῆς θέσεως δημοσίων διδασκάλων. (1)

1637 Γαβριὴλ Τζούκοιλος ἱερεὺς
1638 Ἀλέξανδρος Βασιλόπουλος
1641 Κλήμεν μοναχὸς ἱεροκήρυξ
1643 Νικόλαος Κούτζο-λας ὁ γνωστὸς
1645 Φραγκίσκος Ἰάκωβος Συρίγος Κρῆς μοναχὸς τοῦ τάγματος Ἁγ. Δομνίκου
1648 Ἀναστάσιος Γραδενίγος ἱερεὺς
1651 Φραγκίσκος Ἰάκωβος Συρίγος Κρῆς μοναχὸς
1655 Φραγκίσκος Μεσσίνος.
1660 Σωφρόνιος Καλωνᾶς ἱεροκήρυξ.
1661 Ἀδελφὸς Γραδενίγος ἱεροκήρυξ
1662 Σπυριδῶν Καλογεροπούλος ἱερεὺς
1663 Ἰούλιος Τζιμπλέτης (2)
1668 Ἰωσήφ Μπίνης μοναχὸς τάγ. Ἁγ. Φραγκίσκου,
1674 Ἰούλιος Τζιμπλέτης
1692 Ἄγγελος Πανόλης ἐνεστὸς μοναχὸς (Minore osservante)
1693 Μιχαὴλ Ρουσμῆλις ἱερεὺς
1696 Φίλιππος Τζιμπλέτης
1709 Βικέντιος Τζιμπλέτης
1710 Φίλιππος Τζιμπλέτης.
1717 Ἀργυρὸς Βερναρδίνος.
1720 Φίλιππος Τζιμπλέτης.

(1) Ὁ Πιχώμιος Δοξιάρας, ὅστις ὡς εἶδομεν τόσῃν πρόνοιαν πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ εἶχε λάβει, ἐπίσκοπος Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου δν, ἔμαθε τὴν ἴδρυσιν τῆς Σχολῆς ταύτης, ἀμέσως συνεζήτη τὴν Κοινότητα ἐκφράζων ἅμα δὲ καὶ τὴν γνώμην νὰ μὴ χειροτονῶνται ἱερεῖς ἀνευ ἀπολυτηρίου τῆς σχολῆς. Ἄγνωστον ἡμῖν ἀν ἢ ἐπιθυμία αὐτῆ τοῦ φιλοπάτριδος καὶ φιλοπροόδου ἱεράρχου ἐπραγματοποιήθη. Ἰπῆρξεν δ' ἐπίσκοπος ἀπὸ τοῦ 1674—1692, κληθεὶς Παρθένιος (2) Ἰπῆρξε συμβολαιογράφος Ζακύνθου ἀπὸ 1674—1692.

- 1725 Βίκτωρ Μανδοικάρδης Ιερέυς
- 1728 Φίλιππος Τζιμπλέτης
- 1730 'Ιάκωβος δὲ Ρώσος κανονικός.
- 1739 Λουδοβίκος Βαλδίνος Ιερέυς.
- 1740 'Ιάκωβος δὲ Ρώσος κανονικός.
- 1751 'Αναστάσιος Βολτέρρος.
- 1752 'Ιάκωβος δὲ Ρώσος κανονικός.
- 1755 Φραγκίσκος Μερκάτης κανονικός.
- 1759 Δημήτριος Μερκάτης κανονικός.
- 1778 'Αλέξανδρος δὲ Ρώσος Ιερέυς.
- 1780 Νικόλαος Συμμαχίος (αὐτὸς ἀπέθανεν ἀμέσως ἐξελθὼν τῷ

ἐνδρος δὲ Ρώσος κανονικός
 τος Μονότιος Ιερέυς
 οὗτοι ἐπισήμως ἐκαλούντο διὰ τὸ
 Κοινὸ τῆ ος Preceltori del-
 πολ. ἐξετιμώντο.

Ἡ Σχολαυτὴ εἶχε καὶ ἐπόπτας, οἵτινες διορίζοντο ἀπὸ τοῦ Προβλεπτάς καὶ συνοπόγραφον τὰ ἐνδεικτικά ἢ ἀπολυτήρια μετὰ τοῦ διδασκάλου τῶν Συντάκων. Μόνον τὰ δόγματα τῶν ἐξῆς ἱποπτῶν ἠδυνήθημεν νὰ εὐρωμεν ἐν τοῖς φακέλλοις τοῦ Συμβουλίου.—Νικόλαος Κούρτσολας, Νικόλαος Μαρτελάος, 'Αγγελος Συμμαχίος, Δημήτριος Βενιζέλος, Παρθένιος Σκούρος, Κωνσταντῖνος δὲ Ρώσος, (1) 'Ιωάννης Αἰτινός, Νικόλαος Δοξαράς, 'Αντώνιος Κουμπούτος, 'Αντώνιος Κατήφορος, Βαλδάρης Μαρία Ρεμονδίνης, Γεράσιμος Συμμαχίος καὶ 'Αντώνιος Μαρτελάος.

'Ελθὼν ἐνταῦθα ὁ προβλεπτής 'Ιερώνυμος Βέμβος ἔφερε κινώτων πλήρες διδασκτικῶν βιβλίων, ἅτινα, κατὰ διατάγην τῆς Γερουσίας, ὡς ἔλεγε τοῖς Συνδίοις, ἔπρεπε νὰ δίδωνται εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς ἀπόρους μαθητάς. Προσέτι ὁ εὐεργέτης τοῦ Γένους Θωμᾶς Φλαγγίνης ἐδῶρσεν εἰς τὴν Ζακυνθίαν Κοινότητα τοὺς δοκιμωτέρους Ἕλληνας, λατίνους καὶ ἰταλοὺς συγγραφεῖς καὶ λεξικά—τὸ β-
 λον 200 βιβλία— ὅπως χρητισμέτωσι διὰ βιβλιοθήκην τῆς Σχολῆς.

(1) Ὁ Ρώσος οὗτος ὑπῆρξε καὶ 'Επίσκοπος τῶν δυτικῶν ἐν Ζακύνθῳ. Ὁ ἱεράρχης Κατράμης (φιλ. 'Αναλ. σελ. 92) λέγει ὅτι τῷ 1634 ὑπῆρξε Κωνσταντῖνος δὲ Ρώσος καὶ τῷ 1639 Κωνσταντῖνος δὲ Ρούβεις ἐπίσκοποι. Τοῦτο ἱστορῶν ὁ ἀδιόριστος ἠγνόει φαίνεται ὅτι ὁ αὐτὸς ἦτο ὁ δὲ Ρ ω σ η ς καὶ ὁ δὲ Ρ ο υ β ε ι ς. Τινὲς τῆς οὐκ ἐπισημίας αὐτῆς ἐ-
 γράφοντο καὶ Ρ ε ρ ο υ ς α ἰ ο ς. Ὅστε Rossj, Ru-
 beis καὶ Erythreus εἶνε τὸ αὐτό.

* *

Καλὸν νομίζομεν νὰ ἀρηγήσωμεν καὶ περιπετείας τινὰς τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς. Τὸ Μοναστήριον καὶ διὰ νέων διατάξουν τοῦ inquisitor Sindico A. vagador in Levante Καπέλλου τῷ 1638, καὶ δι' ἑτέρας τοῦ Βαλιέρον γενικοῦ Προβλεπτοῦ τῆς θαλάσσης τῷ 1673 ὑποχρῆστο νὰ πληρῶν τὰ κτικά τὸ ποτόν πρὸς συντήρησιν τῆς Σχολῆς.

Τῷ 1656 ὁ ἠγούμενος 'Ιερόθεος Μουσοῦρος ἐνδ-
 νόματι πάντων τῶν μοναχῶν παρεκάλει τὴν Κοι-
 νότητα νὰ πληρωθῇ τὸ ποσὸν τῶν Ὀκτωβρίων μῆ-
 να, ὅτε τὸ μοναστήριον ἐνεκα τῆς πωλῆσεως τῆς
 σταφίδος καὶ τοῦ οἴνου εἶχε χρῆματα. Ἡ αἴτησις
 αὕτη ἐγένετο δεκτὴ.

Μετ' οὐ πολὺ, δυστυχῶς, ἠγούμενος ἐγένετο ὁ
 Ζακύνθιος 'Αδόξας. Τίς ὁ 'Αδόξας οὗτος; Ἦτο ἀ-
 νὴρ λόγιος καὶ ἐξέδοτο τῷ 1692 (1) ἐν 'Ενεσίᾳ
 τύποις Νικολάου τοῦ Σχίρου βιβλίον εἰς 16ον ἐκ-
 σελίδων 16 φέρων τίτλον—'Κατήχησις ἱερά πρὸς
 » τοὺς μέλλοντας ἀναβῆναι εἰς τὸν τῆς 'Ιερω-
 » σύνης βαθμὸν, Συλλεχθεῖσα ἐκ διαφόρων βιβλί-
 » ων, καὶ εἰς ἀπλήν φράσιν μεταγλωττισθεῖσα,
 » πρὸς τοῦ ταπεινοῦ Μητροπολίτου Σεβασταίας,
 » 'Ιωσήφ 'Αδόξου, Ἐν τῇ πέμπτῃ σελίδι τοῦ φυλ-
 » λαδίου τοῦτου ἀναγινώσκονται αἱ ὠραῖαι αὐταὶ
 » λέξεις.

« Πᾶσι τοῖς ἐν Ζακύνθῳ μέλλουσι τὸ τῆς
 » ἱερωσύνης ἀξίωμα, ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης
 » Σεβασταίας 'Ιωσήφ 'Αδόξας ὁ Ζακύνθιος εὐπράτειν.

» Στοχαζόμενος τὴν δυστυχίαν τοῦ πο-
 » τὸ περιβλέπτου γένους τῶν Ἑλλήνων, τὸ ὁ-
 » ποῖον μὲ τὴν πολλήν του Σοφίαν καὶ μάθεσιν
 » ὄχι μόνον τὴν Ἑλλάδα ἐκαλόπισεν, ἀλλὰ, καὶ
 » πολλὰ Βάρβαρα ἔθνη ὅσα ἀπὸ αὐτὸ ἔλαβαν
 » πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ τέχνην θεωρητικὴν
 » καὶ πρακτικὴν, τῶρα δὲ εἰς τέτοιαν κατὰστα-
 » σιν νὰ εὐρίσκηται, ὅπου σπανίως, καὶ μόλις
 » ἤθελες εὐρῆς ἐπιστήμονας διὰ νὰ κυβερνᾶται
 » καθὼς πρέπει, καὶ μάλιστα βλέποντας ὅτι ἐ-
 » τούτῃ ἡ μεγάλη ἀμάθεια ἐφόλευσεν εἰς τὸ ἐ-
 » ρεατικὸν τάγμα, τὸ μείζον πάντων ἀξιομά-
 » των, εἰς τὸ ὅποιον οἱ περισσώτεροι διὰ τὴν τῆς
 » ἑλληνικῆς γλώσσης ἀγνοίαν δὲν ἤξεύρουσι οἱ τα-
 » λαίπωροι νὰ σέβωνται τὰ θεῖα. Διατὸ τοῦτο ἐ-

1) Ὁ Ζαβίρας (Νέα Ἐλλάς σελ. 345) κα-
 κῶς λέγει ὅτι ἡ Κατήχησις αὕτη ἐδημοσιεύθη τῷ
 1695, τὸ αὐτὸ λάθος ἐπανάλαβε καὶ ὁ Κατράμης
 (φιλ. 'Αναλ. σελ. 326).

» γὰ, ζήλω θεῖω, καὶ ἔρρωτι κινούμενος ἠβουλή-
 » θην νὰ κέρω τὴν παρούσαν κατήχησιν εἰς ὠφέ-
 » λειαν τῆς πατρίδος μου καὶ οἴλου τοῦ ἡμετέ-
 » ρου Γένους, διότι μὲ τὴν αὐτοῦ συνηχῆ με-
 » λέτην ὁ μέλλον ἱερούσιθα δύναται ἐνοεῖν καὶ
 » νυπερεγίστατο ἀξίωματος, καὶ τοῖς μὲν ἀμ-
 » ὄσειν ὁδὸς ἔσεται, τοῖς δὲ εἰδῶσιν ἀνάμνησιν.
 » Δι' ὃ θέλωμιν δέξασθαι αὐτὴν καὶ εὐχεσθαι ὅ-
 » περ ἐμοῦ ἐν τῇ πρὸς Θεὸν ἡμῶν ἐντεύξει. ἔρ-
 » ρωσθαι.»

Σοφὰ καὶ ὠραῖα λέξεις. 'Αλλ' ὁ ἀγαθὸς ἱεράρχης
 οὗτος ἐνίκαυτο ἐδημοσιόπει. Ἦτο ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐ-
 κείνων, οἵτινες ὀμιλοῦντες ἢ γράφοντες φαίνονται
 πράγματι διδάσκαλοι, φιλοπόροδοι, φίλοι οὐ τινος
 δῆποτε περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα
 ἐξ ἐκείνων οὕτινας νομίζει τις ὅτι πράγματι εἶνε ἔτοι-
 μοι ἀφαιλοκερδῶς νὰ θυσιασθῶσι ὑπὲρ παντὸς καλοῦ
 καὶ ὠφελίμου. Ἄρσθ θεορῶνται τοιοῦτοι, ἔρχεται ὁ-
 μως περίστασις, δι' ἧς κινεῖται ἡ αὐτῶν δημοκράτεια.
 Ὁ 'Αδόξας τοῦ 1692 φαίνεται ὅτι περὶ ἐκπαίδευσέως
 φροντίζει· ἀλλὰ διὰ μόνου τοῦ λόγου, καθότι πρό τι-
 νων ἐτῶν, τῷ 1673, ὁ 'Αδόξας οὗτος, ἐπολέμησε τὴν
 ἐκπαίδευσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος! Ὁ Δοξα-
 ρᾶς, ὡς εἶδομεν, ἀφίνει τὸν μισθὸν ὑπὲρ τῆς ἐκ-
 παιδεύσεως τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, ἐνῶ ὁ 'Αδόξας
 προσπαθεῖ, δλαῖς δυνάμει, νὰ μὴ λάβῃ πλέον ὁ
 δημόσιος διδάσκαλος τὰ χρήματα τῆς Ἀναφωνη-
 τρίας καὶ, διὰ σοφιστικῶν ἐπιχειρημάτων προσε-
 πάθει νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι μόνον ἐπὶ εἰκοσιπενταε-
 τίαν ὑποχρεῖτο τὸ Μοναστήριον νὰ χορηγήσῃ τὰ
 450 δοῦκάτα. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦτω κατήλ-
 θεν εἰς τὴν πόλιν, μετεχειρίσθη πᾶν θεμιτὸν καὶ
 ἀθέμιτον μέσον, καὶ τὸ ζήτημα ἐφθασε μέχρι
 τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Τὸ Συμβούλιον τῶν εὐ-
 γενῶν ἀρ' ἑτέρου διεμαρτυρεῖτο κατὰ τοῦ ἱε-
 ράρχου. 'Αλλ' ἡ συνετὴ Ἀρχὴ ἀκούσασα ἀμ-
 φότερα τὰ διαμαχόμενα μέρη, ἀνεγνώρισεν τὸ δί-
 καιον τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ μο-
 ναστήριον ἦτο πατρονικῶ δικαιοματι τῆς Κοινό-
 κτητος καὶ ὅτι ζεῖποτε ἔπρεπε τὸ Μοναστήριον νὰ
 πληρῶν τὰ 150 δοῦκάτα διὰ τὴν δημοσίαν ἐκ-
 παιδευσιν.

'Εκ τῶν τότε ἐγγράφων δημοσιεύομεν τὸ ἐξῆς:

Adi 24 Giugno 1673 S. V.

L' Hl.mo et ecc. mo Prov. Gen. da Mar
 vedendo et uditi da un il S.r Nicolò Serigo co-
 messo delli Sp. bi Sig. Sindici di que-
 sta fede lissima Comuuità ricercano dall' E.
 V. che con suo special decreto restino e-
 seguite le ducali dell' Eec. mo senato di 9

Luglio 1667 con le cose annesse e conesse sicche
 mediante sia tenuto il Riv mo Monsignor Mitro-
 polita Giuseppe Doxa titolare di Sebastia et Ab-
 bate del Monastero dellaMadoua Anafonitra con-
 tare in questa nostra camera fiscal li du-
 cati cento e cinquanta applicati al mantenimen-
 to del Precettore et per l' venire continui sen-
 za alcuna oppositione giusta la mente publi-
 ca al beneficio suo eterno concesso dalla Pubbli-
 ca manificenza alla midesma osequiosa Co-
 munita per la pia e Civile educatione della
 gioventu, in tutto e per tutto conforme fu con-
 siderato all' E. S. Salvis.

Et dall' altra il sud. R. do Met
 xa protestando alle pretentione
 aversarii contro apunto la meu
 re. ta m.ta esser licentiatu
 decreto primo dell' Ill.mo
 do dall' agravio alla persona
 sura Abbate e Monaci del monastero
 S. Zorzi, privi di merito di corrisponder li cen-
 to e cinquanta ducati per il mantenimento d'un
 Maestro che insegnasse lettere alli figliuoli di
 abitanti in questa città, non eterne, ma a
 tempo cioè per li soli venti cinque anni
 oltre gli altri soliti agravii questo fu pro-
 posto con espressa dichiaratione per altre tan-
 to tempo et le ducali che investiscono il
 Rermo Doxa per remunerazione della sua
 longa Sirviu nel semitio di Candia parla-
 no per le sole ord.ne pensioni annesse all'
 abbazia, così che fosse tenuto farle dopo il
 spirare degli anni venti cinque che doveva
 subentrare nel possesso in conseguenza libe-
 ro della medesima contributione come spi-
 rata col possesso del Musura e tanto più
 quanto che l' istesso Il.mo Sig. Prov. Sa-
 gredo pub.co istituto contradistiugue con po-
 sitiva dichiaratione sotto li 14 Aple 1624
 che esso agravio sia personal non dell' abba-
 cia, ad tempus, e non eterno, che in con-
 sequenza spira con feuir dell' ultima pro-
 gora alla persona del Musura s monaci di S.
 Zorzi, considerandoci in oltre che quando sca-
 minasse tale agravio sarebbe trasgressa la pub-
 blica volontà che investisse Doxa sud. per ripas-
 sar i suoi bisogni. Mentre che la tenuità dell'
 entrata che non suplisce al mantenimento del
 luoco et monaci non meno che al culto di vi-
 no et per le ragioni detti et allegate an-
 ca circa il stato in cui viene costituito esso
 mons. Doxa dalla dignità Archiepiscopale con-
 fevitagli d' ord.ne publico per i riguardi mol-
 to ben noti alla publica sapienza non haven-

do havuto massime ic medesimo per li servitii prelati per lungo spatio di tempo et in Armata et in Candia et in altri luochi dove è stato comandato benchè minima recognitione come per publici attestati e decreti chiaro si erede onde —S. E. in tutto ben inteso e maturamente considerato termina che detto R. mo Abbate Doxa debba contribuire annualmente in questa camera fiscal li ducati cento e cinquanta, come facevano gli Abbatii precessori in esecutione delle ducali dell' Ecc. mo Senato per esser poi contati al maestro della comunità, che fosse pro tempore terminazione dell' Ec. mo Capello.

L' alier Frovr General da Mar.

Μαρίου 1677 ο Προβλεπτής της Κορνέρ δια διατάξεως αὐτοῦ ὡς ἑξῆς ἀν Δόξαν νά διδῆ εἰς τήν Κοινότητα 150 δουκάτα.

(ἔπεται συνέχεια)

Σ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗΣ.

I.

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Μη ἰδόντες τήν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, δέν δυνάμεθα νά μορφώσωμεν ἰδέαν τῶν συμβάντων ἢ ἐφαρμόττοντες περὶ τήν ἐπισκόπῃσιν τούτων τήν μέθοδον τῆς ἐπιστομονικῆς ἀναλύσεως καὶ ἐρεῦνης.

Παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ὑπερμεγέθης τοῦ ἡλίου σφαῖρα στρέφεται περὶ αὐτὴν ἐν 25 1/2 ἡμέραις καὶ ὅτι οἱ πλανῆται ἄπαντες στρέφονται ἐπιπέδῃ περὶ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν ἐπιπέδου παρατηροῦμεν ἔτι ὅτι ἡ τῶν πλανητῶν πυκνότης τοσοῦτη ἐστὶν ἀσθενεστέρα, ὅση μᾶλλον ἀπομακρύνεται οὗτος τοῦ ἡλίου· ἀποτελοῦνται δ' ἐκ τῆς αὐτῆς φύσεως ἐξ ἧς ἡ-ε Γῆ καὶ ὁ Ἡλιος. Συνιστώσιν ἄρα εὐρείαν οἰκογένειαν, ἧς εἶναι κατάδηλος ἡ ἀρχικὴ ἐνάτης.

Τὸ σχῆμα τῆς σφαῖρας τῆς Γῆς δεικνύσιν ὅτι ἡ-ξίτη σχηματίζομένη ἀπὸ τῆς υἱαῖς καταστάσεως. Γαυτὸ δυνατόν εἶπεν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν πλανητῶν. Ἡ μόνη ἀποδεκτὴ θεωρία περὶ τῆς κοσμολογίας εἶναι ἡ παρσιώτα τοῦς πλανήτας διαδοχικῶς ἀποσπασθέντας ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ τοῦ ἡλίου, ἐν ᾧ ἐποχῇ ὁ ἀστὴρ οὗτος διετέλει ἐν νεφελώδει καταστάσει, ἐκτεινόμενος μέχρι τῶν νῦν τροχιῶν τῶν πλανητῶν. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ σχηματισμοῦ

τῆς Γῆς ἡ Ἡλιακὴ νεφελώτης ἐξέτεινετο μέχρις ἐντυθῆ καὶ ἐστρέφετο ἐν 365 ἡμέραις. Ἡ ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης ἀναπτυσσομένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑπερμεγέθους σφαῖρας τοῦ ἡλίου κεντροφύξ δυνάμεις ὑπερέσχεσε τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως καὶ ἡ διαφορά ἐπήρκεσεν ὅπως ἐκπόση δακτύλιον ἀγμάτων, ὅστις ἐξηκολούθει στρεφόμενος ἐν 365 ἡμέραις, ἐν ᾧ ἡ Ἡλιακὴ σφαῖρα ἐξηκολούθει συμπακνυομένη. Εἶτα καὶ οἱ τοιαῦτοι ἀγμοί, συμπακνωθέντες εἰς σφαῖραν μίαν, ἀπετέλεσαν τὴν σφαῖραν τῆς Γῆς, ὡς καὶ ἐτέρας σφαῖρας.

Ἡ Σελήνη ἐσχηματίσθη ἀπὸ τῆς Γῆς ὅπως αὐτὴ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, καθ' ἣν ἐποχὴν αὐτὴ ἐξείκτετο μέχρις ἐκείνης καὶ ἐστρέφετο ἐν 27 ἡμέραις καὶ 7 ὥραις, χρόνον, ἐν ᾧ ἡ κεντροφύξ δυνάμεις ἰσορροπεῖ πρὸς τὴν βαρύτητα. Ἡ ἐπίγειος σφαῖρα διὰ τῆς κεντροφύξ τῶν αἰῶνων συνστελλετο, αὐξανόμενος τῆς ταχύτητος, κατὰ γωνιστὸν τῆς μηχανικῆς νόμον. Ἡ σήμερον ἀναπτυσσομένη κεντροφύξ δυνάμεις ἔχει πρὸς τὴν βαρύτητα ὡς 1 πρὸς 289 ἢ ἡ Γῆ ἐστρέφετο 171κις ταχύτερον, ἢ κεντροφύξ δυνάμεις θὰ ἐξίσουτο πρὸς τὴν βαρύτητα καὶ τ' ἀντικείμενα δέν θὰ εὐρισκον ἰσορροπίαν κατὰ τοὺς πρὸς τῷ ἰσημερινῷ τόπους. Κάτοικός τις ἐκεῖ πηδῶν ἀπὸ ἕλους ὄλιγων ἐκατοστω. θὰ κατέπιπεν. Ἀκριβέστερον δέ, οὐδεὶς θὰ ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οὐδὲν ὄν ζῶν, οὐδὲν σῶμα θὰ ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἰδίου βάρους. Ὁ λεπτότερος ἀνεμὸς ὁ ἀήρηπαξ τοῦ πᾶν. Οὐδεμία πόλις θὰ ἦν οἰκήσιμος. Αἱ κατὰ τὸν ἰσημερινὸν χώραι θὰ ἦσαν ἐντελῶς ἀκατοίκητοι. Δακτύλιος δὲ ὕδατος, ἀποσπασθεὶς τῆς θαλάσσης, λίθοι ἀποκοπέντες τῶν ὁρίων, κόνις ἀνερχομένη ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ἀντικείμενα παντοῖα θ' ἀπέτελλον τὴν ἐκεῖ ὄψιν τῆς Γῆς. Καὶ ἂν ἡ Γῆ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑπετίθετο φλοιώδης καὶ συνεπακνυοῦτο ἔτι, ὁ οὗτω διὰ τῆς κεντροφ. δυνάμεως σχηματισθεὶς δακτύλιος δέν θὰ ἐβράδυνε νά συμπακνωθῆ καὶ αὐτὸς εἰς μίαν Σελήνην νέαν, στεφομένην περὶ ἡμᾶς ἐν τῇ ταχείᾳ περιόδῳ μιᾶς ὥρας καὶ 2 1/2 λεπτῶν.

Οὕτε δι' ἐτῶν ἄλλ' οὕτε δι' αἰῶνων δυνάμεθα νά ὑπολογίσωμεν τὸν ἄπειρον χρόνον, ἐν ᾧ ἡ φύσις ἀπειρίσασα τὸ κοσμικὸν σύστημα. Τὰ ἐκατομμύρια τῶν ἐτῶν προστιθέμενα ἐπὶ ἐκατομμύριον, δεικνύσι μόνις τὰ δευτερόλεπτα τοῦ προαιωνίου ὁρολόιου τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ τὸ ἀνηρόπιον πνεῦμα ὁρᾷ τοὺς σχηματιζόμενους κόσμους· οὕτω βλέπει τοούτος λάμποντας πρῶτον δι' ἀσθενούς λάμπσεως, ἀπαυγάζοντάς εἶτα, ὥσπερ ὁ ἥλιος, ψυχόμενος, διὰ κηλίδων καλυπτεμένους, μετέπειτα διὰ στερεοῦ φλοιοῦ περιβαλλομένου, ὑφισταμένους ἀνατροπᾶς καὶ κατακλυσοῦς φοβεροῦς ἐνεκα τῶν συνεχῶν κατακαμνησμάτων τοῦ

φλοιοῦ. Βλέπει τοούτος δεικνύοντας πλείστας οὐλὰς, στερεοποιούμενους, βραδέως ψυχόμενους, λαμβάνοντας ἥδη ἀπὸ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα, συνοικιζομένους ὑπὸ ζῶντων ὄντων, φιλοπόνων, μετασχηματιζόντων τὴν ἐπιφανείαν καὶ ἀνασκαλευόντων τὰ σπλάγγα τῆς γῆς, ἣν οἰκοῦσι, μέχρις οὗ ἐξαντληθῆ τέλος ἡ γονιμότης ταύτης, μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν θάνατον καὶ καταρροῦτῃ, ὥσπερ τάφος ὑπὸ τὴν ἡμίαν τῆς αἰωνίας νυκτός.

Ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν ἡ ἐπίγειος σφαῖρα κατέρρεεν ἐν τῷ χρόνῳ ἐν καταστάσει ὑπερμέθους γημικοῦ ἐργαστηρίου. Κατακλυσοῦς διηνεκῆς βράζοντος ὕδατος ἐπιπτεν ἀπὸ τῶν νεφῶν ἐπὶ τοῦ φλεγόμενου ἐδάφους καὶ ἀνήρχετο εἰς ἀγμὸν πρὸς τὴν ἀτμόσφαιραν, ὅπως πάλιν καταπέσῃ. Ὅτε ἡ θερμοκρασία κατέστη κατωτέρα τῆς τοῦ βράζοντος ὕδατος, οἱ ἀγμοὶ τοῦ ὕδατος ἀνελίθησαν καὶ καταερηνίσθησαν. Κατὰ τὰς φοβεράς ταύτας διαταράξεις ὁ γίνιος φλοιὸς, πολλακίς συντριβὴς ἐκ τῶν σπασμῶν τῶν κεντρικῶν πυρῶν, ἐξήμεσε φλόγαις, καὶ τὰ ἡραίσια ἀνέδυσαν ἀνω τῆς στάθμης τῶν θερμῶν θαλασσῶν. Οὕτως ἀνεφάνισαν αἱ πρῶται νῆσοι διὰ τῆς ἡραιστιώδους δ' ἐνεργείας ἐπήρχετο ἡ οὐζεύεις τῶν νήτων καὶ οὕτως ἀπετέλεσθησαν αἱ ἡπειροί. Τ' ἀρχικὰ φυτὰ, τὰ φρίκη ἀδρανῶς ἐπέπλεον ἐν τῷ ὠκεανῷ. Παρερχομένων τῶν αἰῶνων, ἡλιακτοῦτο ἡ τραχύτης τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς καὶ ἤρξαντο βελτιοῦμεναι αἱ σχέσεις τῆς ζωῆς. Τὰ ὄντα ἐπολλαπλασιάζοντο· τὰ ὄργανα αὐτῶν, πρῶτον ἀμβλέει καὶ ἀτελεῖ, καθίσταντο μᾶλλον ἀνεπτυγμένα καὶ κανονικότερα.

Ἡ πρώτη ἡλικία τῆς ζωῆς, καθ' ἣν αὐτὴ ἐμφαίνεται διὰ τῶν φυτῶν καὶ δερμακοδέρμων ὑπολογίζεται διαρκέσασα ἐπὶ 0.33 τοῦ χρόνου, ὅστις διέρρηυεν ἀρ' ἧς ἐποχῆς ἡ Γῆ κατέστη οἰκήσιμος μέχρι τῆς νῦν ἐποχῆς.

Ἡ δευτέρα περίοδος διακρίνεται διὰ τὴν ἀνάπτυσιν τοῦ φυτικῶ βλαστέου καὶ τοῦ τῶν ἰχθύων καὶ ὑπολογίζεται καταλαβοῦσα τὰ 0.31 τοῦ χρόνου. Βραδύτερον τὰ μεγαλοπρεπῆ κωνοφόρα φυτὰ καλύπτουσι τὸν φυτικὸν κόσμον, ἐν ᾧ τ' ἀπειροπληθῆ σαυρικὰ ἔρπετα καλύπτουσι τὸν ζωικὸν κόσμον, διήρκεσε δὲ ἡ ἐποχὴ αὕτη ἐπὶ 0.12. Ἡ Γῆ τότε ὤκειτο ὑπὸ τερατῶδων ὄντων, εἰς ἀπαύστου, μάχας διατελούντων, ἐν μέσῳ τῶν ἀδαμάστων στοιχείων.

Οὕτως ἰδοῦ μετὰ τὴν πυκνότητα τῆς Γῆς, ἰδοῦ κατὰ τὰ ἐννενήκοντα καὶ ἐξ ἑκατοστὰ (0.96) τοῦ χρόνου ἡ Γῆ οἰκήθισα ὑπὸ ζωσφης φύσεως λίαν διαφόρου ἐκείνης, ἧτις ἐξωραΐζει σήμερον αὐτῆς· ἰδοῦ ἐπὶ χρόνον τοσοῦτον οἰκήθισα ὑπὸ δύναμεις φοβεράς, τερατώδους καὶ χονδροειδοῦς. τίς τότε θ' ἀπέτολμα νά ἐγείρη τὸ μυστήριον τοῦ

μέλλοντος καὶ νά προμαντεύῃ τὴν ἀγνωστον ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ ἄνω ὅρος θὰ ἐσφαινετο ἐπὶ τοῦ πλανῆτου τῆς Γῆς μεταμορφούμενης;

Ἡ τρίτη περίοδος ἀποτυπῶται διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῶν μαστοφόρων καὶ ἐν γένει τῶν ζωικῶν εἰδῶν, περιέχουσα φυσικὰς τινὰς σχέσεις πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ταύτης ἡ διάρκεια δέν ὑπερέβη τὰ 0.03 τῆς ἐλικῆς διάρκειας.

Ἡ τετάρτη τέλος ἡλικία ἶδε τὴν γέννησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν τῶν ὀπωροφόρων δένδρων αὐτῶν δέν ἀποτελεῖ οὐδὲ τὸ ἐν ἑκατοστῶν (0.01) ἐν τῇ κλίμακῃ τοῦ χρόνου.

Πόσον αἱ μεγαλοπρεπεῖς αὐταὶ θεαὶ καὶ ἐκλυμπρύνουσι τὰς περὶ τὸν Πανσφῶρον αὐτοῦ Δημιουργοῦ ἐπιτελούσας δὴθεν ἀνερχόμενους θεωρούμεν τὰς γραφαῖς πηρὶ ἐπὶ τῶν πεδίων τῆς Αἰγύπτου ὀβελίσκους, κεχαρμημένους διὰ τῶν ἀνθρώπων ἀγρόνους καὶ τῆς Ἀσσυρίας, τὰς ἀρχαίας τῶν Ἰνδιῶν παγόδας, τὰ εἰδῶλα τοῦ Μεσικίου καὶ τοῦ Περσῶν, τὰς παναρχαίους παραδόσεις τῆς Ἀσίας καὶ τῶν Ἀρίων, τ' ἀρχαιότατα ὄργανα τῆς λιθίνης ἡλικίας, τὰ ἐκ χαλκίου ὄπλα, τὰ βελία, τ' ἀκόντια, τὰς μαχαίρας τῆς ἀρχικῆς βραχυρότητος ..... Μόλις τοιμῶμεν νά ἐμυλίσωμεν περὶ δέκα χιλιάδων — ἐκκοῖ χιλιάδων ἐτῶν ... Ἀλλ' ὀπολογίζοντες μόνον ἐκατὸν χιλιάδας ἐτῶν διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὕτω βραδέως προβαῖνον εἰς τὴν πρόδον, τί νά φαντασθῶμεν ὅτι συνέβαινε κατὰ τὸ διάστημα τῶν προληθέντων αἰῶνων εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου;

ὑπολογίζοντες μόνον 100,000 ἐτῶν διὰ τὴν τετάρτην ἡλικίαν, ἐν ᾗ ζῶμεν, βλέπομεν ὅτι ἡ τρίτη περίοδος θὰ ἐξετεινετο ἐπὶ 300,000 ἐτῶν· ἡ δευτέρα ἐπὶ 1,200,000 ἐτῶν, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ πλέον τῶν 10,000,000 ἐτῶν. Ἀθροισμ: 12, 000, 000. ἐτῶν.

Καὶ τί εἶναι ἡ γενικὴ αὕτη ἱστορία τῆς σφαῖρας, ἀρ' οὗ ἐχοσιόσθησαν 350 ἐκατομμύρια ἐτῶν, ἢ ἡ Γῆ καταστῆ στερεὰ, καταβιβάζομένης εἰς 200 βιθμοῦς τῆς ἐξωτερικῆς θερμοκρασίας; Καὶ πόσα δὲ ἐκατομμύρια πρέπει εἰσεῖν νά προσθέσωμεν πρὸς παράστασιν τοῦ χρόνου, τοῦ παρελθόντος μεταξὺ τῆς θερμοκρασίας 200 καὶ τῆς τῶν 70, μεγίστου ὅρου τοῦ δυνατοῦ τῆς οργανικῆς ζωῆς;

Ἡ ἀκριβὴς καὶ ἐπιστημονικὴ ἐρεῦνα τῆς ἱστορίας τῶν κόσμων, παρεχούσα τοσοῦτον ἐκπληκτικὴν ἐξαίρεσιν, ἀναγκάζει ἡμᾶς νά κατανοήσωμεν τὴν αἰωνιότητα, νά αἰσθανθῶμεν τὸ ἀναρρον, τὸ ἄπειρον καὶ ἀτελεύτητον τὸ παντοδύναμον τῆς Θεότητος, τὸ ὑπεράτον καὶ πανάγαθον τοῦ Δημιουργοῦ μεγαλοῦ καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Γῆς ταύτης ἀνθρώπινον μηδαμινότητα.

II. ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Πάντες σήμερα θαυμάζουμε τις καλλονές της επιπέδου φύσεως, τους χλοερούς λόφους, τους μυρτινόους λεμώναδες, τα κελάρυζοντα ρυάκια, τα μυστηριώδη σκιαρά αλση, τους υπό του ξματός των πτηνών έμφυχουμένους άνθρωπους, τα παγεταίς έστεμμένα όρη, τó άχανές των θαλασσών, την θερμήν του ήλιου δύσιν εν περιχρύσει και περιπορφύροις πεσε, την του ήλιου πρωινήν αναλαμπήν επί των κορυφών των βουνών, όταν αι πρώται τή. ήους άκτίνες εν τούτοις φαιούς άγμοίς των πεδιάδων. άνωθόπινα έργα, τας τουλαμάς ή ενός όρους εις ήάτερον, έρ' ός τά πλοία, θαυμασιά σχεα τόν ώκεανόν, τας περιλαμβανόμενους, τά άνάκτορα και τους ναύς, τας βιβλιοθήκας, μουσειά του πνεύματος, την γλυπτικήν και γραφικήν τέχνην, έξειδαζούσας την πραγματικότητα τας μουσικάς έμπνεύσεις, όφ άς έπιλανθάνομεθα του χαμαιπετούς των έπιγεών τά έργα της διανοίας, διασκοπούντα τά μυστήρια του κόσμου και μεταρσιούντα ήμάς εις τό άπειρον. Πλήν αύτη άπασα ή καλλονή, ταύθ άπαντα τά άθη, άπαντες ούτοι οι καρποι θ' άφανισθώσιν.... Η Γη έγεννήθη, άρα θ' άποθάνη. Η Γη θ' άποθάνη είτ' εκ ήγάρου, είτ' εκ καναλαύσεως των ζωτικών αυτης στοιχείων είτ' εκ της του ήλιου εκλείψεως, όφ' ού τας άκτίνας ή ζωή αυτης εξήρτηται. Έτι δύναται η άποθάνη εκ συγκρούσεως προς τι ούράνιον σώμα, συναντών αυτην επί της πορείας του, άλλα τό τέλος τουτο είναι τό πάντων άπιθανώτερον, είτε βουλήσει του δημιουργού, του έπιβλήοντος επί την Γην και ποιούτος αυτην τρέμειν. Δυνατόν ν' άποθάνη και εκ θανάτου φυσικού, ήτοι εκ της άπύστου άπορροφήσεως των ζωικών αυτης στοιχείων. Ουτως καταφανής εστιν ή του άέρος και ύδατος έλάττωσις. Οτε ώκεανός και ή άτμόσφαιρα διετέλου άλλοτε εν άξιολογώτερω καταστάσει. Ο γήινος φλοιός εισέδυσε διά των υδάτων, χημικός κοινωνούντων προς τους βράχους. Είνα σχεδόν βέβαιον ότι ή θερμοκρασία του έσωτερικού της σφαίρας εις 10 χιλιομέτρων βάθος προσγγίζει τή του βράχοντος ύδατος, και παρακωλύει την περαιτέρω του ύδατος κάθοδον. Τό εζυγόνον, τό άζυγον και άθρκακόν όξυ, τά συνιστώσα την ήμετέραν άτμόσφαιραν, φαίνονται ύφιστάμενα βραδυτέρα την άπορροφήσιν. Κρίνων τις δύναται νά προήδη διά της όμείγλης των αίωνων την λίαν έτι όπεχουμένη έποχην, καθ' ήν ή Γη, έστερημένη του άτμοσφαιρικού άέρος, άμύωντος αυτην κατά του ψύχους του χώρου, θ'

άποψυγή υπό του ύπνου του θανάτου. Απο των κορυφών των βουνών αι φυσικοστιβίδες θα κατέλωσιν επί των ύψηλών πεδίων και κοιλάδων, φυγαδεύουσαι από τούτον την τε ζωήν και τον πολιτισμόν και παραμορφούσαι κατά την διαβίωσιν αυτων πόλεις και έθνη. Η άνωθόπινη ζωή και κίνησις θα περιελισθώσιν άνεπισητήτως προς τη τροπική ζώνη. Η Πετρούπολις, τό Βερολίον, τό Λονδίον, οι Παρίσιοι, ή Βιέννη, ή Κωνσταντινούπολις, ή Ρώμη θα κοιμηθώσι διαδοχικά, υπό τό αίωνων αυτων σάβανον. Επί πολλού, αιώνας μάτην θα ζητώσιν οι έπίγονοις την τοποθεσίαν και τά όρια της Ρωσσίας, της Γερμανίας, της Άγγλίας, της Γαλλίας, Ιταλίας, της Ισπανίας της Ελλάδος Αίπαράλια θάμσταμο, φωθώσι και ό γεωγραφικός χάρτης θα μετασχηματισθή.—Δέν θα ζή δέν θ' άναπνή τις ή παρά τη Ισμερινή ζώνη, μέχρις οθ' ή τελευταία άνωθόπινη οίκογένεια, ήδη ήμισθής εκ του ψύχους και της πείνης, έλθη νά επικαθεσθή επί της όχθης της τελευταίας θαλάσσης, υπό τας άσθενείς άκτίνες του ήλιου, όστις ήδη δέν θα φωτίζη έδω κάτω ή τάφον κινιτόν, στρεφόμενον άνοήτως περι φως άνωφελές και θερμότητα άγονον. Φαίνεται ότι ή ήμετέρα γέιτων Σελήνη, νεώτερα ούσα της Γης, ως θυγάτηρ ταύτης, μάλλον τυγχάνουσα ευκινήτος και άσθενής, ήδη άπόλωλε τό πλείστον των βρυστών αυτης και άερων, διότι οι εν αυτη άπειροπληθείς κρατήρες δέν δύναται νύν νά εξεμεύωσι τά διακεκαυμένα σπλάγγνα των κατά τας σπασμοδικάς αυτών διαταράξεις, ώσπερ καθ' ήν έποχην ή Σεληνιαία άτμόσφαιρα ήν άσυγκρίτως πυκνοτέρα της σημερινής. Ίσως έντευθεν παραστώμεν πρό της άγωνίας των τελευταίων φυλών της Σεληνιακής άνωθόπινητος, άγωνίζομένης εναντίον της δρώσεως του ψύχους και του θανάτου. Α! αν οι γείτονες έκείνοι του ούρανού ήδύνατο νά διαλεχθώσιν ήμίν και άφηγηθώσι την ιστορίαν των!.. Ο πλανήτης Άρης, προγενέστερος της Γ είναι ταύτης μικροτερος και φαίνεται μάλλον προκεχωρηκός εις την μεταβολήν, διότι αι θάλασσαι αυτου δέν κατέχουσι τά τρία τέταρτα της σφαίρας, ώσπερ της Γης, άλλα φαίνονται ως μακριά και στενκί λωρίδες. Αναμφηρίτως ή Άρηιος άνωθόπινη ήδη άφίκετο εις τό άπόγειον αυτης εν ό ήμεις δέν εξήλιθωμεν έτι της παιδικής και βαρβάρου καταστάσεως. Αλλ' ίσως ή Γη ζήση επί χρόνον ίσανόν, όπως μή άποθάνη εκ της του ήλιου εκλείψεως. Η μοίρα ήμών εστι πάντοτε ή αυτη τή άληθεία (δ εκ ψύχους θάνατος). Έν μόν τή πρώτη περιπτώσει ή φύσις έπιφυλάσσει ήμίν χιλιάδας τινάς έτών ύπαρξιν, εν δε τή δευτέρα διά των χιλιάδων των αίωνων θ' άπαριυμθώμεν τά στάδια του μελλον-

τος.... Η άνωθόπινη θα μετατραπή, θα μεταμορφωθή φυσικά και ήθικά πριν ή προσελάση εις τό έαυτης άπόγειον, πολύ πριν παρακμάση. Ο ήλιος θ' άποσβεσθή. Σταθερώς απόλλυται μέρος της έαυτου θερμότητος, διότι ή δύναμις ήν αναλλασκει κατά την άκτινοβολήσιν αυτου είναι, ούτως ειπείν, άκατανόητος. Η από του άστερος ούτως έκπεμπόμενη θερμότης θα έπήνεγκεν καθ' έτερα βραστήν 1.900.000 μριαμέτ. κώβου ύδατος υπό θερμοκρασίαν πάγου. Απασα σχεδόν ή θερμότης αυτη απόλλυται εν τω χώρῳ. Η ποσότης, ήν οι πλανήται παρερχόμενοι λαμβάνουσι και χρησιμοποιούσι προς συντήρησιν των, είναι άσήμενος προς την άπολλυμένην ποσότητα. Άρκει προς τοϋτο να φαντασθώμεν ύπερμεγέθη σφαίραν, περιεβάλλουσαν τόν ήλιον και όμοκντρον εϋταν αυτω και της ή επιφάνεια εύρίσκειται εν ή άποστάσει ήμεις εύρισκόμεθα, ήτοι 37 εκατομ. λευγών. Ο όσκος της Γης εστιαι προς την όλικήν επιφάνειαν της ύπερμεγέθους ταύτης σφαίρας εν τή σχέσει του 1 προς 2.300.000.000. Ουτως ή εις τό άπειρον άριεμένη ήλιακή θερμότης είναι 2.300.000.000. μεζών έκείντης, ήν ή ήμετέρα σφαιρα αποδέχεται και χρησιμοποιεί. Πάντες οι πλανήται ήνομένοι δέν αποδέχονται ή άπειροελάχιστον μέρος της άπειρου ταύτης ακτινοβολήσεως. Αν ο ήλιος εξάκουλυθι συμκνυκνούμενος μετα ταχύτητος έπαρκούς προς άναπλήρωσιν της τσοαυτης άπώλειας της θερμότητος αυτου, ή άν ή βροχή των άερολίθων, ήτις άπαύστως πίπτει επί της επιφανείας αυτου, είναι έπαρκούσα προς άναπλήρωσιν της διαφοράς, ο ήλιος δέν ψύχεται έτι, άλλ' εν περιπτώσει εναντία, ή περίοδος της ψύξεως αυτου ήζήατο. Τοϋτο δε θεωρείται πιθανώτερον ένεκα των κηλιδων, των περιοδικώς αυτών περικαλυπτούσων, αΐτινες δέν εξήγηται ή ως εκδηλώσεις της ψύξεως αυτου. Ήλευσε αι ήμέρα, καθ' ήν αι κηλίδες αυται θ' άποβώσι πλείονες, τότε άρζονται παραμορφώσαι την ήλιακήν σφαίραν. Διά τών αίωνων τό σκότος θ' αύξάνει βαθμηδέν, άλλ' ούχι και κανονικάς. Οι προσεγεί αιώνας πολλάκις όψονταν τόν ήλιον άποσβεσνύμενον και άναφωτισόμενον μέχρι της ήμέρας ή ψύξεις θα καταλάβη άπασαν αυτου την επιφάνειαν. Τότο αι τελευταίαι διαλέπουσαι και ώραϊ άκτίνες θα έκλίπωσι διά παντός, ή δε άπειρος πυρκαυστος σφαίρα θα κατασκατισθή και δέν θα επανέλθη ποτέ πλέον, ίνα έρψη την φύσιν διά της γλυκείας του φωτός ευεργεσίας. Είναι τό τέλος των αίωνων, ψαλέν έπι της ελαφράς λύρας του άοιδου Ρολλά. Μηδέν! μηδέν! Ίδου τό άπειρον σου σκότος.

ΚΥΨΡΑΗ 119

Ίδομεν ήδη επί του ούρανού πέντε και έφκοισιν άστερας λάμποντας σπασμοδικώς και εΐτα περιπίπτοντας εις άπόσβεσιν, προσομείαν τω θανάτῳ' λαμπροί άστερες, εδ' έχαιρέτισαν οι πατέρες ήμών, ήδη εξηφανίσθησαν από του ούρανού. Ο ήλιος είναι άσθη, άρα θ' ύποσθή την μοίραν των αδελφών του. Οι ήλιοι, ώσπερ οι κόσμοι, δέν γεννώνται ή έναποθάνουσι, και εν τή αιωνιότητι ή μικρά αυτων πορεία δέν διαρκεί ή ώς τό διάστημα μιάς πρωίας. Τότε ο ήλιος, άσθη πλέον σκοτεινός, εισείει θερμούς, ήλεκτρικούς και φωτράδην εκ της αναλαμπής της εστιαι ύπερμεγέθους κόσμου, οίκόδόξων όντων. Πέρι αυτόν θα εξάκουλυθι πλανητικοί τάφοι, μέχρις ήλιακή δημοκρατία άπαξάπασα άποσβεσθή. Βίβλου της ζωής και εξαφανισθή, όπως παραχωρήσθην την θέτιν της εις έτερα κοσμικά συστήματα, εις έτερος ήλιους, άλλοίαις γαίαις, άλλοίαις άνωθόπινητας, διοφορετικά σώματκ, έτέρας, ψυχάς, διαδόγους ήτων εν τή παγκοσμίω και αιωνία ιστορία.... Η άναρχα, άπειρε, άτελεύτατα, Πάνσοφς, Παντοδύναμη, Πανάγαθε του Παντός Δημιουργέ, όπόσου δίκαιον είχεν ο μεγαλοφυής Νεύτων, άποκαλυπτόμενος μετά σεβασμού πάντοτε, στάσεις ήκουε προσφόμενον τό μέγα και φοβερόν, άλλδ γλυκύ και άγαθόν Σου όνομα... Μέγας εί Κύρις και θαυμαστά τά έργα σου και ούδας λόγος εξάρκεσει προς ύμνον των θαυμασίων Σου!

Η. Γ. ΚΟΚΚΟΛΗΣ.

ΤΩ ΠΟΙΗΤΗ ΤΩΝ «ΕΙΚΟΝΩΝ» ΓΕΩΡΓΙΩ ΜΑΡΤΙΝΕΔΗ

Τίς εικονίζει μ' ευγενή και θαυμαστήν χαράδια Τήν άσχούσαν, άλλ' ένδοξον εις τρίαπαι πατρίδα; Και τίς εις πάσαν της Κλειούς ένεγράψε σελίδα Έν όνομα των Τέκνων της, του μελλοντος έλπίδα; Έπ' τό την μαύρην κούφισαν εν τέλει καταγίδια Αί μουσαι έγκατέλειπον των φωτων την κοιτίδα, Αλλά δέν έγκατέλειπον ο Έλλην την άσπίδα Κ' εφάνη πάντοτ' άξιος υιός του Λεωνίδα. Η τόλημ του εξέπληξε την γην μέχρι περάτων Κ' έβίβασ πλησίον του ν' άγωνισθή ή Δόσις Πλήν φε! και πάλιν δυστυχής, των τόσων του θαυμάΚαρπός ύπέρβησ πλεθρα γής άγόνου, ζυμωείτης Γων Είς πάλιν υπεράνωσπον με ήμιθέον αίμα..... ΊΩ Μαρτινέλη! άξιον της λύρας σου τό θέμα. Π. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

«ΤΑ κατὰ Πέτρον καὶ Μάρκιν, Διήγημα ιστορικῶν Ι. Γ. Σπηλιοπούλου.»—Ὅχι τὸ πρῶτον ἦδη ὁ ἐκ Κερκύρας νεαρός φοιτητὴς τῆς φιλολογίας κ. Ἰωάννης Σπηλιόπουλος παρουσιάζεται εἰς τὸ δημόσιον ὡς διηγηματογράφος. Φοιτῶν ἔτι ἐν τῷ Γυμνασίῳ ἕνεκα τῆς ἐμφύτου αὐτῷ τάσεως πρὸς τὸν εἶδος τούτου τῆς πνευματικῆς ἐργασίας ἤρξασα τῆς μεταφράσεως διηγημάτων. Μετ' ἐπιμονῆς δὲ ἰσχυροῦς ἀποδοτικῆς ἐκδίδων πρωτότυπα διηγήματα πρωτότυπα ἔμμετρα, ποιήματα τῆν Ἑλληνικὴν καὶ Γαλλικὴν, διαίσθησιν καὶ ἰσχυρῶς δημοσιογράφος. ἸΑΛΛ' ἡ δὲ καὶ ταχέως, τασαῦτα πνευματικὰ προϊόντα ὁ Ι. Σπηλιόπουλος ἔθετο θύμα μαύρης τύχης, σκληρῶς ἰσχυρῶς ποτε τυχῶν προστάτου, παντοτε ἀε παραγνωρισθεὶς παρὰ τῆς κοινῆς καὶ καταδιωχθεὶς ἀμειλίας, ὑπὸ τῆς κακῆς αὐτῆς τύχης, διετέλεσεν ἄγνωστος ὁ καθ' ὅλα ἄριστος ὅστος νέος, ἐν ᾧ ἕτεροι δὲ ὁμοίων ἔργων ἔχουσι ἦδη δημιουργήσει ἄνομα καὶ ἐξασφαλίσαι τὸ στάδιον αὐτῶν. Ἀναστρεφόμενος διηγεῖται ἐν ταῖς μουσαῖς, ἃς ὑπεραγαπᾷ ὁ κ. Σπηλιόπουλος, ἐξακολουθεῖ μετὰ θαυμαστῆς ἐπιμονῆς, μετ' ὅλην τὴν καταδουρῆν τῆς τύχης, ἐργαζόμενος ἀθρόοις καὶ μετρίαις, καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ ἐργασία θὰ ἦτο κερθωνότερα, ἂν ὁ ἀτυχὴς νέος δὲν ἐλάμβανε κείριον τραῦμα κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς σταδιοδρομίας αὐτοῦ. Μὴ τυχῶν ὑποτροφίας οἰδεμῆς ἐκ τῶν τασούτων κληροδοτημάτων τῆς Κερκύρας, ἀπῆλθεν εἰς Ἀθήνας, ἵνα σπουδάσῃ τὴν φιλολογίαν, ἄνευ χρημάτων, ἄνευ σιγατάσεων, ἄνευ προστασίας, θυσιάζων πλείεστας ὥρας καθ' ἑκάστην, ἵνα πορίζηται τὸν ἄρτον του. Ἐντεῦθεν ἀπ' ἀρχῆς αἰ εὐγενεὶς αὐτοῦ ἐλπίδες ἐματαιοῦντο καὶ ἡ εὐαίσθητος αὐτοῦ καρδία ἐπλήγη θνασιμῶς. Ἄλλεπάλληλοι εἶτα δυστυχίαι ἐπελαθῶσαι κατ' αὐτοῦ, ἐς μόρφωσιν τὸν γλυκύν, τὸν εὐαίσθητον, τὸν μεγαλοκρινῶν, τὸν συμπληθῆ, τὸν ῥωμαντικόν, τὸν μισανθρωπικόν ἐκείνον χαρακτήρα, αἴος παρουσιάζεται διὰ τοῦ νέου αὐτοῦ διηγηματογράφου. Τὸ ἔργον τούτου ἀναπολεῖ ἐν σμικρῷ τὸ «Κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν» ἀριστοτέχνημα τοῦ Saint Pierre. Το ἔργον τοῦ κ. Σπηλιοπούλου εἶναι λυρικώτατον, πλήρες ποιητικῆς φαντασίας, ῥωμαντικότητος, γλυκεικείας καὶ περιπαθοῦς μελαγχολίας, καλλιλογίας, περιλαμβάνων πάλλας πικρᾶς ἀληθείας. Ὁ ζωηρὸς ἔπος τοῦ Παύλου καὶ τῆς Μαρίας περιγράφεται συγκινητικώτατα. Παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι ὁ εὐφυὴς συγγραφεὺς ἠδύνατο νὰ δώσῃ ποικιλίαν τῆς ἐν

τῷ διηγήματι αὐτοῦ, παρεμβάλλων διαφόρους εἶδους ἐπισημοῦς, ἵνα διακόπη ὅττω τὴν περιπεθῆ μελαγχολίαν, τὴν δίκουσαν δι' ὅλου τὸ διηγηματικόν, καθ' ὅσον ὁ διὰ τῆς ποικιλίας ἀνευρίσκων καὶ ἀφικνούμενος εἰς τὴν ἐνόητα οὔτω θεωρεῖται δεινὸς καλλιτέχνης. Ἄλλ' ἡ κίθαρις τοῦ κ. Σπηλιοπούλου δὲν δύναται ἢ μόνον πενθίμως στῆναι νὰ ποδῶσῃ. Τοιοῦτον ἐμόρφωσιν αὐτὸν αἰ δυνατὰ καὶ ὁ κόσμος, ὅστις τὸν καταδιώξει, τὸν παρεγνώρισεν, τὸν ἐπότισεν χολὴν καὶ δολιχτήριον, τὸν ἐγκατέλειπε, τὸν ἀπῆλπισεν. Τὰ πλείεστα τῶν ἐν τῷ διηγήματι τούτῳ ἐκπιθεμένων ἀποτελοῦσιν ἀληθῆς ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως. — Συστοιῶντες δὲ νῦν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ μικροῦ τούτου κομφοτεχνήματος, ἔνθα μετὰ χάριτος, χρωματισμοῦ, λυρικότητος περιγράφεται εἰς ἀληθείας καὶ ἰσχυρότατος ἀγνός ἔσως ματαιωθείς, προλεγόμεν ὅτι καὶ ἕτερα λαμπρὰ διηγήματα θέλει παραγάγῃ τὸ γόνιμον πνεῦμα τοῦ κ. Σπηλιοπούλου. Ἐπὶ ταύτῃ δὲ τῇ εὐκαιρίᾳ παρακαλοῦμεν τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Μοτασενγείου κληροδοτήματος Κερκύρας ἵνα κατὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος, ὅταν θάποστελῃ ἄρετους ὑποτρόφους πρὸς σπουδὴν, πραγματοποιῆ ἀντὶ νέων ἀμειβόλου ἰκανότητος ἢ χρυσῶν ἀνδραπόδων, νὰποστελῇ εἰς Εὐρώπην πρὸς ἄλλοιους αὐτῶν 3—4 νέους Κερκυραίους, ὧν εἷς ὁ Ἰωάννης Γ. Σπηλιόπουλος, ὀργάνως πρὸς ἐκπαίδευσιν, πλήρεις εὐφροίας καὶ πάσης ἀρετῆς, παλαιῶς ἀποφοίτους τοῦ Γυμνασίου, δεδοκιμασμένους δὲ ἦδη διὰ τῶν δημοσιευθέντων πολλῶν καὶ ἀξιολόγων πνευματικῶν αὐτῶν ἔργων, μετ' ὅλην τὴν παρομοιωδῆ παραγνωρίσιν καὶ ἀδιαφορίαν τῆς Κερκυραϊκῆς κοινῆς, διότι εἶναι ἀμέγερτα ἀσύγνωστον νὰ χαθῶσιν οἱ νέοι οὔτοι, δυνάμενοι νὰ τιμήσωσι καὶ δοξάσωσι τὴν προσφιλεστάτην ἐκῶν πατρίδα, διότι εἶναι ἐντροπὴ ἢ δεκνυομένη πρὸς αὐτοὺς ἀδιαφορία. — Ἐλθόντες δ' ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα τοῦ κ. Σπηλιοπούλου, ἡμετέρου συμπολίτου, καὶ συγχαίροντες αὐτῷ διὰ τὸ ὥραϊον αὐτοῦ ἔργον, προτρέπομεν νὰ μὴ ἀποκάμῃ βαδίζων πρὸς τὰ ἐμπερῶς, συμφῶνως, τῆ συμβουλῆ τοῦ θεσπεσίου Οὐγκῶ, οὗ τὴν Σχολὴν ἀκολουθεῖ, καὶ ἂν δὲν εὕρῃ τὴν θέσιν του ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κενανίᾳ, τῇ ἀδιαφοροῦσῃ πρὸς τὰ τέκνα τῆς, ἵνα περιποιητὰ τ' ἀπόβλητα τέκνα τῶν ξένων, τῆ εὕρῃ θέσιν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ὀλίγων φρονίμων, οἵτινες καὶ κρίνουσι καὶ αἰσθάνονται, οἵτινες ἔχουσι καὶ νοῦν καὶ καρδίαν, καὶ ὡς φησι Θεὸς κριτος :

«Θαρσὲν χερὴ—Τάχ' αὖρην ἔσπε' ἄμεινον
Ἑλπίδες ἐν ζῶσιν—Ἀελλοι δὲ θανόντες».

Π. Γ. ΚΟΚΚΟΛΗΣ.

95
K